



# วารสารร่วมพหุภคย์

**ROMPHRUEK JOURNAL**

ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2563 : Vol. 38 No. 1 January - April 2020

## ธุรกิจเพื่อการพัฒนาสังคม **Business for Social Development**

ISSN 0125-7609



สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกริก : KRIRK UNIVERSITY



<b>เจ้าของ</b>	มหาวิทยาลัยเกริก
<b>บรรณาธิการ</b>	สังกัด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัสรินทร์ พันธุ์แน่น	มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย
<b>ที่ปรึกษา</b>	
ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ รองศาสตราจารย์สุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย อาจารย์ ดร.ผกาพันธ์ ภูมิจิตร	
<b>กองบรรณาธิการ</b>	
ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด ลิงคะเนติ ศาสตราจารย์ ดร.จำลอง โพธิ์บุญ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง รองศาสตราจารย์ ดร.สยาม อรุณศรีมรกต รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม รองศาสตราจารย์ ดร.เชนินท์ เซน (Chenin Chen) รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุวรรณโนภาส รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรียา แก้วละเอียด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรากล สุโคตรพรหมมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิ สุขเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลี ชิ อู (Wu Li-His) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อี ชิน ลิว (Liu Yi-Hsin) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หวันคุน เซนทร์ (Chen, Wang-Kun) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ กุลสุจริต อาจารย์ ดร.ปรางทิพย์ ยวนานท์ อาจารย์ ดร.ดาวพระศุภร์ ทองกลิ่น	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ประเทศไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ประเทศไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดล, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ประเทศไทย สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ประเทศไทย Jinwen University, Taiwan Ching-Kuo University, Taiwan มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย
<b>สำนักงาน</b>	ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่ 3 ซอยรามอินทรา 1 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย
<b>โทรศัพท์</b>	0-2552-3500-9 ต่อ 402
<b>e-mail</b>	romphruek.kru@gmail.com
<ul style="list-style-type: none"><li>• ทุกบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารร่วมพฤษภ เป็นที่ชนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ที่ชนะของมหาวิทยาลัยเกริกหรือกองบรรณาธิการ</li><li>• กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ต้องอ้างอิงแสดงที่มาชัดเจน</li><li>• ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารร่วมพฤษภ ผ่านการตรวจและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ</li></ul>	



วารสารร่วมพฤษภ มหาวิทยาลัยเกริก เป็นวารสารวิชาการที่รองรับการเผยแพร่ผลงานด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับศาสตร์ทางการบริหารจัดการ สังคมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ซึ่งตีพิมพ์มากกว่าสามทศวรรษ เน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสังคมไทย สร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ ทางวิชาการเพื่อสังคม อีกทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการขยายบทบาททางวิชาการต่อสังคมวงกว้างและการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งความรู้ที่มาจากผลงานวิจัยของอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา เพื่อเข้าสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) โดยจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ และเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

กองบรรณาธิการวารสารร่วมพฤษภมีนโยบายและเกณฑ์การรับพิจารณาและตีพิมพ์บทความซึ่งไม่เคยเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ และไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารฉบับอื่นๆ มาก่อนหน้านี้ และไม่ใช้บทความวิจัยจากงานวิจัยในชั้นเรียน ไม่ใช้บทความวิจัยจากงานวิจัยสถาบัน โดยบทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารร่วมพฤษภนั้นต้องผ่านการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Peer Review) จากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน บทความทั้งหมดที่ตีพิมพ์ในวารสารร่วมพฤษภ มหาวิทยาลัยเกริกฯ สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

#### วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่วิชาการ และความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ
3. เพื่อเป็นเอกสารประกอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

กำหนดการออกวารสาร

ปีการศึกษาละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

ปี พ.ศ. 2562 วารสารร่วมพฤษภรับตีพิมพ์บทความในประเด็นด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้สนใจส่งบทความโดย ลงเบียนสมาชิกวารสารร่วมพฤษภที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruek/user/register> หรือ สมาชิกเดิม ThaiJO ใช้ username และ password ที่มีสมัครสมาชิกวารสารร่วมพฤษภได้ หรือติดต่อสอบถามรายละเอียดที่ 02-552-3500-9 ต่อ 402



## บทบรรณาธิการ

วารสารร่วมพฤษภ ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 ประกอบด้วยบทความทั้งหมด 8 บทความ ซึ่งมีความหลากหลายของศาสตร์และองค์ความรู้ที่ได้นำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์แก่กลุ่มนักวิชาการ ชุมชนและสังคม โดยบทความต่างๆ เหล่านี้มาจากทั้งงานวิจัยวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นงานวิจัยที่พัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้เห็นงานวิชาการที่หลากหลายและยังประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมในมุมกว้าง

โดย **บทความแรก** คือ เรื่อง แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย ญาณิศา เผื่อนพะพะ และ สันติธร ภูริภักดี ได้นำเสนอเกี่ยวกับการบริหารจัดการฟาร์มกาแฟ โดยประยุกต์ใช้เกษตรตามทฤษฎีใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ **บทความที่สอง** เรื่อง แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย โดย เพียงกมล เกิดสมศรี และ ปรีชา พันธุ์แน่น ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับการทำธุรกิจท้องถิ่น โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์ ถือเป็นกลยุทธ์ที่น่าสนใจและสามารถทำให้การประชาสัมพันธ์ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม **บทความที่สาม** เรื่อง สภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรสงคราม โดย อัจฉรีย์ มานะกิจ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งบทความที่ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนและสังคมที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มผู้นำชุมชน และผลที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางให้กับชุมชนและสังคมอื่นนำไปใช้เพื่อพัฒนาสู่การทำธุรกิจหรือเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีความสำคัญและสร้างรายได้ให้กับสังคมในปัจจุบัน สำหรับ **บทความที่สี่** เรื่อง การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดย ปรีชา ปิยจันทร์ เพ็ญประภาภัทธานุกรม สุจิตรา สามัคคีธรรม และ หลุยส์ กมลศิริสกุล ถือเป็นอีกหนึ่งบทความที่สำคัญที่ได้นำเสนอแนวทางในขับเคลื่อน และหนุนเสริมนักวิชาการให้สามารถทำงานกับชุมชนเพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชน และสังคม และผลที่ได้จากการทำวิจัยประเภทนี้ถือเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชนและสังคมโดยแท้จริง

นอกจากบทความที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชน และสังคมในเชิงธุรกิจแล้ว ยังมีบทความในศาสตร์อื่น ๆ ที่น่าสนใจได้นำเสนอเพิ่มเติมอีก คือ **บทความที่ห้า** เรื่อง การวิเคราะห์วาทกรรม : การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดย พิษญาพร พันธ์พันธุ์ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ ซึ่งถือเป็นบทความที่น่าสนใจในแง่มุมมองของการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของอีกหนึ่งในห้าศาสนาที่กรมศาสนาได้มีการรับรอง โดยปัจจุบันมีศาสนิกชนมากเป็นอันดับสามในประเทศไทย ส่วน **บทความที่หก** เป็นบทความเกี่ยวกับเรื่อง พฤติกรรมของคอนรูน Y ต่อความสนุกในสถานที่ทำงานของ



บริษัทข้ามชาติในประเทศไทย โดย เซนินท์ เซน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีอยู่มากในประเทศไทยและบทความนี้มีความน่าสนใจที่ได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับความสนุกสนานในการทำงานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในการทำงานกับบริษัทข้ามชาติที่สะท้อนอีกมุมมองของคนทำงานที่ไม่ได้มีแต่ความเครียดเพียงอย่างเดียว **บทความที่เจ็ด** เรื่อง การสำรวจปัจจัยการตัดสินใจของนักเรียนจีน สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย โดย หยาง ยี บทความนี้มีความน่าสนใจตรงที่ปัจจุบันมีนักศึกษาจีนเดินทางมาศึกษาต่อในประเทศไทยทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบทความนี้นำเสนอให้เห็นว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาของเขาเหล่านั้น เพื่อให้สถาบันการศึกษาได้มีข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือ ส่วน **บทความสุดท้าย** เรื่อง ภัยเงียบจากมือที่มองไม่เห็น : เหตุจูงใจทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การข่มขืนในประเทศจีน โดย ฉือ ฉีเยิง เป็นบทความสุดท้ายที่มีความน่าสนใจไม่น้อยไปกว่ากับบทความที่ผ่านมาเนื่องจากการก่อคดีข่มขืนนั้นเป็นอีกหนึ่งคดีที่ประชาชนให้ความสนใจในทุกประเทศ และบทความนี้ก็ได้นำเสนอให้เห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมทางเพศดังกล่าว โดยศึกษาจากบริบทของประเทศจีนซึ่งสามารถนำความรู้มาใช้เปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในประเทศไทย เพื่อหาทางป้องกัน นอกจากนี้ยังเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วย

ท้ายสุดนี้ กองบรรณาธิการหวังว่าบทความที่ได้มีการนำเสนอในวารสารร่วมพฤษภฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทั้งกลุ่มนักวิชาการ ธุรกิจ ชุมชนและสังคม ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน สังคม หรืองานวิจัยทั้งงานวิชาการสร้างองค์ความรู้ และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อยังประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืนสืบไป และบทความฉบับนี้ไม่สามารถสมบูรณ์ได้ถ้าขาดการมีส่วนร่วมของเจ้าของบทความ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ช่วยคัดเลือก กลั่นกรองบทความเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยแท้จริง ในนามของกองบรรณาธิการวารสารร่วมพฤษภขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บทความประจำฉบับ

แนวทางการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการ  
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7

The Approach of Farm Cafe Management followed the New theory of agriculture  
of the Farm Café entrepreneurs in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ญาณิศา เผื่อนเพาะ และ สันติธร ภูริภักดี

Yanisa Phuanpoh and Santidhorn Pooripakdee

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์  
ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

21

Guidelines for Developing Communication Strategy of Public Relations  
by Using Social Media of Community Markets for Local Businesses Thailand

เพียงกมล เกิดสมศรี และ ปรีชา พันธุ์แน่น

Piengkamol Kerdsomsri and Preecha Phannan

สภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน  
กรณีศึกษาบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

35

Conditions And Guidelineds For Community Based Tourism Development

A Case Study Of Ban Khlong Peng Moo 2 Bang Nang Li Subdistict

Amphawa District Samut Songkhram Province

อัจฉรีย์ มานะกิจ และ พัทักษ์ ศิริวงศ์

Atcharee Manakij and Phitak Siriwong

การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

Systems and Mechanisms Development to drive Community Based Research (CBR)  
in Bangkok

51

ปรีชา ปิยจันทร์ เพ็ญประภา ภัทรานุกรม

สุจิตรา สามัคคีธรรม และ หฤทัย กมลศิริสกุล

Preecha Piyachan Phenprapha Pattaranukrom

Sujitra Samukkethu and Harutai Kamolsirisakul

การวิเคราะห์วาทกรรม : การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

67

Discourse Analysis : Christian Identity Preservation of Bang Nok Khwaek Catholics,  
District Bang Khonthi, Samut Songkhram Province

พิชญภาพร พีรพันธุ์ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์

Pichayaporn Peerapan and Phitak Siriwong

---

Behavior of Generation Y towards Workplace Fun

in Multinational Company in Thailand

83

พฤติกรรมของคนรุ่น Y ต่อความสนุกในสถานที่ทำงานของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย

Chenin Chen

เชนินทร์ เชน

---

Factors Affecting the Decision-Making of the Chinese Students

to Study in Higher Education Institutions in Thailand

101

การสำรวจปัจจัยการตัดสินใจของนักเรียนจีนสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

Yan Ye

หยาง ยี่

---

Intrinsic Control by Invisible Hand : Economic Incentive

of Rape Causes in China

119

ภัยเงียบจากมือที่มองไม่เห็น : เหตุจูงใจทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การข่มขืนในประเทศจีน

Shi Qiang

ฉือ เฉียง

---

# 1

## แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ ของผู้ประกอบการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Approach of Farm Café Management followed the New theory of agriculture  
of the Farm Café entrepreneurs in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ญาณิศา เพื่อนพะาะ และ สันติธร ภูริภักดี

Yanisa Phuanpoh and Santidhorn Pooripakdee







# แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ ของผู้ประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Approach of Farm Cafe Management followed  
the New theory of agriculture of the Farm Cafe entrepreneurs  
in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ญาณิศา เพ็ญเพาะ<sup>1</sup> และ สันติธร ภูริภักดี<sup>2</sup>

Yanisa Phuanpoh and Santidhorn Pooripakdee

<sup>1</sup>คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 96 ถนนปรีดีพนมยงค์  
ตำบลประจักษ์ อำเภอบางบาลพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000, ประเทศไทย.

E-mail : y.phuanpoh@gmail.com

Faculty of Management Science Logistics Management Program Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat  
University 96 Pridi Banomyong Road Pratumchai Subdistrict Phra Nakhon Si Ayutthaya District Phra  
Nakhon Si Ayutthaya Province 13000, Thailand. E-mail : y.phuanpoh@gmail.com

<sup>2</sup>คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการโรงแรม มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ตำบลสามพระยา  
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120, ประเทศไทย. E-mail : santidhorn@ms.su.ac.th

Faculty of Management Science Hotel Management Program Silpakorn University Phetchaburi  
Information Campus Sam Phraya Subdistrict Cha-Am District Phetchaburi Province 76120, Thailand.

E-mail : santidhorn@ms.su.ac.th

Received : September 2, 2019 Revised : January 31, 2020 Accepted : February 21, 2020

## บทคัดย่อ

แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenology) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่ง ได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ จำนวน 20 ท่าน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สร้างข้อสรุป และอธิบายเชิงพรรณนา (Analytic Descriptive)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟมีการบริหารจัดการฟาร์มกาแฟอย่างเป็นระบบโดยมีการเชื่อมโยงกิจกรรมการดำเนินงานของฟาร์มกาแฟ และความรู้พื้นฐานการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ 2) แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย 1. ผู้ประกอบการต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา 2. การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมในการจัดการฟาร์มกาแฟ 3. การเชื่อมโยงการบริหารจัดการการผลิตภายในฟาร์มและการทำการตลาด 4. การบริหารจัดการด้านการเงิน และ 5. การคำนึงถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการ; ฟาร์มกาแฟ; เกษตรทฤษฎีใหม่; ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ

## Abstract

The Approach of Farm Cafe Management followed the New theory of agriculture of the Farm Café entrepreneurs in Phra Nakorn Si Ayutthaya Province. This research was qualitative research with Phenomenology. The objectives of this research were 1) to study the Farm Cafe Management according to the New theory of agriculture in Ayutthaya and 2) to propose the successful guidelines for managing the Farm café according to the New theory of agriculture of the Farm Café entrepreneurs. In this research, the researcher took the form of an in-depth interview. The main informants were 20 Farm Café entrepreneurs. The information obtained from the interview to make a content analysis, conclusions and Analytic Descriptive.

The study found that 1) the Farm cafe entrepreneurs had a systematic farm management by connecting the Farm Cafe operation activities with the New theory of agriculture 2) The Approach of the successful Farm Cafe Management according to the New theory of agriculture of the Farm Café entrepreneurs. It consisted of 5 approaches as follows: 1. Learning all the time of the entrepreneurs 2. Using the appropriate innovations in the Farm cafe management 3. The connection between the farm production management and marketing 4. Financial management and 5. Taking into consideration of the community, society and environment.

**Keywords :** The Approach of Management; Farm Café; New Theory of Agriculture;  
The Farm Café Entrepreneurs

## บทนำ

ภาคเกษตรเป็นส่วนต้นน้ำของห่วงโซ่คุณค่าทางการเกษตรและอาหาร (Raungpaka & Savetpanuvong, 2017) ทั้งนี้สถานการณ์การพัฒนาเกษตรยุคใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง จนทำให้เกิดการพัฒนาการเกษตรที่นอกเหนือจากการเป็นจุดเริ่มต้นของอาหารแล้วนั้นยังเกี่ยวข้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป, 2557) ซึ่งอาจเป็นเพราะการดำเนินชีวิตแบบสมัยใหม่ของคนในเมืองก่อให้เกิดความเครียดจากการทำงาน และการเดินทาง ดังนั้นพวกเขาจึงแสวงหาวิถีชีวิตที่สงบสุขจึงนิยมออกเดินทางสู่ต่างจังหวัดเพื่อหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และได้เรียนรู้เรื่องราวชีวิตชาวชนบทซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายหายากในชุมชนเมือง

การเกิดขึ้นของรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่ที่ผู้บริโภคนิยมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและสถานการณ์การจัดการเกษตรในปัจจุบัน ก่อให้เกิดอาชีพใหม่ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ผู้ประกอบการมีการเชื่อมโยงการทำงานการตลาดและการผลิตเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ทรัพยากร ที่ตนเองมีอยู่ดึงดูดลูกค้าเข้ามาโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมถึงพยายามจัดสรรปันส่วนพื้นที่ให้ได้ประโยชน์สูงสุดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินทรัพย์ที่ตนเองถือครองอยู่อย่างเต็มที่ซึ่งเปรียบเสมือนการจุดประกายความคิดใหม่ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆบนพื้นฐานที่เรามี (วัชรพล บุญหลาย, 2560) จึงเกิดเป็นการพัฒนาปรับปรุงการเกษตรที่ไม่เพียงแต่ผลิตสินค้าการเกษตร แต่เป็นการเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า ฟาร์มคาเฟ่ในปัจจุบัน



ฟาร์มคาเฟ่ เกิดจากแนวโน้มความต้องการของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่ต้องการเรียนรู้การจัดการเกษตรสมัยใหม่ในปัจจุบันผนวกกับนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวร้านกาแฟซึ่งเป็นตลาดกลุ่มลูกค้าเฉพาะ (Niche) เน้นให้ความสนใจในองค์ประกอบอื่นของร้านกาแฟนอกเหนือจากการบริโภคกาแฟ โดยนำเสนอสินค้าหรือบริการรูปแบบที่แตกต่างออกไป และมักจะเสนอขายสินค้าหรือบริการที่นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์หลักประเภทกาแฟ เช่น การทำกิจกรรมต่างๆ ในร้านกาแฟ เช่น นั่งสนทนา อ่านหนังสือ ถ่ายรูป เป็นต้น เพื่อชดเชยกับปริมาณการหมุนเวียนของลูกค้าที่ค่อนข้างต่ำเนื่องจากลูกค้าในกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ มากพอสมควร (ศุภชัยวิชัยสิทธิ์ไทย, 2561)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่และมีการสนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อมสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามรอยพระราชดำรินในหลวงรัชกาลที่ 9 อย่างต่อเนื่องพร้อมด้วยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เดินทางเข้ามาศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเมืองมรดกโลก พร้อมทั้งแสวงหาการท่องเที่ยวอื่นๆ รวมอยู่ด้วย จึงมีผู้ประกอบการสนใจทำฟาร์มคาเฟ่จำนวนมากและได้เปิดตัวลงจำนวนมากเช่นกัน เนื่องจากแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา รวมถึงผู้ประกอบการขาดความรู้เพียงพอ ขาดข้อมูลเชิงลึกด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ผู้ประกอบการจึงต้องตระหนักถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อกิจการ งานวิจัยนี้ จึงศึกษาการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนำเสนอแนวทางการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้บริโภค เพื่อให้เกิดพลวัตทางเศรษฐกิจต่อไป

## วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- (2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ

## นิยามศัพท์

ฟาร์มคาเฟ่ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการจัดการฟาร์ม พร้อมทั้งมีการผลิตสินค้าและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น อาหาร เครื่องดื่ม และกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

## แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่ศึกษาประกอบด้วย การจัดการฟาร์ม (Farm Management) การจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture Management) แนวคิดการจัดการเชิงระบบ (System Concept Management) ดังนี้

### การจัดการฟาร์ม (Farm Management)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2556) ได้นิยามว่า การจัดการฟาร์มเป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์เชื่อมโยงกับศาสตร์ทางการจัดการที่สัมพันธ์กับราคาและการตลาด การพัฒนาการทำฟาร์มของประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดจากการทำฟาร์มเพื่อยังชีพ การทำฟาร์ม

แบบรวมจนกระทั่งมาสู่การทำฟาร์มแบบเชิงการค้า ซึ่งทั้งหมดสืบเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคม ความสำคัญของการจัดการฟาร์มเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและเป็นแนวทางแก้ปัญหากิจกรรมภายในฟาร์ม
2. การใช้ปัจจัยการผลิตในฟาร์มให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. การคัดเลือกกิจกรรมการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนความรู้ ความสามารถและทักษะของเจ้าของฟาร์ม

นอกจากนี้ การจัดการฟาร์มต้องมีการพัฒนาแผนงบประมาณเพื่อจุดประสงค์การวางแผนการใช้ที่ดิน แรงงาน และเงินทุนที่เพียงพอ เพื่อดำเนินการตามแผนและการจัดทำงานการเงินเพื่อประเมินว่าแผนประสบความสำเร็จได้ดีเพียงใด (Edwards & Duffy, 2014)

### การจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture Management)

เกษตรทฤษฎีใหม่ตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักปรัชญานี้ ประกอบด้วย 3 หลักการ และ 2 เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ (Moderation) หลักความมีเหตุผล (Reasonableness) และหลักการมีภูมิคุ้มกัน (Immunity) ส่วน 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ส่วนเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติหนึ่งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการทำเกษตรแบบผสมผสานระหว่างการจัดพื้นที่ดิน เพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตอย่างยั่งยืนโดยมีแบ่งพื้นที่ เป็นส่วน ๆ ได้แก่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ดินเพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินสำหรับปลูกพืชไร่ นานาพันธุ์ และที่สำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ ในอัตราส่วน 30:30:30:10 เป็นหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและพึ่งพาตนเองได้ (อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์, 2016)

### การดำเนินธุรกิจร้านฟาร์มคาเฟ่ในประเทศไทย

ลักษณะร้านแบบคาเฟ่เน้น เป็นการผสมรูปแบบระหว่าง “ภัตตาคาร” และ “บาร์” เข้าด้วยกัน โดยทั่วไป คาเฟ่จะไม่จำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จะเน้นไปที่เครื่องดื่มประเภท กาแฟ ชา หรือ ซ็อกโกแลต และอาจมีอาหารว่าง ซุป แซนวิช ขนมอบ และขนมหวานที่เสิร์ฟเคียงกับเครื่องดื่ม เช่น เค้กหรือคุกกี้ไว้บริการด้วย (VOGUE Thailand, 2558) ในประเทศไทยปรับเปลี่ยนประเภทของสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น การขายเครื่องดื่ม พร้อมด้วยอาหารจานเดียว และปรับแต่งสถานที่ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของร้านนั้นๆ โดยร้านฟาร์มคาเฟ่เน้นเกิดจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการเรียนรู้ธรรมชาติและจัดการฟาร์ม พร้อมทั้งได้บรรยากาศของการผ่อนคลาย จึงทำให้ผู้ประกอบการการเกษตรหันมาวางแผนการใช้ทรัพยากรของตนเองอย่างคุ้มค่าเพื่อทำการตลาดให้แก่ร้านของตนเองในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่น่าสนใจนำทักษะการจัดการของตนเองที่มีอยู่ผันตัวเองมาเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพราะเห็นโอกาสจากการสร้างรายได้ที่ตอบสนองไลฟ์สไตล์ของตนเองด้วย

### แนวคิดการจัดการเชิงระบบ (System Concept Management)

แนวคิดและทฤษฎีระบบ เริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณ ปี 1901 – 1972 เมื่อนักวิทยาศาสตร์สังเกตเห็นเหตุการณ์ หรือ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ บนโลกนี้เกิดขึ้นอย่างมีความซับซ้อนเป็นไปในลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน ซึ่งเรียกว่า ความเป็นระบบ จนกระทั่งเมื่อประมาณ ปี ค.ศ.1930 Ludving Von Bertalanffy ค้นพบ ทฤษฎีระบบทั่วไป (General Systems Theory) และนำเสนอมุมมองระบบแบบองค์รวม ในปี ค.ศ.1956 (Hofkirchner & Schafraneck, 2011) โดยสาระสำคัญของการจัดการเชิงระบบ คือ การมองทุกอย่างเชื่อมโยงกัน และต้องมียอดประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ได้กำหนด



ไว้โดยระบบจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) ระบบปิด (Closed System) เป็นระบบที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่สัมพันธ์กับระบบอื่นใด และแยกตนเองออกจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางสังคมสามารถควบคุมได้ 2) ระบบเปิด (Open System) เป็นระบบที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ทั้งบุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง มีการเอื้อประโยชน์ ฟังพาสซึ่งกันและกัน โดยสิ่งแวดล้อมภายนอกมีผลหรือมีอิทธิพลต่อการทำงานขององค์กรด้วย ทั้งนี้องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ (goals) 2) ปัจจัยนำเข้า (inputs) 3) กระบวนการ (processes) 4) ผลลัพธ์ (outputs) 5) การส่งข้อมูลป้อนกลับ (feedback) 6) การควบคุม (control) 7) สิ่งแวดล้อม (environments) (วิจิต อุ๋อัน, 2557) การกำหนดเป้าหมายและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบของการจัดการฟาร์มเชิงเกษตรเป็นโอกาสที่มีแนวโน้มที่ดีสำหรับผู้ประกอบการเกษตรในการปรับปรุงวิถีชีวิตและวิถีการดำเนินธุรกิจ โดยการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าตรงต่อความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ (Läderach et al., 2011)

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษากับผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้ขึ้นทะเบียนการดำเนินการเกษตรตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่และได้เปิดฟาร์มเป็นศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งได้ข้อมูลจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเลือกใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

ด้านเนื้อหาโดยมุ่งเน้นศึกษาแนวทางการจัดการการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ ประกอบกับการลงพื้นที่เพื่อการสังเกตการณ์ และรวมถึงการศึกษาเอกสารงานวิจัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบทความวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม จำนวน 20 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแบบสอบถามที่ใช้เป็นบทสัมภาษณ์ คำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ที่สามารถตอบประเด็นการวิจัย โดยเริ่มจากคำถามทั่วไปแล้วจะเริ่มเข้าสู่ประเด็นที่สนใจในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นซึ่งนับเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่สำคัญ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นการทำให้สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประเด็นคำถาม ได้แก่ ประวัติความเป็นมา แนวทางการบริหารจัดการในฟาร์ม การตัดสินใจและวิเคราะห์เชื่อมโยงบริหารจัดการการผลิตและการตลาด การนำเทคโนโลยีสมัยและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้อย่างไรบ้าง การบริหารจัดการทุน หรือ วางแผนทางการเงิน แนวทางการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในฟาร์ม ผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จ และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนในธุรกิจ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ถูกนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาถึงข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ถึงความเที่ยงตรงของเนื้อหา ถูกต้องเหมาะสม ภาษาที่ใช้ได้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล ครอบคลุมเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความเหมาะสมในความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นจากข้อคำถามที่ผ่านการพัฒนาแล้ว

## การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมนั้น ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูลหรือไม่ (Triangulation technique) (สุภางค์ จันทวานิช, 2553 : 23-35)

(1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ( Data Triangulation ) ตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากพื้นที่อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และนำข้อมูลนั้นมาเปรียบเทียบกัน

(2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย ( Investigator Triangulation ) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตตลอด

(3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี ( Theory Triangulation ) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบว่ามีความเป็นจริงตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลหรือไม่

(4) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ( Methodological Triangulation ) โดยผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย นอกจากนี้เพื่อการทดสอบให้แน่ใจว่า การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นถูกต้องหรือไม่

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ขั้นตอนสุดท้าย คือ การสรุปผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบของพรรณนาความ (Analytic Descriptive)

## ผลการวิจัย

### (1) การจัดการฟาร์มกาแฟด้วยแนวคิดเชิงระบบของผู้ประกอบการ

จุดเริ่มต้นของกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ เริ่มสร้างฟาร์มกาแฟจากความชอบส่วนตัวและยึดหลักการดำเนินชีวิตตามรอยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มศึกษาและวางแผนการจัดการพื้นที่โดยแบ่งเป็นส่วนๆ ทั้งนี้ได้มีการประยุกต์ส่วนหนึ่งของฟาร์มเปิดเป็นคาเฟ่ เพื่อต้อนรับลูกค้า สร้างทางเดินและป้ายให้ความรู้ บอกเล่าประวัติความเป็นมาเพื่อให้เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังจัดสรรพื้นที่ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวที่มามีความสามารถทำกิจกรรมได้ เช่น ปลูกข้าว ให้อาหารสัตว์ มุมถ่ายรูปมุมเรียนรู้การจัดการฟาร์ม เป็นต้น การสร้างเอกลักษณ์สำคัญของแต่ละฟาร์มกาแฟ คือ การนำเอาวัตถุดิบซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรภายในฟาร์มมาสร้างสรรค์เมนูอาหารและเครื่องดื่มของตนเอง เช่น ก๋วยเตี๋ยวหน่อไม้เผ่างลิ้มแล้ง เมล่อนสายพันธ์ต่างๆ ทั้งนี้จะพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟเน้นรายได้หลักจากพืชผลทางการเกษตรมากกว่ารายได้จากทางคาเฟ่ แต่จะนำพืชผลทางการเกษตรมาแปรรูปให้ลูกค้าได้ทดลองชิม และสร้างความประทับใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่

ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟมีการบริหารจัดการฟาร์มกาแฟอย่างเป็นระบบโดยมีการเชื่อมโยงกิจกรรมการดำเนินงานของฟาร์มกาแฟด้วยการกำหนดปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output)



ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และการจัดการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จาก การสัมภาษณ์จะพบว่า มีผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ 2 รูปแบบ คือ 1) ผู้ประกอบการที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก รับผิดชอบกิจการมาจากบรรพบุรุษ มีที่ดินตกทอดมาจากครอบครัว 2) ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ทำงานอาชีพอื่น ๆ ก่อนผันตัวเองมาเป็นผู้ประกอบการเกษตร เนื่องจากความชื่นชอบส่วนตัว และได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมก่อนลงมือทำฟาร์ม แต่ผู้ประกอบการทั้ง 2 รูปแบบต่างมีแนวทางการบริหารจัดการเงินทุน ด้วยการจัดการแบบพอเพียง โดยให้นิยามว่า การใช้เงินลงทุนอย่างพอเพียงไม่เดือดร้อน และเริ่มขยับขยายการลงทุนเมื่อมีกำไรเหลือมากเพียงพอ ด้านการจัดการแรงงาน ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟเน้นการใช้แรงงานหลักจากคนในครอบครัว และใช้เวลาว่างจากงานประจำมีการวางแผน แบ่งงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละคน นอกจากนี้ ภายในฟาร์มกาแฟมีแรงงานกลุ่มผู้สูงอายุวัยเกษียณที่เป็นเครือญาติและอยู่ในชุมชนนั้น เข้ามามีส่วนดูแลกิจการซึ่งมีส่วนช่วยสร้างเครือข่ายกับชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟจะเป็นผู้บริหารวางแผนการจัดการแรงงานด้วยตนเองทั้งหมด นอกจากนี้ ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟได้ศึกษาหาความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อมาเป็นฐานเริ่มแรกในการวางแผนการจัดการฟาร์ม ตั้งแต่การจัดสรรพื้นที่และการผสมผสานวิธีในการจัดการฟาร์มให้มีการหมุนของผลผลิตตลอดทั้งปี ทั้งนี้ ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ได้ให้นิยาม เกษตรทฤษฎีใหม่ว่า หมายถึง การจัดการเกษตรแบบผสมผสานเน้นความเรียบง่ายของการดำเนินงานและสามารถลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ด้านกระบวนการ (Process) ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟมีการใช้กระบวนการที่เรียบง่าย ในการบริหารจัดการฟาร์มซึ่งมีหลักสำคัญด้านการจัดการฟาร์มตามเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นพื้นฐาน และใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการจัดการภายในฟาร์มยังเน้นที่ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดวัสดุเหลือใช้ (Zero waste agriculture) เนื่องจากคำนึงถึงการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในฟาร์มผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ เน้นกระบวนการจัดการฟาร์มกาแฟ ด้วยการจัดการฟาร์มตามเกษตรทฤษฎีใหม่การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสานระหว่างการจัดพื้นที่ดิน เพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตอย่างยั่งยืน เน้นการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิดในพื้นที่ปลูกขนาดเล็ก โดยพิจารณาถึงประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้มีการจัดการร่วมกับชุมชนด้วยในลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัย และมีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการด้วยกัน นอกจากนี้ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟที่ให้ข้อมูลหลักต่างได้เข้ารับการอบรมโครงการ สมาร์ทฟาร์มเมอร์ (SMART FARMER) และมีแนวคิดที่นำมานั้นไม่เพียงแต่เรื่องของเกษตรอัจฉริยะเท่านั้น เทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นต้องเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ทำงานง่ายขึ้น ในปัจจุบันส่วนของการขายสินค้าและบริการนั้นจะเชื่อมโยงกับการใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เฟสบุ๊ก (facebook) เพื่อการนำเสนอสินค้าของตัวเอง หรือบอกเล่าเรื่องราวของสถานที่ฟาร์มกาแฟของตัวเอง การใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) เพื่อในการติดต่อสื่อสารต่างๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันอีกด้วย

การจัดการภายในฟาร์มกาแฟ ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟเน้นการใช้การหมุนเวียนทรัพยากรลดปริมาณของเสียที่จะทิ้งให้เหลือน้อยที่สุด (minimizes residual waste) เช่น การลดการใช้สารเคมีในการผลิตทางการเกษตร เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ปุ๋ยเคมี ฯลฯ รวมถึงการใช้วัตถุการผลิตที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่

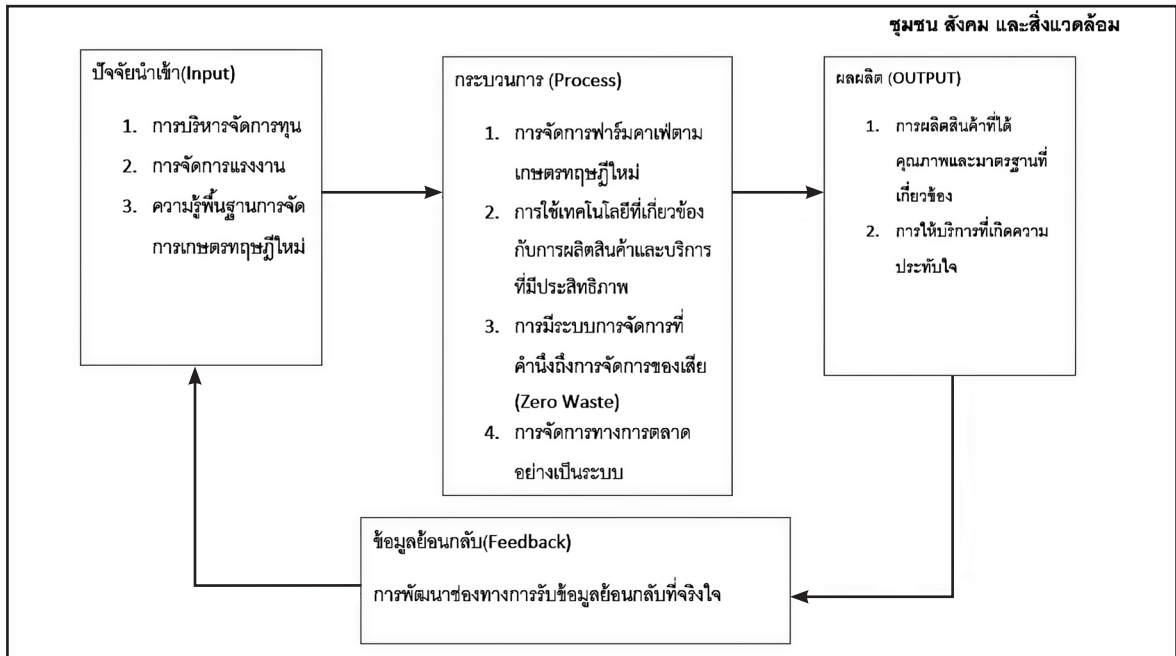
ให้ได้มากที่สุด (maximizes recycling) เช่น การผลิตน้ำหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง รวมถึงการผลิตเพื่อจำหน่ายอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟให้ความสำคัญกับการทำการตลาดมาก โดยเฉพาะการสร้างแบรนด์ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟพยายามเน้นในประเด็นให้ผู้คนจดจำเรื่องราวจุดกำเนิด ผ่านเรื่องเล่าที่แสดงถึงความมีจุดยืนของผู้ประกอบการด้านการดำรงชีวิตที่มีหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐาน และพยายามสร้างจุดเด่นของฟาร์มโดยการเป็นผู้เชี่ยวชาญในผลผลิตทางการเกษตรชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งมาตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ โดยเน้นคุณภาพในสินค้าและบริการ นอกจากนี้ยังพยายามทำให้คนจดจำชื่อแบรนด์ผ่านการตั้งชื่อให้เป็นที่น่าจดจำ และประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ต่างๆ และผู้ประกอบการพยายามเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายให้กลายมาเป็นสื่อเพื่อการบอกต่อถึงคุณภาพและการบริการ และสิ่งที่ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การใส่ใจความคิดเห็นของลูกค้า ยอมรับในข้อเสนอนำมาปรับปรุงเสมอ

ด้านผลผลิต (Output) ฟาร์มกาแฟมีผลผลิตที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ด้านสินค้าทางการเกษตรที่เกิดขึ้นภายในฟาร์มอาจจะมีการแปรรูปให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของฟาร์ม มีการคำนึงถึงผู้บริโภคเสมอ การผลิตทุกครั้งจะไม่มีสารเคมีปะปนอยู่ทำให้คุณภาพของสินค้ามีความปลอดภัยสูง สภาพแวดล้อมภายในฟาร์มปลอดสารเคมีปลอดภัยต่อผู้บริโภคและคนงานในฟาร์มด้วย ทั้งนี้ สินค้าเกษตรของฟาร์มกาแฟจะขอมาตรฐาน GAP เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐาน พร้อมทั้งมีการวางแผนให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าเสมอ ส่วนการบริการนั้นเน้นไปที่เรื่องการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการมาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟจะเป็นวิทยากรหลักที่สำคัญในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้การมอบประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้ลงมือทำเป็นกิจกรรมที่กำลังเป็นที่นิยมมาก

ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับข้อมูลย้อนกลับ และปัญหาที่เกิดขึ้นภายในฟาร์มมากโดยหากเกิดปัญหาผู้ประกอบการจะใช้วิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนจะนำประสบการณ์การทำงานมาใช้โดยจะมีกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา แยกแยะ และหาคำตอบ โดยพยายามทำอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของลูกค้าโดยใช้สื่อสารอย่างจริงใจและรีบแก้ปัญหาให้ลูกค้าเพื่อสร้างความประทับใจลูกค้า พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลย้อนกลับให้ลูกค้าได้รับรู้อย่างรวดเร็ว อันแสดงถึงความใส่ใจที่มีต่อความคิดเห็นของลูกค้า

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟให้ความสำคัญกับการมีผลผลิตปลอดภัย โดยมีกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต และคำนึงถึงความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ รวมถึง การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการจัดการระบบภายในฟาร์มและสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยมองว่าชุมชน คือ ครอบครัวของธุรกิจที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน การจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟจะมีการบูรณาการชุดความรู้เดิมที่ผู้ประกอบการมีจากการศึกษา จากประสบการณ์ทำงาน และข้อค้นพบใหม่ๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานและเกิดปัญหาที่พยายามหาความรู้มาจัดการปัญหานั้นๆ โดยการจัดการเป็นไปอย่างมีระบบคำนึงถึงทุกภาคส่วนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำรวมถึงสังคมสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นแผนภาพต่อไปนี้





ภาพที่ 1 การจัดการเชิงระบบฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการฟาร์มคาเฟ่

## (2) แนวทางการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ

การจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จนั้น การตั้งเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมาจากวิสัยทัศน์ของผู้ประกอบการในการวางแผน พร้อมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์และเมื่อเปิดเป็นฟาร์มคาเฟ่แล้วการทำการตลาดอย่างต่อเนื่องสร้างความประทับใจแก่ลูกค้าทำให้เกิดการบอกต่อเป็นการทำให้อัตราการหมุนเวียนเข้ามาเยี่ยมชมฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่มีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้แนวทางการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการฟาร์มคาเฟ่ให้ประสบความสำเร็จมีดังนี้

### 1) ผู้ประกอบการต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา

ผู้ประกอบการต้องมีสังคมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพราะพื้นฐานสำคัญในการจัดการฟาร์มคาเฟ่ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น ความรู้เป็นเบื้องหลังของความคิดในการจัดการในขั้นแรกเริ่มที่เป็นหลักในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังต้องเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปเพื่อนำมาพัฒนาฟาร์มคาเฟ่ให้ดียิ่งขึ้น

### 2) การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมในการจัดการฟาร์มคาเฟ่

ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการฟาร์มมีหลายรูปแบบหากแต่ผู้ประกอบการฟาร์มต้องศึกษาถึงข้อดีข้อเสีย รวมถึงเรื่องของการลงทุนเพื่อคำนวณจุดคุ้มทุนในการลงทุน พร้อมทั้งต้องยึดว่าเทคโนโลยีช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นมากกว่าสร้างความยุ่งยากในการทำงานให้แก่แรงงานภายในฟาร์ม นอกจากนี้ การจัดการฟาร์มคาเฟ่ การใช้เทคโนโลยีอย่างเดียวยังคงไม่พอ ผู้ประกอบการต้องมุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดกับสินค้าบริการ รวมถึงกระบวนการทำงาน เพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสถานการณ์ปัจจุบัน

### 3) การเชื่อมโยงการบริหารจัดการการผลิตภายในฟาร์มและการทำการตลาด

การเลือกผลิตสินค้าเกษตรที่มีโอกาสทางการตลาดเน้นด้านคุณภาพร่วมกับการวางแผนและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงตลาด และผู้บริโภคโดยตรง เกษตรกรที่สามารถผันตัวเองมาเป็นผู้ประกอบการเกษตรจะมีการวางแผนการจัดการผลิตพร้อมทั้งการผันตัวเองมาเป็นพ่อค้าคนกลาง และสร้างแบรนด์ชูจุดแข็งของตนเองไปพร้อมๆ กัน การสร้างแบรนด์ของตนเองทำให้ผู้บริโภคเชื่อมั่นในสินค้าที่มีคุณภาพพร้อมทั้งต้องการมาเยี่ยมชมกระบวนการผลิตที่ฟาร์ม การจัดการฟาร์มกาแฟจึงต้องเน้นการสร้างคุณภาพของสินค้าและการสร้างเรื่องราวภายในฟาร์มกาแฟให้เกิดความรู้สึกที่ประทับใจ

### 4) การบริหารจัดการด้านการเงิน

เนื่องจากการจัดการฟาร์มกาแฟ จะมีการจัดการฟาร์มเกษตรตามรอยทฤษฎีใหม่ซึ่งจะมีผลผลิตออกมาจำหน่าย และมีร้านค้ากาแฟที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการควรมีระบบบันทึกข้อมูลรายรับและรายจ่ายให้ละเอียดมากขึ้น เก็บข้อมูลให้เป็นระบบ และเมื่อผู้ประกอบการเห็นเส้นทางทางการเงินจะสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดได้

### 5) การคำนึงถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ฟาร์มกาแฟส่วนมากมีพื้นที่ที่อยู่ในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องตระหนักถึงสภาพเศรษฐกิจส่วนรวมในชุมชน สภาพแวดล้อมรอบข้าง วิถีชีวิตของคนในสังคมที่อาจเปลี่ยนไปจากผลกระทบของการเดินทางมาเรียนรู้และท่องเที่ยว ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟต้องสามารถสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจกับคนในชุมชน ต้องมีการสื่อสารกับชุมชนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยง เงิน งาน คน เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพราะหลักเกษตรทฤษฎีใหม่นอกจากการสามารถหล่อเลี้ยงตัวเองได้แล้ว การทำให้เกิดความประสบความสำเร็จและยั่งยืนแก่สังคมรอบข้างก็เป็นเป้าหมายสูงสุดเช่นกัน

## สรุปและอภิปรายผล

การจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการเป็นแนวทางการเกษตรที่ตั้งอยู่บนกระบวนการแห่งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องมีการเรียนรู้ด้านการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมถึงด้านการตลาดที่ต้องบูรณาการกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามเวลา แต่ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตนที่เป็นจุดขายสำคัญ ผู้ประกอบการต้องสังเกต ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่รวมถึงการจัดการเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ฟาร์มกาแฟในการจัดการกับสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกต่อไปได้

การจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่มีพื้นฐานจากการที่ผู้ประกอบการต้องการเปิดฟาร์มเกษตรให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ฉันทลักษณ์ ชาญแสงประทีป, 2557) มีการผสมผสานความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการการจัดการ และเกษตรทฤษฎีใหม่เข้าด้วยกัน โดยใช้หลักในการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบเชื่อมโยงกับศาสตร์ที่สัมพันธ์กับราคาและการตลาด (หนึ่งฤทัย คูหาศักดิ์ และระพีพร ศรีจำปา, 2018) เน้นการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการตามเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมที่คำนึงถึงสังคมส่วนรวม พร้อมทั้งบูรณาการการตลาดวางแผนการผลิตสินค้าและบริการที่ตรงตามความต้องการของลูกค้าและมีเอกลักษณ์ สอดคล้องกับ Läderach et al. (2011) ที่กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบของการจัดการฟาร์มเชิงเกษตรเป็นโอกาสที่มีแนวโน้มที่ดี



สำหรับผู้ประกอบการการเกษตรในการปรับปรุงวิถีชีวิตและวิถีการดำเนินธุรกิจ โดยการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าตรงต่อความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

1

แนวทางการจัดการฟาร์มกาแฟ ตามรอยทฤษฎีเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ มีแนวทางที่สำคัญดังนี้ คือ 1) ผู้ประกอบการต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา แม้ว่าผู้ประกอบการการเกษตรบางท่านมีความรู้ด้านเกษตรมากพอสมควร แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งการเปิดฟาร์มกาแฟ ถือว่าเป็นการจัดการธุรกิจรูปแบบใหม่ที่ต้องมีการผสมผสานศาสตร์การเกษตรและศาสตร์ด้านจัดการเข้าด้วยกัน ผู้ประกอบการควรมีเครือข่ายในกลุ่มสังคมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำมาต่อยอดพัฒนาฟาร์มกาแฟ พร้อมทั้งการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกด้วยการยอมรับและรับมือ รวมถึงการกล้าเผชิญความเปลี่ยนแปลงด้วย สอดคล้องกับ Rose et al. (2019) ได้กล่าวอ้างว่า การแลกเปลี่ยนความรู้การสนับสนุนการจัดการฟาร์มแบบผสมผสานเพื่อความยั่งยืน 2) การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมในการจัดการฟาร์มกาแฟจะช่วยให้การจัดการดำเนินงานภายในฟาร์มกาแฟมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับ กิตติคุณ แสงนิล และ สันติธร ภูริภักดี (2561) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมด้านการสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ 3) การเชื่อมโยงการบริหารจัดการการผลิตภายในฟาร์มและการทำการตลาด ต้องมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันพร้อมทั้งมีการวางแผนการสร้างคุณภาพของสินค้าและบริการในทุกๆกิจกรรมการดำเนินงานภายในฟาร์ม ควรมีการสื่อสารทั่วทั้งองค์กรเพื่อสร้างการรับรู้แนวทางการดำเนินงานขององค์กรร่วมกัน สอดคล้องกับ Wu (2016) ได้ศึกษาแบบจำลองกลยุทธ์การตลาดระหว่างประเทศของฟาร์มเพื่อการพักผ่อน พบว่า ฟาร์มเพื่อการพักผ่อนควรมีการดำเนินงานด้านการตลาด ส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดและการกำหนดกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการขายสำหรับผลิตภัณฑ์ต่างๆของฟาร์ม 4) การบริหารจัดการด้านการเงิน เป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้ประกอบการ เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของธุรกิจ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในกิจการ การจัดทำระบบการจัดซื้อและการบันทึกรายรับรายจ่ายจึงเป็นเรื่องที่สามารถทำให้ผู้ประกอบการสามารถควบคุม กำกับดูแล ทางด้านการเงินให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการในเรื่องของการทำกำไร หรือลดต้นทุนรวมถึงการวางแผนการลงทุนเพื่อการแข่งขันในอนาคตได้ สอดคล้องกับ วิวัฒน์ ไม่แก่นสาร และ มลฤดี หมุนขำ (2557) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ต้องมีความครบเครื่องในการบริหารด้านต่างๆ ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์การผลิต การจัดซื้อการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะด้านบริหารจัดการการเงินในการสร้างผลตอบแทนจากการลงทุน 5) การคำนึงถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ ต้องมีกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (Green Economy) รวมถึงการมีเครือข่ายในชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และต้องมีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การผสมผสานความคิดการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมอันจะนำความสำเร็จอย่างยั่งยืนให้ธุรกิจฟาร์มกาแฟต่อไป

### ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ต้องมีการศึกษาหลักทฤษฎีอย่างลึกซึ้งเพื่อให้เกิดการผสมผสานกับการจัดการนำไปสู่วางแผนจัดการภายในฟาร์มกาแฟอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานอย่างสูงสุด

(2) ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเชิงระบบในการจัดการ การดำเนินงาน ภายในฟาร์มกาแฟ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบโดยให้ความสำคัญกับการจัดการทั้งระบบปิดและ ระบบเปิดภายในฟาร์มกาแฟ

(3) ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ ตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ต้องมีการบูรณาการศาสตร์ทางการจัดการ เกษตรและศาสตร์ด้านการจัดการ โดยเฉพาะการจัดการทางการตลาด จะสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพของ สินค้าและบริการ ทั้งนี้ควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานได้

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาถึงศักยภาพแนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนผู้ประกอบการฟาร์ม กาแฟโดยมีการนำแนวทางการความสำเร็จจากโมเดลของการพัฒนาที่สำเร็จไปประยุกต์ใช้งาน เพื่อจะได้ทราบ ประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารจัดการโดยยึดหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ

(2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงประเด็นการทำการตลาดที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ โดยศึกษาว่ามีปัจจัยทางการตลาดด้านใดที่ช่วยส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนของ ผู้ประกอบการฟาร์มกาแฟ

### เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). *คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรการจัดการฟาร์ม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติคุณ แสงนิล และ สันติธร ภูริภักดี. (2561). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังค มสุขใจ. *Veridian E-Journal, Silpakom University, 11(1)*, 168-182.
- ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป. (2557). รูปแบบและกระบวนการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. *วารสาร วิชาการ Veridian E-Journal, 7(3)* , 310-321.
- ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ ธีระวัฒน์ จันทิก และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). การจัดการการเกษตรสมัยใหม่ของประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์* ,12(2), 115-126.
- วัชรพล บุญหลาย. (2560). *การตลาดต้องนำการผลิตสินค้าเกษตรจึงจะไปได้*. (2 พฤษภาคม 2562) สืบค้น จาก <https://www.kasetkaoklai.com/home /2017/09/>
- วิจิต อุ๋อัน. (2557). *ทฤษฎีระบบ System Theory*. (20 พฤษภาคม 2562) สืบค้นจาก <http://poundtv5.blogspot.com/2014/10/system-theory.html>.
- วิวัฒน์ ไม้แก่นสาร และ มลฤดี หมุนขำ. (2557). การเปลี่ยนแปลงของภาคธุรกิจเกษตรภายใต้บริบทของโลก ในอนาคต. *วารสารปัญญาภิวัฒน์, 5(พิเศษ)* , 244-254.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561). *ธุรกิจร้านค้าแพบริหารจัดการอย่างไรให้รุ่ง*. (20 เมษายน 2562) สืบค้นจาก <https://kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18)*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์แห่ง มหาวิทยาลัย.



- หนึ่งฤทัย คูหาศักดิ์ และ ระพีพร ศรีจำปา. (2061). รูปแบบการจัดการธุรกิจเกษตรอัจฉริยะ (*Smart Farm Business*) ที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs). ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “Graduate School Conference 2018” (ครั้งที่ 1) วันที่ 30 พฤศจิกายน 2018 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทากรุงเทพฯ, 1214-1222.
- อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์. (2016). *เกษตรทฤษฎีใหม่*. (20 เมษายน 2562) สืบค้นจาก <https://www.organicfarmthailand.com/the-new-theory-of-agriculture/>.
- Edwards, W., & Duffy, P. (2014). *Farm Management*. In N. K. Van Alfen (Ed.), *Encyclopedia of Agriculture and Food Systems* (pp. 100-112). Oxford : Academic Press.
- Hofkirchner, W., & Schafranek, M. (2011). *General System Theory*. Amsterdam : North-Holland.
- Läderach, P., Oberthür, T., Cook, S., Estrada Iza, M., Pohlan, J. A., Fisher, M., & Rosales Lechuga, R. (2011). Systematic agronomic farm management for improved coffee quality. *Field Crops Research*, 120(3), 321-329.
- Raungpaka, V., & Savetpanuvong, P. (2017). Information orientation of small-scale farmers' community enterprises in Northern Thailand. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38(3), 196-203.
- Rose, D. C., Sutherland, W. J., Barnes, A. P., Borthwick, F., Ffoulkes, C., Hall, C., . . . Dicks, L. V. (2019). Integrated farm management for sustainable agriculture : Lessons for knowledge exchange and policy. *Land Use Policy*, 81, 834-842.
- VOGUE Thailand. (2558). *กาแฟ ผับ คลับ บาร์ บิสโตร...อะไรเป็นอะไรในวัฒนธรรมการกินดื่ม*. (20 เมษายน 2562) สืบค้นจาก <https://www.vogue.co.th/drink-culture>.
- Wu, C.-W. (2016). The international marketing strategy modeling of leisure farm. *Journal of Business Research*, 69(4), 1345-1350.

# 2

## แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย Guidelines for Developing Communication Strategy of Public Relations by Using Social Media of Community Markets for Local Businesses Thailand

เพียงกมล เกิดสมศรี และ ปรีชา พันธุ์แน่น

Piengkamol Kerdsomsri and Preecha Phannan





# แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

Guidelines for Developing Communication Strategy of Public Relations by Using Social Media of Community Markets for Local Businesses Thailand

เพ็ญกมล เกิดสมศรี<sup>1</sup> และ ปรีชา พันธุ์แน่น<sup>2</sup>

Piengkamol Kerdsonsri and Preecha Phannan

<sup>1</sup>คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเกริก 70/2 หมู่ที่ 4 ต.บ้านกลาง อ.เมือง จังหวัดปทุมธานี 12000, ประเทศไทย. E-mail : Piengkamol @ gmail.com

Faculty of Liberal Arts Innovation Communication Krirk University 70/2 Village No. 4 BanKlang Subdistrict Mueang District PathumThani Province 12000, Thailand.

E-mail : Piengkamol @ gmail.com

<sup>2</sup>คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเกริก 3 ซอยรามอินทรา 1 เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย. E-mail : preecha.phannan9 @ gmail.com

Faculty of Liberal Arts Innovation Communication Krirk University 3 Soi Ram Inthra 1 Bang Khen District Bangkok 10220, Thailand. E-mail : preecha.phannan9 @ gmail.com

Received : July 1, 2019 Revised : February 3, 2020 Accepted : February 21, 2020

## บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มนักวิชาชีพการประชาสัมพันธ์ประเด็นสภาพการณ์ดำเนินการในปัจจุบันที่ได้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มนักวิชาการการประชาสัมพันธ์ประเด็นการวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ควบคู่กับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ 14C การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ 1. Clear : การสื่อสารที่ดีต้องมีความชัดเจนเรียงง่ายเมื่อสื่อออกไปยังกลุ่มเป้าหมาย 2. Consider : การสื่อสารที่ดีต้องมีความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอด้านเนื้อหา 3. Consistency : การสื่อสารที่ดีต้องมีความสอดคล้องกัน 4. Confidence : การสื่อสารที่ดีต้องมีความเชื่อมั่น 5. Continue : การสื่อสารที่ดีต้องมีความสม่ำเสมอ 6. Content Communication : การสื่อสารที่ดีต้องมีความเข้มข้นของเนื้อหา 7. Communication Tools : การสื่อสารที่ดีต้องมีการกำหนดเครื่องมือสื่อสาร 8. Communication Tactic : การสื่อสารที่ดีต้องมีชั้นเชิงในการสื่อสาร 9. Corporate Social Responsibility : (CSR) การสื่อสารที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 10. Comparison : การสื่อสารที่ดีต้องมีการสื่อสารที่มีการเปรียบเทียบ 11. Concrete : การสื่อสารที่ดีต้องมีความความคิดสร้างสรรค์ 12. Competition : การสื่อสารที่ดีต้องมีสร้างข้อมูลที่ตีเพื่อแข่งขัน 13. Collaborate with influencers : การสื่อสารต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ทรงอิทธิพลทางด้านความคิด และ 14. Concise : การสื่อสารที่ดีต้องมีความกระชับส่วนกลยุทธ์การดำเนินการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ กลยุทธ์DMP ได้แก่

1. (Digital Marketing) การทำการตลาดบนสื่อออนไลน์ 2. (Media Ethics) หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณในยุคโซเชียลมีเดีย 3. (Psychology of Communication for Positive Relationship in Team) หลักจิตวิทยาการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวกในทีมที่มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ 12 ข้อ โดยสามารถนำมาใช้กับการดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ 1.รูปแบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุก (Proactive MPR) 2. รูปแบบการสร้างภาพลักษณ์ (Image Management) 3.รูปแบบของความสัมพันธ์กับระหว่างองค์กร (Brand Image) 4.รูปแบบของกระบวนการทางการตลาด (Marketing Process) 5.รูปแบบของการทำให้เกิดความผูกพันในตราสินค้า (Brand Loyalty) 6.รูปแบบการสื่อสารการตลาด (Content Marketing) 7.รูปแบบการเชื่อมความสัมพันธ์ให้กับชุมชน (CSR) Corporate Social Responsibility 8.รูปแบบการสื่อสารได้มีส่วนร่วม (Participatory Communication) 9.รูปแบบทำให้เกิดการสื่อสารที่ชวนติดตาม (follow-up communication) 10.รูปแบบการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) 11.รูปแบบของกิจกรรมพิเศษ (Special Event) และ 12. AIDA เข้ามาเพื่อให้การดำเนินการได้สมบูรณ์มีความแปลกใหม่ และการดำเนินการประชาสัมพันธ์ที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่องทางและกลุ่มเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

**คำสำคัญ:** กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์; สื่อสังคมออนไลน์; ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่นประเทศไทย

## Abstract

The data collecting methods for this qualitative research were 1) focus group technique of the professionals in public relations concerning the current problems and threats of using social media of “community markets for local business” in Thailand, and 2) the in-depth interview of the professionals in public relations for the analysis of the public relations strategies by using social media along with the content analysis method.

The research results found that the communication strategies for public relations via social media consisted of 14 c, these were 1) clarity – complete clear thoughts and ideas enhances the meaning of message sent to the target group 2) consideration – the content needed to be reliable 3) consistency of the communication message 4) correctness – in order to strengthen the confidence of the audience, the communication needed to be exact, correct and well-timed 5) continuity of the communication message 6) condensed content of the communication message 7) communication tools should be chosen properly 8) communication tactics needed to be placed for the good communication 9) corporate social responsibility (CSR) for society and its environment 10) comparison of the communication with one another to improve the communication 11) creativity – the good communication needed to be creative 12) competitiveness – competition on the worthy data for competing with others 13) corroboration with the thought leaders 14) conciseness – the effective communication should be concise and simple. In addition, in terms of the strategies of the public relations via social media, these were as follows: 1) digital marketing 2) media ethics 3) psychology of communication for positive relationship in team which consisted of 12





public relations approaches, these were 1) Proactive Marketing Public Relations (MPR) 2) Image Management 3) Brand Image 4) Marketing Process 5) Brand Loyalty 6) Content Marketing 7) Corporate Social Responsibility 8) Participatory Communication 9) Follow-Up Communication 10) Two - Way Communication 11) Special Events, and 12) Attract Attention, Maintain Interest, Create Desire, and Take Action – AIDA should be acquired to support the complete and innovative public relations operation with the content that suited the communication channel and the target group in accordance with the guidelines for the development strategy of the public relations in social media of the community markets for local business in Thailand.

**Keywords :** Communication Strategy for Public Relations; Social Media; Community Markets for Local Business in Thailand.

## บทนำ

การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญกับทุกองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นกระบวนการสื่อสาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรและการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลต่อการรับรู้ การกระตุ้นพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และการสร้างความผูกพันระหว่างองค์กร หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2553) ประเทศไทยมีข้อมูลที่ระบุความนิยมของคนไทยในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ Facebook มากเป็นอันดับ 9 ของโลก และใช้ Messenger มากเป็นอันดับ 5 ของโลก ส่วน Instagram ติดอันดับที่ 13 ของโลก (ที่มา : <https://www.it24hrs.com/2017/Thailand-social-awards-stat-social-media-2017>) ประเทศไทยในยุค 4.0 มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ รัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศ ตามยุทธศาสตร์แผนแม่บทของกระทรวงพาณิชย์ จึงได้จัดทำโครงการตลาดชุมชน เพื่อธุรกิจท้องถิ่น หรือ โครงการ “ตลาดต้องชม” ตามยุทธศาสตร์ 3 การยกระดับประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation Economy) (ยุทธศาสตร์กรมการค้าภายใน, <http://www.dit.go.th>, 2561) ซึ่งมีเนื้อหาความเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ ในกลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้บริโภค และเผยแพร่องค์ความรู้ในการพิทักษ์ประโยชน์ของตนเอง ผ่านช่องทางการสื่อสารใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ผู้บริโภค (ยุทธศาสตร์กรมการค้าภายใน, <http://www.dit.go.th>, 2561)

โครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “ตลาดต้องชม” กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ โดยการกำกับดูแลจากอธิบดีกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้มีวิธีการบริหารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย แนวทางการประชาสัมพันธ์ ในระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้ประชาชน หรือนักท่องเที่ยวมีการเปิดรับสื่อเพื่อรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ ในโครงการตลาดต้องชม อย่างรวดเร็ว ข้อมูลที่ปรากฏไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการติดตาม วิธีการกดไลค์ การกดแชร์ การเลือกที่จะเข้าไปดูยอดวิว (Top View) ของสถานที่ท่องเที่ยวสวยๆ ที่มียอดเป็นอันดับหลายๆ วิธีการแสดงความคิดเห็นบนกระดาน การติดตามแหล่งท่องเที่ยว โครงการตลาดต้องชม หรือการติดตามประชาสัมพันธ์ ข้อมูลของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “ตลาดต้องชม” การโพสต์ข้อความ การถ่ายภาพ การบ่งบอกถึงสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเคยได้ไปตลาดต้องชม ซึ่งทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการตอบสนอง หรือ ผลที่ตามมาของการเปิดรับข่าวสารของประชาชนหรือนักท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าประชาชนหรือนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรม

การเลือกที่จะเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีผลต่อความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “ตลาดต้องชม” กรรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาเห็นถึงวิธีการดำเนินตามแผนกลยุทธ์ของกรรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้มองเห็นถึงความสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย โดยเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบต่างๆ ที่มีทั้ง Twitter, Facebook, LINE, Instagram, และ YouTube ที่เป็นที่ยอมรับในสังคมยุคไทยแลนด์ 4.0 และส่งผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือในด้านธุรกิจการขยายตัวของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

ดังนั้น สื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถปลุกกระแสความสนใจร่วมกัน แปรเปลี่ยนผู้ซื้อมาเป็นผู้ขาย ยิ่งเศรษฐกิจตกต่ำมากเพียงใด สื่อสังคมออนไลน์ก็ยิ่งเป็นตัวเลือกที่มีบทบาทมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีแนวทางและวิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มี “ความคุ้มค่า” มากที่สุด ทำให้เข้าถึงตัวกลุ่มเป้าหมายอย่างดี สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นทางเลือกที่กำลังเข้ามา “เติมเต็ม” กลยุทธ์การตลาดอย่างมีสีสัน และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มองเห็นประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์มากยิ่งขึ้น (พจน ใจชาญสุขกิจ, 2553) จากนักท่งเกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อการประชาสัมพันธ์อย่างรวดเร็วโดยส่งผลในด้านตัวเลขที่เพิ่มขึ้นของนักท่งเกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีข้อจำกัด และมีความแตกต่าง ทั้งข้อดีและข้อเสีย ทำให้ประสบปัญหาในด้านการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ออกไปถึงผู้รับสารที่ได้รับผลกระทบ และอะไรคือสาเหตุของปัญหาดังกล่าว อาจเป็นที่เครื่องมือหรือรูปแบบกลยุทธ์ที่ได้นำมาใช้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจต้องการนำเสนอและอธิบายถึง กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ได้นำมาใช้ในปัจจุบัน สภาพการดำเนินการในปัจจุบันใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ อุปสรรคที่ได้พบในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหา ว่าควรใช้กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์แบบใด

ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อให้ได้กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ในทุกๆ โครงการฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการในปัจจุบันใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ของ โครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของโครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

## ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินการในปัจจุบันใช้สื่อสังคมออนไลน์ Twitter, Facebook, LINE, Instagram, และ YouTube และวิเคราะห์กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของโครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth



Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในมิติต่างๆ มีความหลากหลาย ด้วยการวิเคราะห์ ประเด็นกลยุทธ์การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของโครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ เก็บข้อมูล จำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งหมด 28 คน

## การทบทวนวรรณกรรม

### การพัฒนากลยุทธ์

จากการให้ความหมายของการพัฒนากลยุทธ์การวางแผนใช้เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ สร้างคุณค่า สร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมและให้เกิดความสนใจยอมรับตามแนวคิดของ Michael A. Hitt และคณะ ซึ่งกล่าวว่า “กลยุทธ์” เป็นชุดของภาวะผูกพันและการดำเนินต่างๆ ที่ได้มีการประมวลและประสานเข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์จากความสามารถหลัก (Core Competencies) เพื่อให้ได้ข้อได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคนอื่นจะเห็นได้ว่าคำนิยามของคำว่า “กลยุทธ์” นี้มีขอบเขตที่แคบและกว้าง คือ ในระดับแคบนั้นเน้นที่วิธีการ (Means) ที่สำคัญที่จะใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุถึงเป้าหมายหลักขององค์กรในระดับกว้าง จะให้ความหมายของคำว่า “กลยุทธ์” โดยพิจารณาครอบคลุมทั้งเป้าหมาย (Ends) และวิธีการ (Means) ที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย

### แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์และการดำเนินงาน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารจะต้องปรากฏอยู่ในแผนการสื่อสารหรือแผนงานต่างๆ ของหน่วยงาน ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน ดังนั้นกลยุทธ์การสื่อสารมีความสำคัญ เนื่องจากการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กร เริ่มจากการที่ได้มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์เรื่องสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและการกำหนดวิธีการสื่อสาร เพื่อได้กลยุทธ์ของการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ตามแนวคิดการสื่อสารของกระบวนการสื่อสาร ของ เบอร์โล (Berlo, 1960) ได้อธิบายการสื่อสารจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพขององค์ประกอบต่างๆ และได้แสดงปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบไว้ในแบบจำลองกระบวนการสื่อสาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของ S M C R Model ซึ่งกระบวนการสื่อสารมีความสำคัญสำหรับการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ในโครงการ “ตลาดต้องชม” มีการดำเนินการรูปแบบและกระบวนการสื่อสารชาวประชาสัมพันธ์ “ตลาดต้องชม” ที่มีกระบวนการส่งข้อมูลจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยการใช้อีเมล หรือสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ผู้รับสารมีปฏิริยาตอบสนองกลับของการทำงานของโครงการ “ตลาดต้องชม” กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ที่ได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ด้านการประชาสัมพันธ์การสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นหลัก ได้แก่ Twitter, Facebook, LINE, Instagram, YouTube ให้มีประสิทธิภาพของการสื่อสารการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน สร้างความนิยมชมชอบโดยเผยแพร่ข่าวสารให้กับประชาชนได้รับรู้และเข้าใจ เพื่อป้องกันชื่อเสียงไม่ให้เสื่อมเสีย ทั้งนี้ได้ตรงตามแนวคิดการสื่อสารของกระบวนการสื่อสารของ เบอร์โล (Berlo, 1960)

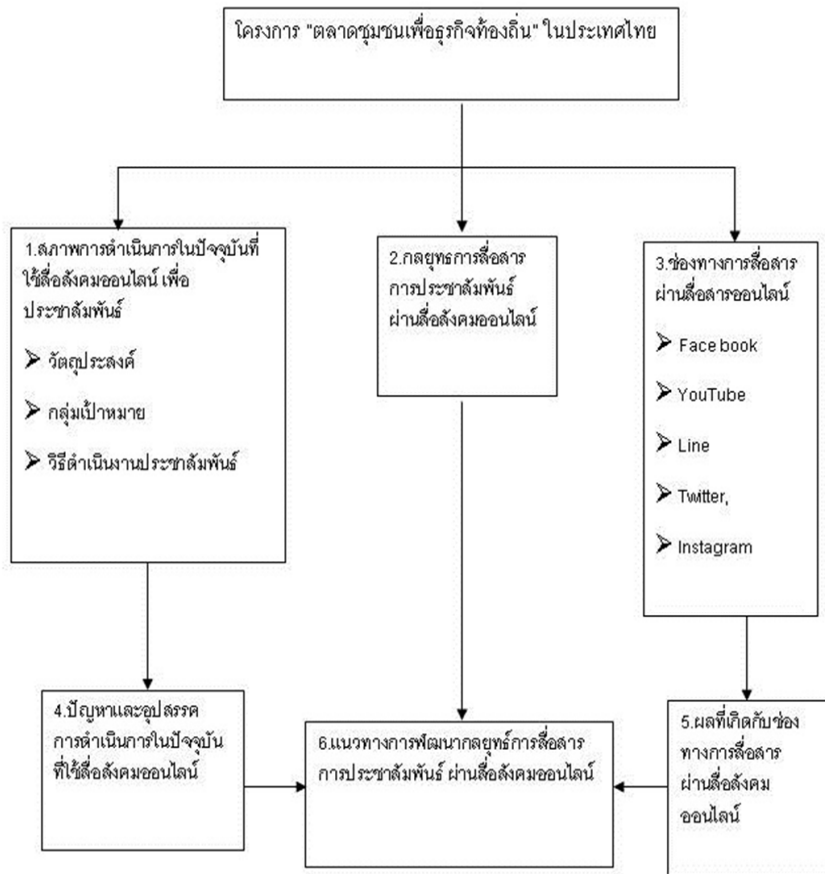
### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยของ

Hajli (2014) ได้ศึกษา “ผลกระทบของการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อผู้บริโภค” พบว่า การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่สร้างและให้โอกาสใหม่ๆ แก่ผู้บริโภคในการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมบนอินเทอร์เน็ต ผู้บริโภคใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การสร้างชุมชนออนไลน์เพื่อสร้างเนื้อหาและเครือข่ายกับผู้ใช้อย่างอื่น ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะของการเชื่อมต่อการสื่อสารในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งข้อดีของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการสื่อสารมากยิ่งขึ้นปัจจุบันการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลและได้รับความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าเดิม แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนาธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการวัดเนื้อหาที่มีการสื่อสารข้อมูลที่เกิดขึ้นว่าได้รับความนิยมหรือไม่ จะใช้วิธีการสำรวจว่าผู้บริโภคมีการแสดงความคิดเห็นหรือมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ โดยหากผู้บริโภคมีความไว้วางใจจะสะท้อนถึงแนวโน้มของผู้บริโภคที่ตั้งใจจะซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อการสื่อสารการดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยมีงานวิจัยของ อภิวัชจ พุกสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษาการสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์ขององค์กรธุรกิจเอกชนเป็นในห้างหุ้นส่วนจำกัดประเทศไทย พบว่าการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ถูกนำมาใช้เป็นนวัตกรรมในด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ของภาคเอกชนในประเทศไทยโดยมีทิศทางเฉพาะของผลกระทบวัตถุประสงค์ประกอบและกระบวนการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ภาคเอกชนใช้การจัดการการเปลี่ยนแปลงและนโยบายการใช้โซเชียลมีเดียออนไลน์เป็นนวัตกรรมการประชาสัมพันธ์ พบว่า พวกเขาได้กำหนดหน้าที่และบทบาทของผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์และกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์สำหรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะสำหรับการดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ผ่านโซเชียลมีเดียออนไลน์ของภาคเอกชนในประเทศไทย สำหรับการประชาสัมพันธ์ Facebook ได้รับการจัดอันดับให้ใช้บ่อยที่สุด งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโซเชียลมีเดีย ได้แก่ การประกาศการจัดการปัญหาการประชาสัมพันธ์และการผลิตสื่อ การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ประจำวัน ได้แก่ การอัปเดตข้อมูลข่าวสารของบริษัท และประกาศติดตามข่าวสารและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเผยแพร่ข่าวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการของบริษัท บทบาทและหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การสื่อสารองค์การการจัดการการเปลี่ยนแปลงการจัดการวิกฤต และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พบว่า ตัวแปรการวิจัยและปัจจัยที่สร้างรูปแบบของกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงนวัตกรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของภาคเอกชนในประเทศไทย การวิเคราะห์สถานการณ์แผนธุรกิจขององค์กรกลยุทธ์การสื่อสารการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ประจำวัน กลยุทธ์สื่อสังคมออนไลน์กลยุทธ์เนื้อหาประชาสัมพันธ์กลยุทธ์การมีส่วนร่วมและกลยุทธ์การวัด จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่างานวิจัยในประเทศในหลายปีที่ผ่านมาทั้งหมดได้ทำการวิจัยในประเด็นที่มีความใกล้เคียงกันไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ทางการตลาดบนอินเทอร์เน็ต รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารแนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ แนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการประชาสัมพันธ์ หรือกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ และกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์สังคมภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ที่มีประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลด้านแนวทางการใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยผลสรุปออกมาทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในด้านเนื้อหากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมและอุปสรรคต่างๆ ในการวางแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างให้เกิดคุณค่า สร้างค่านิยม สร้างสานสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับในด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้การวิจัยที่ได้หยิบยกมาทั้งหมดมีความเหมาะสมกับในสังคมยุคปัจจุบัน



## กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาในส่วนนี้ ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และเป็นการใช้การสัมภาษณ์ (In-depth Interview) มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย และจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาหาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลของทุกๆ ส่วนนำมาประกอบกันให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วน

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) เพราะการสัมภาษณ์ที่เป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจ และจุดมุ่งหมายอยู่แล้วจึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดสนใจ กล่าวคือในการศึกษาครั้งนี้มุ่งไปที่ประเด็นสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

ผู้วิจัยจะได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการพูดคุยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยกำหนดตัวผู้ตอบเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบนั้นมีข้อมูลที่ดีและลึกซึ้งกว้างขวางเป็นพิเศษเหมาะสมกับความต้องการ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกมีการผสมผสานวิธี ดังนี้

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Standardized Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างของคำถาม โดยยึดตามวัตถุประสงค์ หรือกรอบของการวิจัยเป็นสำคัญ และกำหนดไว้ล่วงหน้า คำตอบจากผู้ให้ข้อมูล สามารถเปรียบเทียบกันได้เพราะมาจากแนวคำถามเดียวกัน การสัมภาษณ์เช่นนี้มักไม่ค่อยมีอคติต่อผู้ให้ข้อมูล เพราะคำถามชุดเดียวกันทำให้คำตอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความเข้าใจ การใช้ถ้อยคำ และความหมาย ต่อคำถามที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงเหมาะกับการใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นบุคคลสำคัญ และได้เน้นหมาย เวลาไว้อย่างเป็นทางการ

การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstandardized Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีแนวคำถาม ไว้ล่วงหน้า เพียงแต่ผู้สัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์เป็นคำถามทดสอบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการหาคำตอบการ วิจัย ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ขยายกว้างออกไปอีก ทำให้เข้าถึงประเด็นที่ไม่คุ้นเคยได้ เมื่อมีความสนิทสนมคุ้น เคยกันมากขึ้น ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในฝ่ายปฏิบัติงาน และมีความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-standard Interview) เป็นการผสมผสานแนวการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง โดยมีการเตรียมแนวคำถามไว้ล่วงหน้า ขณะเดียวกันก็อาจซักถามเจาะ ลึกนอกเหนือไปจากแนวคำถามได้ ใช้ในการสัมภาษณ์ร่วมกับสองแบบแรก โดยพิจารณาตามสถานการณ์ใน สนาม

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เนื่องจากการศึกษาวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงต้องอาศัยเอกสารและวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้องจำนวนมาก ที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือได้ สามารถนำไป วิเคราะห์ประกอบกับการอภิปรายผลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตามแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมบทความ ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน คลอบคลุมรอบทุกด้านตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ตั้งประเด็น การศึกษาออกเป็นเรื่อง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ เจาะลึก ดังนั้น วัตถุประสงค์ ในแต่ละข้อได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและการจัดกระทำข้อมูลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจ ท้องถิ่น” ประเทศไทย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบวิธีสันทนาการกลุ่ม (Focus Group) และการใช้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสารหลักฐานประกอบ โดยใช้ข้อมูลจากประเด็นคำถามกลุ่มที่ 1

2. การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยช่องทางการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ Twitter, Facebook, LINE, Instagram, และ YouTube ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และ การใช้ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาเป็นหลักฐานประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากประเด็นคำถาม กลุ่มที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องการให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ใน แต่ละข้อ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะต้องมีความเชื่อถือได้ (Credibility) สูง ผู้วิจัยจึงใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้องแม่นยำ (Validity) ของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่



### 1. การตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล

เนื่องจากการทำวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลจึงตรวจสอบได้จาก 2 ฝ่าย คือ กลุ่มที่ 1 นักวิชาชีพประชาสัมพันธ์ และกลุ่มที่ 2 นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุดกล่าวคือ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลในประเด็นเดียวกัน ที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มที่ 1 มาเทียบเคียงว่ามีความคล้ายคลึงและไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ หากพบว่าข้อมูลมีความแตกต่างกันก็จะไม่นำมาวิเคราะห์ แต่หากข้อมูลมีความสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันก็จะนำข้อมูลนี้มาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์สร้างแบบสอบถาม

### 2. ผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

เนื่องจากการทำวิจัยนี้มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องว่าตรงตามประเด็นและสอดคล้องกับทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบของการวิจัย ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดสอบ และจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

### 3. มุมมองจากทฤษฎี

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์โดยนำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และแนวคิดเกี่ยวกับการตลาดชุมชนเข้ามาใช้ ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างสอดคล้องกับทฤษฎีต่าง ๆ

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) 2.การแสดงผลข้อมูล (Data Display) และ 3.การสร้างข้อสรุปผลและยืนยันผลสรุป (Conclusion) สำหรับการดำเนินการในรายละเอียดนั้น ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งในส่วนเอกสารและในภาคสนาม บันทึกและนำมาคัดกรอง ลดทอนข้อมูล รวมทั้งจัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายและเป็นระบบในการนำเสนอข้อมูล จากนั้นจึงทำการสรุปผลในเบื้องต้น ก่อนจะกลับเข้าสู่กระบวนการเก็บข้อมูล ลดทอน และนำเสนอข้อมูลอีกครั้งให้เกิดความกระชับ ชัดเจน ครบถ้วนยิ่งขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นการคัดกรอง ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์สรุปผลด้วยความระมัดระวังให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในทางวิชาการการประชาสัมพันธ์ และเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในโครงการอื่นๆ ต่อไป

## สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ผลเรื่อง แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการ ในปัจจุบันใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ ของ โครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย และศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของโครงการ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจ

ท้องถิ่น” ประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และเป็นการใช้การสัมภาษณ์ (In-depth Interview) สรุปสภาพการดำเนินการในปัจจุบันของปัญหาและอุปสรรค โดยได้ประเด็นหลักๆ จำนวน สองประเด็น คือ ประเด็นแรกอุปสรรคของด้านการดำเนินงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ที่ขาดความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์ของการที่ไม่ตรงกับเครื่องมือที่นำมาใช้ในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์ที่ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย วิธีการเลือกในการใช้สื่อที่ไม่มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาหรือโอกาสที่ความเหมาะสมด้านการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ ประเด็นที่สองเป็นเรื่องอุปสรรคของด้านการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ไม่มีความชัดเจนในด้านเนื้อหาการสื่อสารที่ผู้ส่งสารเนื้อหาที่ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่สื่อไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้รับสารต้องการทำให้เกิดผลกระทบด้านการสื่อสารที่ไม่สามารถสื่อสารตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “ตลาดต้องชม” กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ เมื่อหมดกิจกรรมหรือโครงการฯ ขาดการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ บนสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook YouTube LINE Instagram และ Twitter ปฏิสัมพันธ์ด้านการสื่อสารจะหายไปในพื้นที่ทำให้เป็นอุปสรรคของด้านการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

## สรุป และอภิปรายผล

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย พบว่า ได้มีกระบวนการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ทางการตลาด จากทฤษฎีด้านกระบวนการสื่อสาร ของ เบอร์โล (Berlo, 1960) ได้อธิบายการสื่อสารจะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิผลขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพขององค์ประกอบต่างๆ และได้แสดงปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบไว้ในแบบจำลองกระบวนการสื่อสาร ถือได้ว่ากระบวนการสื่อสารนั้นเป็นรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่งที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ธีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ ได้กล่าวว่า รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการใช้เครื่องมือสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ ในการประชาสัมพันธ์การขาย การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมทางการตลาด การจัดงานแสดงสินค้า การส่งเสริมการขาย การเป็นผู้สนับสนุนทางการตลาดจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่มีเครื่องมือทางการตลาดเข้ามาผสมผสานและกลยุทธ์การดำเนินงานประชาสัมพันธ์การตลาดเป็นโครงการฯ ที่จัดทำขึ้นโดยใช้การสื่อสารการตลาดเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสาร ผ่านสื่อหรือกิจกรรมประเภทต่างๆ ในด้านหน้าที่การดำเนินการประชาสัมพันธ์ที่จะสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานและประชาชนกลุ่มต่างๆ คือ วิธีในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ Scott M. Cutlip, Allen และ Center และ M. Broom (1999) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่จะสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานและประชาชนกลุ่มต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของหน่วยงานที่ต้องอาศัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต้องสร้างรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดที่ดี ทั้งนี้กลยุทธ์ทางการตลาดมีส่วนสำคัญจะควบคู่ไปกับการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ฟิลลิปคอตเลอร์ (Philip Kotler, 2016) ได้ให้แนวคิดกลยุทธ์การตลาดโมเดล 5A มีจุดเด่น ความเข้าใจผู้บริโภค และเข้าใจแบรนด์ไปพร้อมๆ กันกับผู้บริโภคช่องทางารับสื่อมากมาย แต่ความต้องการคอนเทนต์หรือโฆษณาจากแบรนด์ ไม่ต้องถูกปิดกั้นจากสื่อที่ไม่ได้สนใจ ผังแบรนด์จะเห็นได้ว่า A แต่ละตัวสามารถวัดผลได้ สามารถแยก





แต่ละ A ออกมาทำแคมเปญแต่ละอย่างตามเป้าหมายได้โลกเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค ในยุค 4.0

อย่างไรก็ตาม “แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย จึงได้ค้นพบกลยุทธ์การสื่อสารที่สามารถที่จะนำมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินการเพื่อเกิดผลสำเร็จในด้านการสื่อสาร โดยนำการสื่อสาร 14C เพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1. Clear : การสื่อสารที่ดีต้องมีความชัดเจน เรียบง่าย เมื่อสื่อออกไปยังกลุ่ม เป้าหมาย 2. Consider : การสื่อสารที่ดีต้องมีความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอด้านเนื้อหา 3. Consistency : การสื่อสารที่ดีต้องมีความสอดคล้องกัน 4. Confidence : การสื่อสารที่ดีต้องมีความ เชื่อมั่น 5. Continue : การสื่อสารที่ดีมีความสม่ำเสมอ 6. Content Communication : การสื่อสารที่ดีต้อง มีความเข้มข้นของเนื้อหา 7. Communication Tools : การสื่อสารที่ดีต้องมีการกำหนดเครื่องมือสื่อสาร 8. Communication Tactic : การสื่อสารที่ดีต้องมีขั้นเชิงในการสื่อสาร 9. Corporate Social Responsibility (CSR) การสื่อสารที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 10. Comparison : การสื่อสารที่ดีต้อง มีการสื่อสารที่มีการเปรียบเทียบ 11. Concrete : การสื่อสารที่ดีต้องมีความความคิดสร้างสรรค์ 12. Competition : การสื่อสารที่ดีต้องมีสร้างข้อมูลที่ดีเพื่อแข่งขัน 13. Collaborate with influencers : การสื่อสารต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ทรงอิทธิพลทางด้านความคิดและ 14. Concise : การสื่อสารที่ดีต้องมี ความกระชับและกลยุทธ์การดำเนินการเพื่อการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ กลยุทธ์ DMP (Digital Marketing) การทำการตลาดบนสื่อออนไลน์ (Psychology of Communication for Positive Relationship in Team) หลักจิตวิทยาการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวกในทีม และ (Media Ethics) หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณในยุคโซเชียลมีเดีย ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นกลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย

### ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาจัดทำด้านเนื้อหาการสื่อสารประชาสัมพันธ์เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ เพื่อนำผลวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลวิจัยในครั้งนี้ และควรศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อด้านการดำเนินงานการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดย ศึกษาเชิงลึกด้านเนื้อหาข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อภาพลักษณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือการ ประชาสัมพันธ์การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้านวิถีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

### เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมและบริหารระบบตลาด. (2560). *คู่มือการดำเนินงานโครงการตลาดชุมชนเพื่อกิจท้องถิ่น*. “ตลาด ต้องชม.” (พิมพ์ครั้งที่ 1) นนทบุรี : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. (2542). *การประชาสัมพันธ์ / การประชาสัมพันธ์ธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : วังอักษร.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2550). *พลิกโฉมองค์กรด้วยกลยุทธ์การสื่อสารชั้นเซียน*. กรุงเทพมหานคร : ฐานบุคส์.
- วิภาคณัฐ นิमितพันธ์ และ ศิริจันทร์ พลกนิษฐ. (2559). กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. *มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 6(1), 21-31.

- วิรัช อภิรัตน์กุล. (2542). *นักประชาสัมพันธ์กับงานประชาสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช อภิรัตน์กุล. (2546). *การประชาสัมพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชญ์ ครุจิต. (2555). *คู่มือการประชาสัมพันธ์ยุคดิจิทัลของสมาคมการจัดการแห่งสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การประชาสัมพันธ์ : ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.
- อภิซจ พุกสวัสดิ์. (2560). *นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ ผ่านการสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์. (2560). *ยุทธศาสตร์กรมการค้าภายใน*. (2 สิงหาคม 2560) สืบค้นจาก <http://www.dit.go.th/>.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2553). *นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์กับประเด็นการสื่อสารขององค์กรระดับโลกท่ามกลาง Social Network*. (22 กุมภาพันธ์ 2559) สืบค้นจาก <http://WWW.drphot.com/images-/journal>.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). *การสื่อสารการตลาดครบวงจร*. (16 มีนาคม 2559) สืบค้นจาก [http://www.-impressionconsult.com/web/index.php/articles/341-imc-integrated-marketing communication.html](http://www.-impressionconsult.com/web/index.php/articles/341-imc-integrated-marketing-communication.html).
- Apiratanakul, V. (1999). *Publicist and PR practices*. Bangkok : Chulalongkorn University. (In Thai).
- Apiratanakul, V. (2010). *Public relations*. Bangkok : Chulalongkorn University. (In Thai).
- Arvakul, V. (1998). *PR strategy*. Bangkok : Chulalongkorn University. (In Thai).
- Kotler, P. (2000). *Marketing management : Analyzing consumer marketing and Buyer behavior* (The Millennium). New Jersey : Prentice Hall.
- Safko, L., & Brake. (2010). *Social media bible*. New Jersey : John Wiley & Sons. (15 พฤศจิกายน 2560) สืบค้นจาก <https://www.it24hrs.com>.



# 3

## สภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดย ชุมชน กรณีศึกษากองบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Conditions And Guidelineds For Community Based Tourism Development  
A Case Study Of Ban Khlong Peng Moo 2 Bang Nang Li Subdistict  
Amphawa District Samut Songkhram Province

อัจฉรีย์ มานะกิจ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์  
Atcharee Manakij and Phitak Siriwong





# สภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Conditions And Guidelineds For Community Based Tourism Development  
A Case Study Of Ban Khlong Peng Moo 2 Bang Nang Li Subdistict  
Amphawa District Samut Songkhram Province

อัจฉรีย์ มานะกิจ<sup>1</sup> และ พิทักษ์ ศิริวงศ์<sup>2</sup>

Atcharee Manakij and Phitak Siriwong

<sup>1</sup>กรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่  
กรุงเทพฯ 10210, ประเทศไทย. E-mail : atcharee\_noon@hotmail.com

Department of Community Development Chalerm Phrakiat Government Center Rathaprasitphakdi  
Building (Building B) Floor 5 Chaeng Watthana Road Lak Si Bangkok 10210, Thailand.

E-mail : atcharee\_noon@hotmail.com

<sup>2</sup>คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบุรี 76120,  
ประเทศไทย. E-mail : santidhorn@gmail.com

Faculty of Management Science Silpakorn University No. 1 Village No. 3 Sam Phraya Subdistrict  
Cha-Am District Phetchaburi Province 76120, Thailand. E-mail : santidhorn@gmail.com

Received : August 26, 2019 Revised : February 27, 2020 Accepted : February 28, 2020

## บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากกลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนชุมชนของหมู่บ้าน จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัย คือ ตัวผู้วิจัย แนวคำถามสำหรับการสนทนา เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ผลการวิจัยพบว่า บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีผู้นำชุมชนและกลุ่มองค์กร ที่มีความเข้มแข็งคนในชุมชนมีความรักความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทุนทางสังคมที่ดี มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีโครงสร้างพื้นฐาน ถนน และป้ายบอกทาง ที่มีความชัดเจน สะดวกในการเดินทาง และอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ พร้อมรับในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมสร้าง โดยคนในชุมชน สำหรับแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มีทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความพร้อมและความเป็นไปได้ของชุมชนร่วมกับคนในชุมชน 2) การสร้างทีมงานและเครือข่ายการพัฒนา 3) การวางแผนพัฒนาศักยภาพวางรูปแบบการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการทรัพยากร 4) ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวพัฒนาและ

ขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5) ติดตามและประเมินผล 6) การวางแผนและพัฒนา ซึ่งแนวทางเหล่านี้จะช่วยนำพาให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวของหมู่บ้านได้ด้วยตนเอง  
**คำสำคัญ :** สภาพการณ์; แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

## Abstracts

The purpose of this research is to study conditions and guidelines for community based tourism development a case study of baanklongpaeng moo 2 bangnangree subdistrictam phawa Which is a qualitative research using focus group discussions from community leaders Which is the main force in driving the community of the village of 10 people by purposive sampling. The research instrument is the researcher with questions for discussion. Voice recorder and camera The results of the research showed that Ban Khlong Peng, Village No. 2, Bang Nang Li Subdistrict, Amphawa District, Samut Songkhram Province Is a village that is ready to be a tourist attraction by the community There are community leaders and organization groups. That is strong People in the community have love, unity. Help each other Have a good social capital There are many cultures. There is a clear road infrastructure and signage. Convenient to travel And not far from the main tourist spots People in the community have the opportunity to access to funding sources. Ready to receive the development to become a tourist destination by the community.Able to carry out co-operation, co-operation, and co-creation by the people in the community. For the development approach to be a tourist attraction, the community has 6 steps which are 1) Studying the readiness and possibility of the community together with the people in the community 2) Team building and development network 3) Potential development planning Tourism and resource management layout 4) Try out tourism activities Develop and drive operations 5) Monitoring and evaluation 6) Planning and development Which these guidelines Will help bring people in the community to manage the tourism of the village by themselves

**Keywords :** Conditions; Guideline for community Based Tourism Development

## บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่สูงขึ้น จากสถิติ เดือน มกราคม ถึง ธันวาคม ปี พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมามีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 164.24 ล้านคน ก่อเกิดรายได้ 1,068.20 พันล้านบาท และมีจำนวนคนไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีการท่องเที่ยวจากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในเมืองท่องเที่ยวหลักจำนวน 142.41 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 3.35 % ก่อเกิดรายได้ 837.15 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 7.58 % และเมืองท่องเที่ยวรองจำนวน 21.83 ล้านคนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 4.90 % ก่อเกิดรายได้ 231.05



พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 9.38 % จากสถิตินักท่องเที่ยวมีการกระจายตัวสู่การท่องเที่ยวเมืองรองเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เมืองรองสามารถสร้างการเติบโตจากรายได้การท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวและการสร้างความแตกต่าง มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองจึงควรได้รับการสนับสนุนในด้านการจัดการกิจกรรมเพื่อดึงดูดผู้เยี่ยมชม และกระตุ้นให้เกิดรายจ่ายเข้าสู่ประเทศในภาพรวม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่งที่สามารถสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนกับผู้ที่มาเยือน ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนา และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน (วีระพล, 2559) ลักษณะการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ เรียกว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT) ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนมีกิจกรรมที่หลากหลายที่มุ่งเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือนผ่านการมีส่วนร่วมของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน นำไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงรากเหง้าของชุมชนนั้นๆ อย่างยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนรวมถึงสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ากับผู้มาเยือน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม, 2562)

การวางแผนโครงสร้างการจัดการโดยชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ก่อเกิดความยั่งยืนเป็นสิ่งจำเป็นชุมชนจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ของชุมชนของตนเองเพื่อค้นหาอัตลักษณ์และสิ่งที่มีอยู่ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การนำการประสานงาน และการควบคุม โดยทุกๆ กระบวนการเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมพัฒนา ร่วมลงมือปฏิบัติร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ มีส่วนร่วม และประเมินผลโดยชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการ

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหนึ่งในจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เป็นเมืองรองที่มีศักยภาพในการสร้างการเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน ที่มีความพร้อมในการกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือนผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์ของชุมชน และหาแนวทางให้การพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในการเตรียมการและพร้อมรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวโดยชุมชน ของจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวรองที่มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นในอนาคต

### วัตถุประสงค์ในวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

## ประโยชน์ของการวิจัย

ทราบถึงสภาพการณ์ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และวางแผนทางการพัฒนาหมู่บ้านในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคต

## แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism : CBT) หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม มีการกำหนดการดำเนินงานและทิศทางการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของ มีสิทธิการจัดการดูแล และเกิดการเรียนรู้แก่ผู้ที่มาท่องเที่ยวในชุมชน (พจนานุกรม และ สมภพ ยี่จ่อหอ, 2556) ทั้งนี้การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และจำเป็นต้องมีกระตุ้นให้คนในสังคม เห็นถึงความสำคัญและมีความต้องการที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน กับผู้มาเยือน นอกจากนี้ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ รวมถึงดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตอันดีงามของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560)

โดยเริ่มต้นมาจากการที่ชุมชนเห็นถึงความสำคัญและร่วมแรงร่วมใจ ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน โดยคนในชุมชน และเข้าใจในหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องของการรับรู้ว่าคุณชุมชนนั้นเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ก่อเกิดความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม เอกสิทธิ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น และมีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชนทั้งนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชน หากไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนจะส่งผลต่อความยั่งยืน

## ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหาในการศึกษาสภาพการณ์ของหมู่บ้านเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหา/อุปสรรค ของหมู่บ้าน และกำหนดขั้นตอน รวมถึงการวางแผนและพัฒนาในด้านต่างๆ ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ขอบเขตการวิจัยด้านกลุ่มตัวอย่างการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) คือ กลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนชุมชนของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และสามารถให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนเพื่อพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านคลองเป็ง จำนวน 10 คน

3. ขอบเขตการวิจัยด้านระยะเวลาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม ระหว่างวันที่ 15 เมษายน ถึง 31 พฤษภาคม 2562

4. ขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม





### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ใช้วิธีการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน กรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำอช.) จำนวน 2 คน และนักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) จำนวน 1 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน และมีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) สามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่สนทนาได้เป็นอย่างดี ใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง โดยเรียงเรียงแนวคำถามในการวิจัยที่สร้างจากวัตถุประสงค์ ด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ทำหน้าที่ยกประเด็นขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม แสดงความคิดเห็น และทัศนคติ ตามประสบการณ์ของพวกเขา โดยมีการเตรียมคำถาม (Guideline) สำหรับกลุ่มผู้นำชุมชน มีผู้ช่วยดำเนินการ และมีผู้จดบันทึก (Note Taker) ที่จะช่วยผู้ดำเนินการรายงานในการตรวจสอบหัวข้อสำคัญที่ขาดหายไป บันทึกเสียงการสนทนา และจดบันทึกประเด็นที่สำคัญจากการสนทนากลุ่ม

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพที่สำคัญจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความไวทางทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) และมีความรู้ในเรื่องที่จะศึกษา จากภูมิความรู้ การศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพการณ์และแนวทางทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ด้วยตนเอง
2. เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบพกพาและโทรศัพท์มือถือในการทำการบันทึกเสียงและผู้จดบันทึก ใช้สมุดบันทึกและปากกาในการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม
3. แนวคำถามสำหรับการสนทนา (Guidelines) ผู้วิจัยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (Guideline) เป็นแนวคำถามปลายเปิด แบบไม่มีโครงสร้างที่เข้มงวด

#### การตรวจสอบความน่าเชื่อถือในการวิจัย

เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นการตรวจสอบการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักระหว่างการเก็บข้อมูล สำหรับการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยได้ทำการหาผู้ช่วยผู้วิจัยเพิ่มอีก 2 คน ไปตรวจสอบข้อมูลกับผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น และหน่วยงานราชการในท้องที่รายอื่นเพิ่มเติม ถึงสภาพการณ์โดยทั่วไปของหมู่บ้านคลองเป้ง และข้อมูลของหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ ในการพัฒนาหมู่บ้านสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ผู้นำองค์กรสตรี กลุ่ม OTOP เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้นการตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ผู้วิจัยได้ทำการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตโดยตลอดการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างจากเดิมเกิดมุมมองใหม่ๆ และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบอื่นๆ ด้วยจนกระทั่งข้อมูลไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมหรือถึงจุดอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) และได้ข้อสรุป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการถอดเทปการบันทึกเสียงออกมาเป็นบทสนทนาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและไม่ใส่ความคิดเห็นของตนเองลงไปด้วย จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการวิเคราะห์ร่วมกันหลายๆ คนเพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้ามีความเห็นไม่ตรงกันควรกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก

### จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดทีมผู้วิจัยทั้งหมด 3 คน คือ ผู้ดำเนินรายการ (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note Taker) และผู้ช่วยดำเนินการ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่สื่อเชิญและชี้แจงข้อตกลงของการจัดทำวิจัยอย่างละเอียดก่อนการเริ่มต้นทำการวิจัย โดยเป็นผู้วางประเด็นคำถาม และ Guideline ในการตั้งคำถามที่สร้างจากวัตถุประสงค์ รวมถึงดำเนินการจัดประชุมทีมงานก่อนทำการสนทนากลุ่ม สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

### สรุปผลการวิจัย

#### สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

บ้านคลองเป็งเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก มีขนาดประมาณ 400 ไร่ เป็นที่ราบลุ่มมีลำประโดงล้อมรอบทั่วพื้นที่ มีคลองบางแคและคลองเป็ง เป็นคลองสายหลัก ทำให้เหมาะสมในการทำการเกษตร เนื่องจากมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ อากาศเย็นสบาย ฤดูหนาวไม่หนาวจัด มีจำนวนครัวเรือน 134 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 348 คน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562) มีกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ กลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่มขยะรีไซเคิล กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มขนมเบเกอรี่ และกลุ่มเกษตร เป็นต้น ภายในหมู่บ้านและมีบ้านพักบริการนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ที่เพียงพอ มีปราชญ์ชาวบ้านด้านต่างๆ มากมาย เช่น ปราชญ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ปราชญ์ด้านการทำวุ้นไทย ปราชญ์ด้านช่างไม้เรือนไทย และปราชญ์ด้านเครื่องมือการเกษตร เป็นต้น ผลผลิตส่วนใหญ่ของชุมชน คือ ส้มโอ สามารถผลิตได้มากถึง 5,574 ตันต่อปี และมีโครงสร้างพื้นฐานและป้ายบอกทางที่ชัดเจน

#### สภาพการณ์ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการศึกษาสภาพการณ์ของชุมชน เพื่อนำไปสู่การวางแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ทำให้สามารถวิเคราะห์ปัจจัยภายในโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในส่วนที่เป็น จุดแข็ง (Strengths) และ จุดอ่อน (Weaknesses) ของหมู่บ้านและการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยการประเมินสภาพแวดล้อมชุมชนที่ไม่สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงได้ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในส่วนที่เป็นโอกาส (Opportunities) หรือ อุปสรรค (Threats) ของชุมชน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สามารถสรุปข้อมูลได้ดังตารางที่ 1



## ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการณ์ (SWOT Analysis) ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>1) ผู้นำชุมชนและกลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็งโดยมี คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข และกลุ่มกองทุนต่างๆ ที่มีความพร้อมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนของหมู่บ้านในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน</p> <p>2) คนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคี ความเสียสละและเอื้ออาทรต่อกัน</p> <p>3) มีแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรและการแปรรูปที่ได้รับความนิยมและมีตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรทั้งปี</p> <p>4) มีพืชเศรษฐกิจที่หลากหลาย ได้แก่ ส้มโอ ลิ้นจี่ มะพร้าว และผักผลไม้ตามฤดูกาล</p> <p>5) มีนโยบายชุมชน กำหนดแผนงานต่างๆ ตลอดทั้งปี ที่มีความชัดเจนและดำเนินการจริงตามแผน ในที่ประชุมของหมู่บ้าน</p> <p>6) มีประเพณีวัฒนธรรมที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของคนในชุมชน</p> <p>7) ชุมชนสะอาดมีการจัดภูมิทัศน์อยู่เป็นประจำ ด้วยกิจกรรมลงแขกคลอง</p> <p>8) ใช้วิถีชีวิตพอเพียง ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจและมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถศึกษาดูงานได้อยู่ภายในหมู่บ้าน</p> <p>9) มีแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน</p> <p>10) มีโครงสร้างพื้นฐาน ถนน และป้ายบอกทางที่ชัดเจน</p>	<p>1) สังคมผู้สูงอายุเกิดการขาดวัยแรงงาน</p> <p>2) ขาดวัยแรงงาน</p> <p>3) ขาดการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าในเรื่องการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร</p>

**ตารางที่ 1** ผลการศึกษาสภาพการณ์ (SWOT Analysis) ของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ปัญหาและโอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1) มีภาคีเครือข่ายภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุน ในด้านการส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมด้านการเกษตรและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ 2) นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) อยู่ใกล้แหล่งชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีทำให้เป็นเส้นทางผ่านมีนักท่องเที่ยวเข้ามาแวะซื้อผลไม้ในพื้นที่ 4) รัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนเงินทุนให้กับหมู่บ้านในรูปของกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีฯ มีการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์และศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น 5) การสื่อสารไร้พรมแดนทำให้คนในชุมชนมีโอกาสเรียนสูงขึ้นมีความรู้มากขึ้น 6) ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้คนเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายขึ้นและสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ง่ายดาย เป็นโอกาสที่จะได้นำความรู้มาประกอบอาชีพ	1) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้การพัฒนาไม่แน่นอนและขาดความต่อเนื่อง 2) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำไม่คงที่ 3) คู่แข่งทางการตลาดด้านการเกษตรสูง 4) การเดินทางภายในหมู่บ้านมีความสะดวกเหมาะแก่การขับรถมาท่องเที่ยว แต่การเดินทางโดยรถโดยสารยังไม่สะดวก เนื่องจากการบริการรถสาธารณะยังไม่เข้าถึง 5) ขาดการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ 6) ขาดแคลนการส่งเสริม และให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอก

**ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน :** จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของชุมชนทำให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของหมู่บ้าน โดยสามารถนำปัจจัยเหล่านั้น มาวางแผนในการพัฒนาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เริ่มจากการนำจุดแข็งที่ได้จากการวิเคราะห์มาพัฒนาเป็นจุดขายของหมู่บ้าน และนำจุดอ่อนมาวางแผนแก้ไขให้ดีขึ้นจากการวิเคราะห์พบว่า บ้านคลองเป็งมีความโดดเด่นในเรื่องของการเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก และมีเสน่ห์น่าค้นหา มีสวนผลไม้ ที่ดึงดูดให้คนเข้ามาเที่ยวในชุมชน และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จุดขายของหมู่บ้านที่ทำให้บ้านคลองเป็งมีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ มีภาคีเครือข่ายภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัดให้การสนับสนุน ในด้านการส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมด้านการเกษตรและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ได้แก่ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้าน โดยมีการกำหนดนโยบายชุมชนและแผนงาน คนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคี ความเสียสละ เอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน ชุมชนมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และพืชเศรษฐกิจ มีประเพณีวัฒนธรรม ใช้วิถีชีวิตพอเพียงตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดภูมิทัศน์และจัดการชุมชนให้มีสะอาด โดยมีการจัดกิจกรรม ลงแขก ลงคลอง





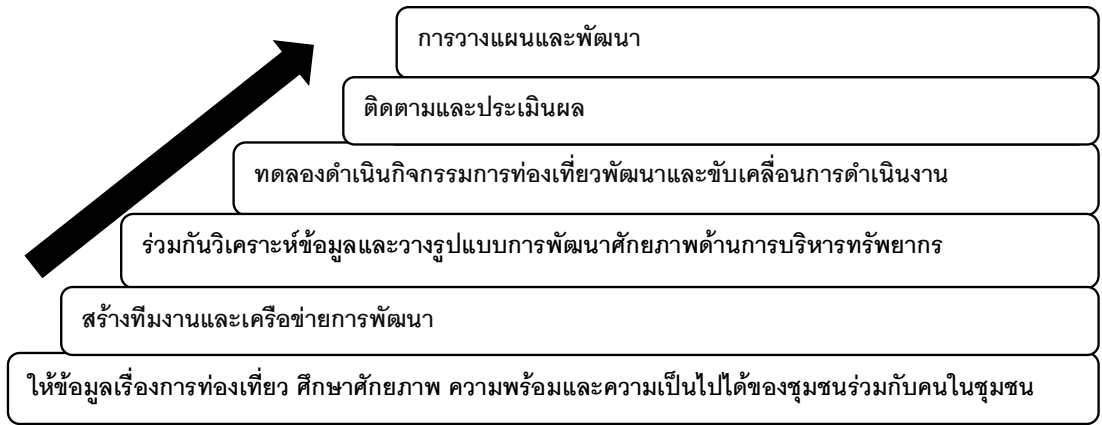
เป็นประจำทุกเดือน ทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร โครงสร้างพื้นฐาน ถนน และป้ายที่ชัดเจน ที่พร้อมรับในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนหากนำจุดเด่นส่วนนี้มาพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โลกโซเชียล เว็บไซต์ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้และจะยังสามารถแก้ปัญหาจุดอ่อนเรื่องสังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากช่วยดึงดูดให้ลูกหลานที่ออกไปทำงานภายนอกหมู่บ้าน เลือกลูกกลับมาทำงานยังบ้านเกิด เกิดวัยแรงงานที่มากขึ้น ช่วยกันผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย รวมถึงวางแผนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้พอเพียงเกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนตามมา

3

**ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก :** จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกทำให้ทราบถึงโอกาสและอุปสรรคของหมู่บ้านในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถนำปัจจัยเหล่านั้น มาวางแผนโดยการนำโอกาสที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการวางแผนทางการพัฒนาพบว่า สำหรับโอกาสที่บ้านคลองเป็งได้รับมีด้วยกันหลายด้านในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมากมาย เช่น โครงการนโยบาย OTOP นวัตกรรม โครงการสนับสนุนหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งบ้านคลองเป็งเป็นชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมากมาย ด้านเงินทุนให้กับหมู่บ้านในรูปแบบของกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์และศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น ทั้งยังหมู่บ้านเชื่อมโยงจากหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม (หมู่ที่ 4 ตำบลบางนางลี่) ทำให้เป็นเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเข้ามาแวะซื้อสินค้าจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ในพื้นที่ที่ก่อเกิดความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ พื้นที่ที่มีการพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้คนเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายขึ้น และสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ง่ายดายเป็นโอกาสที่จะได้นำความรู้มาประกอบอาชีพรวมถึงการสื่อสารไร้พรมแดนทำให้คนในชุมชนมีโอกาสเรียนสูงขึ้นมีความรู้มากขึ้น และยังสามารถนำเอาอุปสรรคที่ได้จากการหาฉันทามติที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากการวิเคราะห์ทั้งในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่ส่งผลให้การพัฒนาเกิดความไม่ต่อเนื่องต้นทุนการผลิตสูง มีคู่แข่งทางการตลาดที่สูง ขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ หรือแม้แต่ในเรื่องของการเดินทาง (รถโดยสารเข้าไม่ถึง) มาวางแผนทางเพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด โดยการขอรับคำปรึกษาและสนับสนุน จากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้หมู่บ้านสามารถเดินตามแนวทางที่กำหนดไว้ได้

### แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ของหมู่บ้าน (SWOT Analysis) ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) ทำให้ชุมชนสามารถรู้ถึงศักยภาพของตน ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบต่อชุมชนมากนักน้อยเพียงใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) ลงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การวางแผนทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำเป็นต้องมีขั้นตอนในการขับเคลื่อน 6 ขั้นตอน จากการหาฉันทามติ ด้วยการสนทนากลุ่ม ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

1) ให้ข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยว ศึกษาศักยภาพ ความพร้อมและความเป็นไปได้ของชุมชนร่วมกับคนในชุมชน

เริ่มต้นจากผู้ใหญ่บ้านทำการนัดหมายจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวและร่วมกันระดมความคิดจากคณะกรรมการหมู่บ้าน คนในชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อวิเคราะห์และลงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความเป็นไปได้ของหมู่บ้านเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพของพื้นที่ การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงภายในหมู่บ้าน และภายนอกหมู่บ้าน การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาของชุมชน ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีอยู่ของหมู่บ้าน ที่พัก รีสอร์ทโฮมสเตย์ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผลชุมชนในเบื้องต้นว่ามีความพร้อมและความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และจดบันทึกไว้ในรายงานการประชุมของหมู่บ้านผู้ให้ข้อมูลลงความเห็นว่าบ้านคลองเป็งมีศักยภาพมากมายในหลายมิติ ขั้นตอนนี้จึงมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะเป็นขั้นตอนแรกในการวางแผนทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป โดยคนในชุมชน และเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง

2) สร้างทีมงานและเครือข่ายการพัฒนา

ผู้ใหญ่บ้านนัดหมายจัดเวทีประชาคม โดยทำการพูดคุยและนำเสนอถึงข้อมูลความพร้อมและความเป็นไปได้ของชุมชนที่แสดงถึงศักยภาพของชุมชนในหลายมิติ ที่นำไปสู่ความเป็นไปได้ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ได้จากการศึกษาความพร้อมและความเป็นไปได้ของชุมชน แก่ที่ประชุมโดยผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการหมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อร่วมกันลงความคิดเห็นในการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อขับเคลื่อนงานและประสานงานกับภาคีเครือข่ายภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมประชุมรับทราบการดำเนินงาน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน จากข้อมูลที่ได้มาพบเห็นว่าควรมีการวางแผนเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหมู่บ้านด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการ



ดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งสิ้น 9 ตำแหน่ง คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ การตลาด และคณะกรรมการเนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กและง่ายต่อการนัดประชุมเพื่อขับเคลื่อน มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของที่ได้มาออกประกาศ ระเบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดหาทุนจากแหล่งทุนภายนอกเพื่อใช้ในพัฒนาหมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จัดทำบัญชีของชุมชน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดสำรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า OTOP สินค้าที่ระลึก ระดับครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และรายงานผลการดำเนินการปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของชุมชน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้คนในชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทราบ

### 3) ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและวางรูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารทรัพยากร

ขั้นตอนนั้นนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินงาน หลังจากที่คนในชุมชนทราบถึงศักยภาพของชุมชนและทำการสร้างทีมงานเพื่อขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบแล้ว ต่อมาก็จะร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ วางรูปแบบการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการท่องเที่ยว โดยการวางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญลงความเห็นในทิศทางเดียวกันว่าจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้านและด้านการท่องเที่ยว มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อวางกลยุทธ์การพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งผลิตภัณฑ์ สินค้า ของที่ระลึกให้สามารถเป็นสินค้า OTOP ที่ได้มีมาตรฐานและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวการบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและด้านการตลาดและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและมีความคิดเห็นตรงกันว่าบ้านคลองเป็งยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบจำเป็นที่จะต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น อบต.บางนางลี่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เกษตรอำเภอ กศน. วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อเป็นที่เล็งในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นขีดชูอัตลักษณ์ของชุมชนให้เป็นที่น่าสนใจและเป็นยอมรับสำหรับบ้านคลองเป็งจะมีอัตลักษณ์การทำว้าวไทยโดยปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความเก่าแก่มากอย่างช้านานช่วยส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ค้นหากิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น การจัดทำศูนย์เรียนรู้ของชุมชน ปันจักรยาน การทำปุ๋ยหมักการปลูกพืชสวนครัว เป็นต้น สามารถสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วยชุมชนเป็นสิ่งที่ดีสำหรับหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านเกิดการรวมพลังสร้างความสามัคคีอย่างมีจุดหมายมากยิ่งขึ้นโดยร่วมกันปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ร่วมรักษา และร่วมดูแลอย่างเป็นรูปธรรม มีการตั้งกฎและกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เนื่องจากหากไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้จะทำให้ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ของหมู่บ้านเกิดการเสื่อมโทรม โดยนักท่องเที่ยว สำหรับการจัดทำโปรแกรมเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ภายในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่มีถนนเชื่อมต่อกันได้รอบๆ หมู่บ้าน สามารถจัดเป็นเส้นทางปั่นจักรยานเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตจากฐานการเรียนรู้ต่างๆ ของหมู่บ้านได้ เรื่องของคนก็เป็นสิ่งจำเป็นควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ด้านการจัดโปรแกรมการส่งเสริมการตลาดด้านมัลติเทศน์ และด้านการประชาสัมพันธ์ ให้กับคนในชุมชน เนื่องจากการ

ประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญมากในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้คนเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้านของเรา จึงจำเป็นต้องมีการสอนและฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหมู่บ้าน และสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือ การส่งเสริมด้านการเป็นเจ้าภาพที่ดี เนื่องจากหมู่บ้านยังไม่เคยมีการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการเข้ามาเยี่ยมเยียนจากคนภายนอก จึงควรให้ความสำคัญกับการอบรมด้านการเป็นเจ้าภาพที่ดีและเสริมสร้างในด้านผลิตภัณฑ์ให้มีสินค้าเด่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเข้ามาเที่ยวที่บ้านคลองเป็งแห่งนี้

#### 4) ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงการขับเคลื่อนงาน โดยคิดเห็นตรงกันว่าทำอย่างไร เราถึงทราบว่าหมู่บ้านคลองเป็งมีการวางแผนทิศทางเพียงพอสำหรับการสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยเสนอถึงการจัดกิจกรรมทดลองการดำเนินการท่องเที่ยว จากการพบเห็นการทดลองการท่องเที่ยวจากชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่บ้านคลองกลาง อำเภอเมืองฯ ที่มีการนำนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเดินทางท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน โดยจัดกิจกรรมอย่างครบถ้วนและพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน จึงเกิดแนวความคิดการจัดกิจกรรมการทดลองการท่องเที่ยว โดยต้องการที่จะเชิญหน่วยงานราชการ หมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ และผู้สนใจมาทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวและเมื่อทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวครบแล้วจะทำการถอดบทเรียนและเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนผลของการจัดการท่องเที่ยวในมิติต่างๆ เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การต้อนรับของเจ้าภาพ การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง การติดต่อประสานงานการท่องเที่ยว ผู้ถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวและคุณค่าในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนและทำการบันทึกไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำมาวางแผนและพัฒนาหลังจากนั้นก็นำเสนอแนะจากการถอดบทเรียนและเปลี่ยนเรียนรู้ มาพัฒนาในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดบริการอย่างเป็นทางการ

#### 5) ติดตามและประเมินผล

ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความคิดเห็นว่าหลังจากที่ดำเนินการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานแล้ว ทางชุมชนควรจะทำ การเปิดบริการอย่างเป็นทางการให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวจริง ซึ่งหลักจากที่มีการให้บริการการท่องเที่ยวไปสักระยะหนึ่ง จะต้องมีการ ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการ คนในชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะต้องทำอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวของชุมชนเริ่มจากการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานการให้บริการการท่องเที่ยวหลังการเสร็จกิจกรรมการท่องเที่ยวของทุกๆ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว อาจจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันไป เช่น การสัมภาษณ์ การพูดคุยแบบมีส่วนร่วม หรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและนำผลการติดตามและประเมินผลที่ได้มาพัฒนาในครั้งต่อไปรวมถึงการประเมินผลภาพรวมการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว การบริหารการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวในภาพรวมโดยสมควรทำการประเมินผลการดำเนินงานทุก ๆ 6 เดือน เพื่อตรวจสอบดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานและนำผลที่ได้ไปพัฒนาการท่องเที่ยวทุกๆ มิติ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีความพร้อมเป็นแหล่งสร้างการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าและก่อให้เกิดความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งยังเป็นการทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือร่วมใจในการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ทำให้การขับเคลื่อนหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน





### 6) การวางแผนและพัฒนา

เมื่อติดตามและประเมินผลเสร็จสิ้น ชุมชนนำข้อเสนอแนะจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวมาพัฒนาชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสมบูรณ์ ด้วยการวางแผนและพัฒนา 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจสร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างงานในท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอาชีพ การรวมกลุ่มอาชีพ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ด้านที่ 2 การพัฒนาด้านสังคมฟื้นฟูวิถีชีวิต สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคมผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ การฝึกทักษะให้มีความเป็นมืออาชีพ ให้มีจิตใจ ใฝ่บริการ และการเป็นเจ้าของภาพที่ดี การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสร้างเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน และภายนอกหมู่บ้าน เป็นต้น

ด้านที่ 3 การพัฒนาด้านวัฒนธรรมฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ได้แก่ การสืบทวดวัฒนธรรม การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อนำมาเป็นจุดดึงดูด สร้างความน่าสนใจให้กับชุมชน

ด้านที่ 4 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดการร่วมออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การจัดการขยะชุมชน การจัดการมลพิษต่างๆ (น้ำ อากาศ และเสียง) การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างฐานการเรียนรู้ เป็นต้น

### การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง สภาพการณ์และแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาบ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น พบว่า การดำเนินการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาถึงองค์ประกอบรวมถึงแนวทางในการที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้ไปถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ Dickman (1996) กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับงานวิจัยนี้เริ่มต้นจากนำมาประเมินผลเบื้องต้น ที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ การค้นหาทุนชุมชนโดยการศึกษาถึงสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของชุมชน นำมาซึ่งสภาพการณ์ของหมู่บ้าน (SWOT Analysis) ทำให้ชุมชนสามารถรู้ถึงศักยภาพของตน เพื่อเป็นการประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อน จากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบต่อชุมชนและกำหนดแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งนี้การวางแผนกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ในการวางแผนการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามบริบทของหมู่บ้านสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พงณา สนวนศรี (2546) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมชุมชน มีแนวทางการดำเนินงานทั้งสิ้น 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 2) สร้างการมีส่วนร่วม 3) ศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้าน 4) วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน 5) การร่วมกันพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน 6) วางรูปแบบการบริหารจัดการ 7) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รับรู้และช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ 8) ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว 9) ประเมินผลและ 10) พัฒนานโยบาย สำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เมื่อมองถึงปลายทางของการพัฒนาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงความยั่งยืน

ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจสร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างงานในท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอาชีพ การรวมกลุ่ม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ด้านที่ 2 การพัฒนาด้านสังคมฟื้นฟูวิถีชีวิต สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคมผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ การฝึกทักษะให้มีความเป็นมืออาชีพ ให้มีจิตใจ ใฝ่บริการ และการเป็นเจ้าภาพที่ดี การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสร้างเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน และภายนอกหมู่บ้าน เป็นต้น ด้านที่ 3 การพัฒนาด้านวัฒนธรรมฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ได้แก่ การสืบทอดวัฒนธรรม การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อนำมาเป็นจุดดึงดูด สร้างความน่าสนใจให้กับชุมชน และด้านที่ 4 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดการร่วมออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การจัดการขยะชุมชน การจัดการมลพิษต่างๆ (น้ำ อากาศ และเสียง) การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างฐานการเรียนรู้ เป็นต้น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562)

ทั้งนี้ยังต้องค้นหาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ชัดเจน ในการบริหารจัดการในระยะยาว พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความพร้อมในการทำงานด้านการท่องเที่ยวและต้องช่วยกันรักษามาตรฐานการบริการของกลุ่มโฮมสเตย์ให้มีมาตรฐาน อัจฉรา ศรีลาชัย และ ภูเกริก บัวสอน (2561) การวางแผนแนวทางการพัฒนาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมโดยคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหลักในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจและรู้สึกเป็นเจ้าของทั้งยังเป็นภาระระดับคุณภาพชีวิตเกิดความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่นและมีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชนที่มาจากการบริหารโดยการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนนั่นเอง

### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) คนในชุมชนต้อง มีส่วนร่วมและเข้าใจรูปแบบการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกัน และร่วมมือร่วมใจกันในการเป็นดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้าย เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สู่การวางแผนแนวทางการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของหมู่บ้าน
- 2) ชุมชนต้องไม่ดำเนินการในหมู่บ้านเพียงอย่างเดียวจะต้องมีการบูรณา การทำงานในทุกภาคส่วน ภายในหมู่บ้านระหว่างหมู่บ้าน ภายนอกหมู่บ้าน และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดภาคีเครือข่ายในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนศึกษาดูงานในระหว่างพื้นที่ เพื่อเป็นการสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเปลี่ยนและเรียนรู้ในด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

- 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคลองเป็ง เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่กว้างขึ้น
- 2) ควรมีการศึกษาข้อมูลด้านอื่นๆ โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น ข้อมูลจากการเก็บสถิติคนที่เดินทางเข้ามาในหมู่บ้าน สถิติการขายสินค้าผลผลิตทางการเกษตรเข้ามาร่วมในการกำหนดวางแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ รวมถึงแผนการดำเนินงานอื่นๆที่เป็นรูปธรรม



### เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช2ค)*. (22 กรกฎาคม 2562) สืบค้นจาก <http://ebmn.cdd.go.th>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *ระบบสถิติท่องเที่ยวของประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาระบบสถิติท่องเที่ยวของประเทศไทย*. (20 กรกฎาคม 2562) สืบค้นจาก [https://www.mots.go.th/more\\_news\\_new.php?cid=497](https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=497).
- ณัฐพัชร์ มณีโรจน์. (2560). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. (28 กรกฎาคม 2562) สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/113060>.
- พจนานา สวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พจนานา สวนศรี และ สมภพ ยี่จ่อหอ. (2556). *คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. เชียงใหม่ : หจก.วนิดาการพิมพ์.
- วีระพล ทองมา. (2559). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้*. (20 กรกฎาคม 2562) สืบค้นจาก <http://www.dnp.go.th/fca16/file/i49xy4ghqzsh3j1.doc>.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม. (2562). *ท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครพนม*. (22 กรกฎาคม 2562) สืบค้นจาก <http://nakhonphanom.cdd.go.th>.
- อัจฉรา ศรีลาชัย และ ภูเกริก บัวสอน. (2561). *แนวทางการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์*. บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2562). *การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. (2 พฤษภาคม 2562). สืบค้นจาก <http://www.dasta.or.th/th/medias>
- Bello, F. G., Lovelock, B., & Carr, N. (2016). Enhancing community participation in tourism planning associated with protected areas in developing countries : Lessons from Malawi. *Tourism and Hospitality Research. Journal and hospitality Research*, 3(5), 407-423.
- Dickman, S. (1996). *Tourism : An Introductory Text, 2nd ed.*, Australia : Hodder Education.
- Lee, T. H. (2013). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Tourism Management*, 34, 37-46.

# 4

## การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

Systems and Mechanisms Development to drive Community  
Based Research (CBR) in Bangkok

---

ปรีชา ปิยจันทร์ เพ็ญประภา ภัทรานุกรม สุจิตรา สามัคคีธรรม และ ทฤทัย กมลศิริสกุล  
Preecha Piyachan Phenprapha Pattaranukrom Sujitra Samukkethu and  
Harutai Kamolsirisakul





# การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร<sup>1</sup>

Systems and Mechanisms Development to drive Community Based Research  
(CBR) in Bangkok

ปรีชา ปิยจันทร์<sup>2</sup> เพ็ญประภา ภัทรานุกรม<sup>3</sup>

สุจิตรา สามัคคีธรรม<sup>4</sup> และ หฤทัย กมลศิริสกุล<sup>5</sup>

Preecha Piyachan Phenprapha Pattaranukrom

Sujitra Samukkethu and Harutai Kamolsirisakul

<sup>1</sup>บทความนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเกริก และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

<sup>2</sup>คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก 3 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย.

E-mail : piyachan\_pp@gmail.com

Faculty of Liberal Arts Krirk University 3 Ramintra Road Anusawari Bang Khen Bangkok 10220, Thailand.

E-mail : piyachan\_pp@gmail.com

<sup>3</sup>คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก 3 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย.

E-mail : phenprapha191@yahoo.com

Faculty of Liberal Arts Krirk University 3 Ramintra Road Anusawari Bang Khen Bangkok 10220, Thailand.

E-mail : phenprapha191@yahoo.com

<sup>4</sup>คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก 3 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย.

E-mail : sujitra\_640@hotmail.com

Faculty of Liberal Arts Krirk University 3 Ramintra Road Anusawari Bang Khen Bangkok 10220, Thailand.

E-mail : sujitra\_640@hotmail.com

<sup>5</sup>คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก 3 ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย.

E-mail : harutai\_k@yahoo.com

Faculty of Liberal Arts Krirk University 3 Ramintra Road Anusawari Bang Khen Bangkok 10220, Thailand.

E-mail : harutai\_k@yahoo.com

Received : February 14, 2020 Revised : February 28, 2020 Accepted : March 2, 2020

## บทคัดย่อ

โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561” เป็นโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Based Research-CBR) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ และติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกหนุนเสริม “นักวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยเกริก” และ “นักวิจัยชุมชน” ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อค้นหารูปแบบการพัฒนา ติดตาม และสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ศูนย์วิจัยนวัตกรรมเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองในอนาคต และ 4) เพื่อถอดบทเรียนชุดความรู้ระบบและกลไกการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เขตบางเขน เขตสายไหม เขตหลักสี่ และเขตดอนเมือง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ชุดความรู้ในการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการติดตามหนุนเสริม การ

ถอดบทเรียนจากนักวิจัยชุมชนทั้งนักวิจัยอาจารย์และนักวิจัยชาวบ้านในโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยเกริก รวมถึงการศึกษาดูงานในพื้นที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ในการพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ และติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมายนั้น มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาโครงการวิจัยในพื้นที่เขตบางเขน เขตสายไหม เขตหลักสี่ และเขตดอนเมืองตามลำดับ โดยทุกโครงการวิจัยในทุกพื้นที่สามารถดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมาย ภายใต้การหนุนเสริมของทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีระบบและกลไกหนุนเสริมนักวิจัยชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน กล่าวคือ การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561(ทีมกลไกฯ (2)) ร่วมกับกับนักวิชาการอื่นๆ ผ่านเวทีการอบรมจากหน่วยงานที่สนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น รวมถึงการเรียนรู้จากเครือข่ายที่ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนและหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญต้องมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาโจทย์ในเชิงประเด็นร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน โดยมีกระบวนการทำงานกับชุมชนเพื่อการบ่มเพาะนักวิจัยชุมชน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดเป็นหน่วยงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของชุมชนเมือง ซึ่งจะขับเคลื่อนเป็นศูนย์วิจัยนวัตกรรมเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองในอนาคต ทั้งนี้ การถอดบทเรียนชุดความรู้ระบบและกลไกในการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริกทำให้ทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ได้ข้อเสนอแนะในการหนุนเสริมนักวิจัยชุมชนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

**คำสำคัญ :** การพัฒนา; ระบบและกลไก; งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

## Abstract

The research project titled “Systems and Mechanisms Development to drive Community Based Research (CBR) in Bangkok by Krirk University for the 2561 Fiscal Year” is a community-based research project that has the following objectives : 1) To develop CBR projects to be conducted in the responsible areas, follow up and support Krirk University’s community-based research to meet goals with high quality and efficiency, 2) To develop systems and mechanisms used to support “Krirk University’s academic researchers” and “Community-based researchers” doing concrete and efficient community-based research, 3) To search a model of developing, following up and supporting CBR in urban areas to be applied to guidelines for developing a Community-Based Innovation Research Center in urban areas in the future, and 4) To analyze lessons learned in terms of knowledge about systems and mechanisms used to support Krirk university’s community-based research which is part of the research projects responsible for the targeted areas such as Bang khen, Sai Mai, Lak Si and Don Mueang Districts. The approach used in this research study was an analysis and a synthesis of knowledge about systems and mechanisms development to drive



Krirk University's CBR in the form of following up and supporting lessons learned by community-based researchers, who are both academic researchers and community members participating in Krirk University's CBR projects. They also made a study visit to a CBR Coordination Center.

The researchers found that the University succeeded in developing CB research questions in responsible areas, following up and supporting the research projects to achieve their goals for the research projects in Bang khen, Sai Mai, Lak Si and Don Mueang Districts respectively. All research projects conducted in all areas met the targets supported by the mechanism team efficiently. The systems and mechanisms supporting the community-based researchers are clear and concrete. In other words, the learning potential development of the mechanism team in cooperation with other academic researchers trained by an agency supporting CBR and lessons learned from the networks working on CBR were useful and effective. As a result, all the knowledge gathered from various sources can be applied to the systems and mechanisms development for driving and supporting CBR continuously. Importantly, the mechanism team working with the community network partners is required to define a targeted area for developing an issue-oriented question. The mechanism team has a process of working with the communities for building community-based researchers and setting up an agency for learning exchange and disseminating CBR, especially CBR in urban areas.

The mechanism team greatly benefited from all the lessons learned in terms of knowledge about systems and mechanisms used to support Krirk university's community-based research. From the lessons learned the team was able to extract many suggestions for supporting community-based researchers that can be further applied appropriately and efficiently.

**Keywords :** The Development; Systems and Mechanisms; Community - Based Research

## บทนำ

ในอดีตมหาวิทยาลัยเกริกได้มีการส่งเสริมการผลิตผลงานวิจัยของคณาจารย์ของโดยให้ความสำคัญในการสร้างผลงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ตามศาสตร์หรือสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเกริกเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทั่วไป หากแต่นับจากแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัย ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 - 2554) ถึงแผนฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) มหาวิทยาลัยได้ให้การสนับสนุนให้คณาจารย์พัฒนางานวิจัยร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนและได้กำหนดแนวทางใหม่ในการทำงานวิจัยเพื่อชุมชน กล่าวคือให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกกระบวนการเท่าที่ที่มิวิจัยจะทำได้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีประโยชน์ในการนำไปใช้แก้ปัญหาชุมชน เริ่มตั้งแต่การส่งเสริมการทำวิจัยเป็นทีม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นเวทีสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ผ่านระบบพี่เลี้ยงทั้งที่ทำวิจัยในทีมเดียวกันและการแลกเปลี่ยนระหว่างทีม มีการสำรวจปัญหาการพัฒนาโจทย์วิจัยจากชุมชน รวมถึงการให้ชาวบ้านเป็นผู้กำกับการดำเนินงานวิจัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อปี พ.ศ. 2550 มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ “คน” ในชุมชนเข้าร่วมกระบวนการคิด ตั้งคำถาม วางแผน และทำวิจัยเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นระบบ และเรียนรู้การทำงานวิจัยเป็น

เชิงปฏิบัติการจริง เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มุ่งเน้นให้ทำ “กระบวนการวิจัย” เป็น “เครื่องมือ” เพิ่มพลัง (Empowerment) หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ร่วมกับตัวแทนชุมชนและศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (โหนดสุวรรณภูมิ) ร่วมกันเพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยโจทย์วิจัยมาจากความต้องการของชาวบ้านหรือชุมชนอย่างแท้จริง โดยชาวบ้านนั้นเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งมีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและโหนดสุวรรณภูมิ เป็นผู้หนุนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาของชุมชนโดยชุมชนเอง ซึ่งทำมีการพัฒนาโจทย์งานวิจัยจำนวน 6 โครงการ ในประเด็นการใช้ประวัติศาสตร์ชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างพลังความร่วมมือของคนสายคลองบางบัว การจัดการความรู้ทางการบัญชีและบริหารการเงิน การจัดการความรู้ การจัดทำบัญชีกองทุนเมือง แนวทางการจัดการขยะของเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน แนวทางการบริหารจัดการสวัสดิการเครือข่ายองค์กรชุมชน และแนวทางการจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมโดยเครือข่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมคลองบางบัว ซึ่งทั้ง 6 โครงการได้สำเร็จลุล่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 และผลจากข้อค้นพบจากการทำงานวิจัยชุมชนบางบัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมของนักวิจัยที่เป็นชาวบ้านของชุมชนบางบัว อันได้แก่ ตัวนักวิจัยเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดความรู้จากกระบวนการวิจัยไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และทำให้ชาวบ้านหรือชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาชุมชนโดยชุมชนเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการขยายขอบเขตพื้นที่และขอบเขตเนื้อหาเชิงประเด็นที่ตอบสนองต่อพันธกิจด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและปัญหาของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการทดลองนำร่องการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นโดยใช้ระบบและกลไกหน่วยวิจัยเพื่อชุมชนในมหาวิทยาลัยเกริก ส่งผลทำให้เกิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตพื้นที่สายไหม 3 โครงการ ในประเด็นการพัฒนาและฟื้นฟูสวนเกษตรชุมชนเมือง แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินธรณีสงสขของชุมชนอย่างมั่นคง และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเขตสายไหม

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยเกริก ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นผ่านโครงการแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกหน่วยวิจัยเพื่อชุมชนในมหาวิทยาลัยเกริกในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งทำให้เกิดข้อค้นพบต่อระบบและกลไกการขับเคลื่อนและหนุนเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทั้งนี้การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริกโดยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในมหาวิทยาลัย ได้มุ่งเน้นการศึกษาพื้นที่เป้าหมายและการสร้างรูปธรรมโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อสร้างการเรียนรู้และพัฒนาระบบการเรียนรู้นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในปี 2560 ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้ร่วมพัฒนาโครงการวิจัยกับคณาจารย์และนักวิจัยชาวบ้านเพื่อเปิดพื้นที่ในการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในพื้นที่เขตหลักสี่ ซึ่งได้ลงนามทำสัญญาเรียบร้อยแล้ว จำนวน 3 โครงการ ในประเด็นรูปแบบการฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนเขตหลักสี่ การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแม่บ้าน ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการบ้านมั่นคง และในปี 2561 ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้ร่วมพูดคุยกับชาวชุมชนในเขตพื้นที่





ดอนเมืองเพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัย ซึ่งจากการระดมความคิดเห็นร่วมกันของสมาชิกชุมชนในเขตดอนเมืองพบว่า มีประเด็นที่เป็นปัญหาในชุมชนที่ต้องการหาคำตอบ ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุ การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำบัญชี กิจกรรมของชุมชน และการบริหารงานของชุมชน และการถอดบทเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดที่ดำเนินการได้สำเร็จจนได้รับรางวัลชนะเลิศของกรุงเทพมหานครของชุมชนสะพานปูน

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาให้เกิดโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกหนุนเสริม “นักวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยเกริก” และ “นักวิจัยชุมชน” ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อค้นหารูปแบบการพัฒนา ติดตาม และสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยนวัตกรรมเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองในอนาคต
4. เพื่อถอดบทเรียนชุดความรู้ระบบและกลไกในการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริกภายใต้โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เขตบางเขน เขตสายไหม เขตหลักสี่ และเขตดอนเมือง

### นิยามศัพท์เฉพาะ

**ระบบและกลไก** หมายถึง ระบบการทำงานด้านการสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเกริก ที่ประกอบด้วยระบบย่อยๆหลายระบบรวมกันและทำงานร่วมกันซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ร่วมกันหรืออย่างเดียวกัน เช่น ระบบการสนับสนุน ระบบดำเนินการวิจัย เป็นต้น

**หน่วยวิจัยต้นแบบเพื่อชุมชน** หมายถึง หน่วยงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกริก ที่ได้มีการนำเครื่องมือการวิจัยแบบ CBR มาใช้ในการดำเนินงานวิจัยชุมชน เกิดเป็นหน่วยวิจัยที่มีการดำเนินงานสนับสนุนให้นักวิชาการและชุมชนสามารถทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนได้

### พื้นที่ดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้เพื่อการดำเนินงานทั้งโครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์และโครงการที่อยู่ในระยะดำเนินการภายใต้การขับเคลื่อนของทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยพื้นที่ใน 4 เขตของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ชุมชนบางบัวเขตบางเขน ชุมชนพูนทรัพย์ ชุมชนดวงมณี และชุมชนวัดหนองใหญ่ เขตสายไหม ชุมชนร่วมพัฒนา ชุมชนริมคลองเปรมประชากร และพื้นที่เขตหลักสี่และชุมชนสะพานปูน ชุมชนโกสุมรวมใจ 3 และชุมชนบูรพา 18 เขตดอนเมือง

### ระยะเวลาดำเนินงาน

ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2561 ถึง เดือน เมษายน 2562 รวมเป็นเวลา 15 เดือน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community- Based Research : CBR) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

**1. การพัฒนาระบบและกลไกเพื่อการพัฒนาโครงการวิจัย** ได้ใช้รูปแบบการพัฒนาโจทย์งานวิจัยของพื้นที่บางเขนและสายไหมเพื่อพัฒนาโจทย์ในเขตพื้นที่หลักสี่ โดยมีทีมนักวิจัยอาจารย์และนักวิจัยชาวบ้าน ร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัย และเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาตั้งแต่การกำหนดพื้นที่การวิจัยที่ได้ประสานกับสำนักงานเขตของพื้นที่ การร่วมค้นหาประเด็นเพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัย การสร้างทีมนักวิจัยจนทำให้เกิดความชัดเจนของปัญหาการวิจัยที่ผ่านการถกกรองจากทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก โดยได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทั้งนี้ การพัฒนาโจทย์งานวิจัย ได้ดำเนินการผ่านกิจกรรมต่างๆโดยได้ร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนเพื่อให้การพัฒนาโจทย์งานวิจัยสอดคล้องกับปัญหาของชุมชนและความต้องการในการร่วมมือแก้ไขปัญหาโดยนักวิจัยชุมชน อีกทั้งร่วมกันปรึกษารื้อกับนักวิจัยอาจารย์พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

**2. กิจกรรมติดตามสนับสนุนโครงการวิจัย** ได้ติดตามโครงการวิจัยของพื้นที่เขตหลักสี่เพื่อให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาในการส่งผลงานโดยการร่วมประชุมและติดตามการทำงานของโครงการวิจัยดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผลงานวิจัยผ่านการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

**3. การพัฒนาระบบและกลไกหนุนเสริม** เพื่อหนุนเสริมนักวิจัยชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยอื่นๆที่มีประสบการณ์การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับเครือข่ายพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยชุมชน ได้แก่ โหนดสุวรรณภูมิ อีกทั้งเข้าร่วมแลกเปลี่ยนในเวทีพี่เลี้ยงต่างพื้นที่เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาถ่ายทอดให้กับนักวิจัยชุมชนในมหาวิทยาลัย

**3.1 กิจกรรมการหนุนเสริมเพื่อเพิ่มศักยภาพนักวิจัยชุมชน** จัดอบรมนักวิชาการกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อให้คุณากรย์ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโดยวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และการอบรมเติมความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยหัวหน้าทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) นอกจากนี้ มีการให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักวิจัยชุมชน ตามที่โครงการวิจัยฯร้องขอ

**3.2 กิจกรรมการหนุนเสริมระบบและกลไก** ร่วมประชุมเครือข่ายผู้ประสานงานและพี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นระหว่างโหนดในพื้นที่ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก

**4. กิจกรรมการสร้างเครือข่ายนักวิจัยอาจารย์เพื่อการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น** ประชุมเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อสร้างเครือข่ายนักวิชาการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ สถาบันการจัดการแห่งแปซิฟิก สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์



มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์และร่วมแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับนักวิจัยที่สนใจจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**5. การถอดบทเรียนชุดความรู้ระบบและกลไกการสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น** มีการถอดบทเรียนการหนุนเสริมของทีมีวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมีกลไกฯ (2)) ต่อโครงการวิจัยพื้นที่เขตหลักสี่จำนวน 3 โครงการ ตั้งแต่ระยะก่อนเริ่มโครงการ และระหว่างดำเนินโครงการ

**6. การจัดเวทีคืบข้อมูลสู่ชุมชนในพื้นที่ที่ดำเนินโครงการวิจัย** อันประกอบด้วย พื้นที่เขตบางเขน เขตสายไหมและเขตหลักสี่ เพื่อคืบข้อมูลสู่ชุมชนและรับฟังความคิดเห็นต่อการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นระหว่างมหาวิทยาลัยเกริกกับชุมชนเพื่อคืบข้อมูลผลการศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

**7. กิจกรรมการศึกษาดูงาน** มีการศึกษาดูงานระบบและกลไกการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยมีการศึกษาดูงานที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

**8. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นชุดความรู้ระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก** ได้วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจากพื้นที่เป้าหมายของโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จแล้ว โครงการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาข้อเสนอโครงการ และโครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นชุดความรู้ต่อระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ดำเนินการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตั้งแต่ระยะการค้นประเด็นหรือโจทย์ปัญหาการวิจัยในพื้นที่เป้าหมาย กระบวนการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนตั้งแต่การสร้างทีมนักวิจัย การดำเนินงานตามกระบวนการงานวิจัยตั้งแต่ระยะต้นน้ำ กลางและปลายน้ำว่ามีระบบและกลไกเกิดขึ้นอย่างไร เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการถอดเป็นชุดความรู้ระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก ทั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญกับหน่วยงานที่เป็นต้นแบบต่อการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในหลากหลายมิติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริกให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

## แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

### 1. แนวคิดเชิงระบบแนวคิดการมีส่วนร่วมและแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น/ชุมชน

Barry Richmond (1976) ได้ให้นิยาม “การคิดเชิงระบบ” ว่าเป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ของการอ้างอิงที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับลักษณะการทำงานโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ส่วน วิกรม รักรักษ์ปวงชน (2550) ได้ให้ความหมาย การคิดเชิงระบบในลักษณะแคบว่าเป็นการคิดอย่างมีเหตุผลในการจัดระเบียบข้อมูลหรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ให้มีระเบียบหรือกระบวนการที่ชัดเจนรวมถึง ข้อทิพย์ บรมธนรัตน์ (2558) ได้ให้ความหมายของการคิดเชิงระบบว่า หมายถึง การคิดที่มีความเข้าใจเชื่อมโยง มีความเชื่อในทฤษฎีระบบเป็นพื้นฐานในสมอง คนปกติมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบในสรรพสิ่งที่มีอยู่ในโลกที่สอดคล้องกับทฤษฎีระบบอยู่แล้ว เพียงแต่ความสามารถในการทำดีในระดับของความเข้มข้นของระบบแตกต่างกัน

ส่วนแนวคิดการมีส่วนร่วม นั้น ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2554) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการควบคุมการใช้และกระจาย

ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม

ในขณะที่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น/ชุมชน (2547 : 11) ได้กล่าวถึงแนวคิดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นว่า “มุ่งเน้นให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมกระบวนการคิด ตั้งคำถามวางแผนและทำวิจัยเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นระบบและเรียนรู้จากการทำงานวิจัยที่เป็นเชิงปฏิบัติการจริง (Action Research) เพื่อตอบคำถามหรือความสงสัย บางอย่างโดยมีการแยกประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการค้นหา ข้อมูล ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการวางแผน การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำ ก็จะมีการทบทวนความก้าวหน้า วิเคราะห์ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็จะสามารถสรุปบทเรียน เพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ทั้งหมดนี้ดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้สงสัย นั่นเอง โดย ศรีศักดิ์ วัลลิโกดม (อ้างถึงใน กาญจนา ทองทั่ว, 2552) ได้ให้คำนิยามของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นว่า “เป็นการสร้างตัวตนของคนในท้องถิ่น เป็นงานของคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น เป็นงานวิจัยอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งคนนอกและคนใน คนนอกจะต้องเข้าไปเรียนรู้และเสริมสร้างสนับสนุนการวิจัยของคนใน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ” อีกทั้ง บัญชร แก้วส่อง (2558) กล่าวถึง งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research : CBR) ว่า “เป็นการวิจัยแนวใหม่ของสังคม การวิจัยแนวนี้ต้องการการมีส่วนร่วม (Participation) ของคนที่เกี่ยวข้องและมีความปรารถนาอยากจะถูกชี้แนะมาหาทางเลือกทางรอดของการแก้ปัญหาของตน/ชุมชนเองโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งแน่นอนว่าต้องมีกลไกการเกื้อหนุนให้ คนเหล่านี้ ได้ช่วยกันพัฒนาโจทย์วิจัยที่คมชัดลึก และออกแบบการหาความรู้พื้นฐานบริบทและประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นเพื่อจะได้เข้าใจปรากฏการณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง รวมถึงการออกแบบการปฏิบัติการร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วย”

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น จึงหมายความว่า งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นด้วยการร่วมคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และร่วมกันค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ จากการลงมือปฏิบัติจริง (Action Research) ซึ่งทำให้คนในชุมชนที่เป็นเจ้าของปัญหา เจ้าของพื้นที่ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือพื้นที่ และต้องมีใจปรารถนาอยากจะถูกชี้แนะมาค้นหาความรู้ร่วมกับคนอื่นเพื่อการแก้ปัญหาของชุมชนเองมาร่วมในกระบวนการวิจัยมาร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เข้าใจตนเองว่าชุมชนเป็นใคร ชุมชนมาจากไหน ชุมชนจะไปไหนและต้องร่วมค้นหาทางเลือกผ่านกระบวนการปฏิบัติการเพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเองที่เหมาะสม

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา ทองทั่ว และคณะ (2553) ศึกษารูปแบบในการขับเคลื่อนหนุนเสริมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระบบการทำวิจัยของมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า รูปแบบในการขับเคลื่อนหนุนเสริมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระบบการทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีนั้น ในกรณีของนักวิชาการมีเทคนิคและกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การหาพื้นที่วิจัยในการพัฒนาโจทย์ต้องหาพื้นที่ที่มีประเด็นเหมาะสมกับศาสตร์และความสนใจของนักวิชาการที่จะทำวิจัย ทั้งนี้ ทิพวัลย์ สีสันต์ (2555) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ภาคกลาง ตะวันออกและตะวันตก พบว่า แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานในพื้นที่ภาคกลาง ตะวันตก และตะวันออกต้องให้ความสำคัญกับการก่อเกิดและพัฒนาการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ระบบและกลไก พื้นที่



ขับเคลื่อนงานวิจัย ประเภท จำนวนและงบประมาณของโครงการวิจัย รวมถึงประเด็นการขับเคลื่อนและยุทธศาสตร์ในการทำงานของศูนย์ประสานงาน นอกจากนี้ยังพบว่ารูปแบบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่มีคุณภาพ ตลอดจนการทำงานวิจัยสู่การสื่อสารสังคมและขับเคลื่อนนโยบายต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพกลไกในการดำเนินงาน โดยเฉพาะทีมศูนย์ประสานงานหรือ node รวมถึงการขยายผลและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของภาคกลาง ตะวันออกและตะวันตกนอกจากนี้ ศุภลักษณ์ วิริยะสุนัน (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา กลไกการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การสร้างเครือข่ายเพื่อผสมผสานพลังความร่วมมือ ร่วมใจจากทุกภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในระดับ “แนวราบ” ที่ “เท่าเทียม” ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญ โดยมีวงจรชีวิตเป็นลำดับขั้น คือ ระยะก่อตัว ขยายตัว รุ่งเรือง ถดถอยและฟื้นตัว ส่วนความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเครือข่ายขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญ คือ “ภาวะผู้นำของเครือข่าย” ซึ่งต้องเป็นผู้นำโดย “บทบาท” ไม่ใช่ “ตำแหน่ง” โดยรูปแบบการหนุนเสริมไม่มีสูตรตายตัวและมีตัวแปรที่หลากหลายมีความเป็นพลวัตสูงจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและกำหนดแนวทางหรือยุทธศาสตร์ในการหนุนเสริมอยู่เสมอ ส่วนผลการพัฒนาศักยภาพของชุมชน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจจากการให้บริการโฮมสเตย์ และการขยายผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่วนในด้านสังคมพบว่าชาวบ้านมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มความมั่นใจในตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่ามีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณาจารย์นักศึกษาและชุมชน ก่อให้เกิดพหุปัญญาด้านธรรมาภิบาลชีวิตและด้านจิตวิญญาณแห่งชีวิต ทำให้อาจารย์ลดบทบาทจากการสั่งสอนมาเป็นผู้อำนวยการการเรียนรู้ โดยการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกัน

## ผลการศึกษา

การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

### 1. การพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ และติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(1) การพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบมหาวิทยาลัยเกริก เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งเดียวที่มีฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำหน้าที่ขับเคลื่อนภายใต้ศูนย์วิจัยและพัฒนา โดยทำงานร่วมกับทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ) (2) เพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบันจึงทำให้เกิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมและเกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนพื้นที่เป้าหมายโดยเฉพาะโครงการวิจัยที่ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ชุมชนบางบัว เขตบางเขน และชุมชนพุนทรัพย์ เขตสายไหม ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ) (2) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้ใช้กระบวนการพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยใช้แนวทางของโครงการวิจัยที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง

(2) การติดตามและสนับสนุนโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ

2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้ดำเนินกระบวนการกำกับติดตาม เพื่อการสร้างทีมนักวิจัยโดยการเสาะหานักวิจัยอาจารย์ที่มีศักยภาพและมีใจในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับ ชาวบ้านอีกทั้งการเสาะหาตัวแทนสมาชิกชุมชนที่มีกระบวนการคิดแบบจิตอาสาเพื่อทำงานชุมชนและมีใจพร้อม ที่จะทำงานร่วมกับนักวิจัยอาจารย์ ทั้งนี้ในกระบวนการดำเนินงานวิจัยที่มิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้กำกับติดตามการทำงานของนักวิจัยชุมชนให้เป็นไปตามข้อเสนอโครงการวิจัย โดยโครงการของพื้นที่เขตสายไหมที่ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ได้จัดเวทีนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งนักวิจัยชุมชนจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ให้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยผ่านความเห็นจากทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) เรียบร้อยแล้ว ส่วนโครงการของพื้นที่เขตหลักสี่ที่มิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้ติดตามความก้าวหน้าของโครงการในระยะร้อยละ 50 โดยได้จัดเวทีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับแก้รายงานความก้าวหน้าผ่านความเห็นจากทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ก่อนส่งให้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พิจารณาและโครงการในเขตพื้นที่เขตดอนเมืองที่มิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้มีการติดตามและมีส่วนร่วมกับนักวิจัยชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนาโจทย์งานวิจัย การสร้างทีมนักวิจัย และการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยและได้จัดเวทีการนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้ข้อเสนอโครงการวิจัยผ่านความเห็นจากทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และได้ส่งข้อเสนอโครงการวิจัยไปยัง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อรอการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

## 2. การพัฒนาระบบและกลไกหนุนเสริม “นักวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยเกริก” และ “นักวิจัยชุมชน” ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยเกริก โดยทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก ได้มีการหนุนเสริมการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อนักวิจัยชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยการร่วมปรึกษาหารือ กำกับและติดตามกระบวนการทำงานของนักวิจัยชุมชนร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะแก่นักวิจัยชุมชนอีกทั้งมีการอบรมให้ความรู้โดยวิทยากรภายนอกที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในด้านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อให้ นักวิจัยได้มีอาวุธทางปัญญาทางระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และอื่นๆ นอกจากนี้ ได้หนุนเสริมให้นักวิจัยได้เข้าร่วมประชุมสัมมนากับมหาวิทยาลัยเครือข่ายเพื่อเรียนรู้ในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ได้มีการอบรมให้ความรู้แก่นักวิจัยชุมชนเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพื่อการเพิ่มศักยภาพแก่นักวิจัยชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นต่อการผลิตผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น



### 3. การค้นหารูปแบบการพัฒนา ติดตาม และสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยนวัตกรรมเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองในอนาคต สามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) การพัฒนาศักยภาพที่มิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนา ติดตามและการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองของมหาวิทยาลัยเกริก จำเป็นต้องสร้างศักยภาพในการเรียนรู้กับนักวิชาการผ่านเวทีการอบรมจากหน่วยงานที่สนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและการทำงานผ่านเครือข่ายที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

(2) มีพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัยในเขตเมืองอย่างต่อเนื่องโดยมีการตั้งเป้าหมายในการจัดการปัญหาชุมชนในเชิงประเด็นกับกลุ่มคน กลุ่มอาชีพที่หลากหลายในพื้นที่เป้าหมาย โดยการร่วมพูดคุยกับสำนักงานเขตพื้นที่ประเด็นชุมชน และคณะกรรมการชุมชน เพื่อค้นหาประเด็นที่เป็นปัญหาของชุมชนที่แท้จริง

(3) มีกระบวนการทำงานกับชุมชนโดยเฉพาะชาวบ้าน ที่ใช้หลักการพหุชาชวบ้าน ชวนคิด ชวนทำ โดยใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อการบ่มเพาะนักวิจัยชาวบ้านอีกทั้งขยายกลุ่มคนในชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และทำให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม รวมถึงการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนในพื้นที่เป้าหมายให้เป็นองค์กรที่จัดการตนเองได้ ในขณะเดียวกันทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ต้องทำหน้าที่เป็นทีมพี่เลี้ยงเพื่อขยายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมืองกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ด้วย

(4) มีแนวทางการพัฒนาให้เกิดเป็นหน่วยงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมือง โดยทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริกต้องปรับปรุงห้องปฏิบัติการวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริกให้เป็นหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันได้มีผลงานวิจัยและงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของอาจารย์ที่สนใจในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีโครงการจัดท้าวิตทัศน์ในแต่ละพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการและความสำเร็จของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และนำเสนอต่อผู้ที่สนใจในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตเมือง

4. การถอดบทเรียนชุดความรู้ระบบและกลไกในการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เขตบางเขน เขตสายไหม เขตหลักสี่ และเขตดอนเมือง ได้ถอดบทเรียนจากนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่เขตหลักสี่ เพื่อสะท้อนกระบวนการหนุนเสริมการทำงานของทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ต่อนักวิจัยในโครงการฯ ในระยะต่างๆ ทั้งระยะเริ่มโครงการ และระยะระหว่างดำเนินโครงการโดยรับฟังข้อเสนอแนะของนักวิจัยชุมชนต่อบทบาทของทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) หรือพี่เลี้ยงที่มีต่อการทำงานของนักวิจัยชุมชน กระบวนการทำงานร่วมกันของนักวิจัยอาจารย์ นักวิจัยชาวบ้าน รวมทั้งการทำงานร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นผลจากการถอดบทเรียน พบว่าในระยะเริ่มโครงการทีมิวิจัยการพัฒนาระบบและ

กลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) และ ศูนย์วิจัยและพัฒนาได้ร่วมช่วยกันขับเคลื่อนอาจารย์ที่สนใจเพื่อทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อีกทั้งมีการร่วมประชุม พูดคุยกับสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับปัญหาชุมชนเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย ทั้งนี้ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ได้ร่วมประชุม กับทีมอาจารย์และชาวบ้านที่สนใจในการกำหนดประเด็นในการพัฒนาโจทย์งานวิจัยเพื่อร่วมค้นหาโจทย์/ ประเด็นในพื้นที่เป้าหมายโดยการร่วมประชุมกับชุมชนแต่ละโครงการประมาณ 3 - 4 ครั้งก่อนได้โจทย์วิจัย ในพื้นที่เขตหลักสี่ 3 โครงการ และโจทย์ในพื้นที่เขตดอนเมือง 3 โครงการ และเมื่อเข้าสู่ระยะดำเนินโครงการ ผลจากการถอดบทเรียนทำให้ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัย เกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) พบว่า นักวิจัยหน้าใหม่ที่ขาดการเติมความรู้ในกระบวนการ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอีกทั้งนักวิจัยที่ต้องทำงานกับภาคีเกี่ยวข้องของหลายภาคส่วน แต่ขาดการเชื่อมประสานการ ทำงานที่ชัดเจน และกระบวนการทำงานของนักวิจัยอาจารย์กับนักวิจัยชาวบ้านในโครงการวิจัยไม่ชัดเจน ไม่ ค่อยแจ้งกิจกรรมให้ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปี งบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ได้รับทราบ ส่งผลต่อกรอบระยะเวลาในการทำงานไม่สัมพันธ์กับปริมาณ ภาระงานโดยทีมนักวิจัยกลุ่มนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะในการหนุนเสริมของทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) โดยให้มีการร่วม สังเกตการณ์การทำงานและเป็นพี่เลี้ยงเหมือนอยู่ในโครงการอย่างใกล้ชิด รวมถึงช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของ โครงการวิจัย ซึ่งทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปี งบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ต้องปรับเปลี่ยนการติดตามและการหนุนเสริมให้เข้มข้นขึ้น

สำหรับทีมนักวิจัยที่มีประสบการณ์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นผลของการถอดบทเรียนพบว่า การทำงานมีความ ก้าวหน้าตามเป้าหมายที่กำหนดมีแผนการทำงานชัดเจนและแจ้งทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) เพื่อร่วมสังเกตการณ์ ทำงานเป็นระยะๆทำให้เห็นกระบวนการทำงานระหว่างนักวิจัยอาจารย์กับนักวิจัยชาวบ้านและชาวบ้านใน ชุมชนและไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกระบวนการหนุนเสริมของทีมนักวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไกฯ (2)) ต่อนักวิจัยชุมชนแต่อย่าง ใด นอกจากนี้ยังพบว่า ในพื้นที่โครงการที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งประกอบด้วยชุมชนบางบัว เขตบางเขน ชุมชนพูนทรัพย์ เขตสายไหม ชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักวิจัยชุมชน พบว่า นักวิจัยชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงในด้ว นการให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน สามารถนำเสนอความคิดเห็นเพื่อการแลกเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิด แนวทางในการแก้ปัญหาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ในพื้นที่เป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงในด้านกายภาพ หลากหลายรูปแบบ เช่น ชุมชนบางบัว เขตบางเขน มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น ชุมชนพูนทรัพย์ เขตสายไหม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินรกร้างว่างเปล่าของชุมชนในการทำสวนเกษตรชุมชน รวมถึงชุมชนหลัง แพลตร่วมพัฒนาเขตหลักสี่ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันระหว่าง นักวิจัยอาจารย์กับนักวิจัยชาวบ้าน เป็นต้น





## สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก เป็นการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อหาทางเลือกให้คนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ลุกขึ้นมาแก้ปัญหาในชุมชนของตนเองโดยมีคณาจารย์ หรือนักวิชาการ เป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในการร่วมแก้ปัญหา ทั้งนี้ ถ้าระบบและกลไกในการขับเคลื่อนนักวิจัยที่เข้มแข็งก็จะส่งผลให้เกิดกระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของนักวิจัยอาจารย์ และนักวิจัยชาวบ้านได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บัญชีรณรงค์ (2558) ที่มีความเห็นว่าการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต้องมีกลไกการเกื้อหนุนให้คนในชุมชนได้ช่วยกันพัฒนาโจทย์วิจัยที่คมชัดลึก และออกแบบการหาความรู้บนฐานบริบทและประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นเพื่อจะได้เข้าใจปรากฏการณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง รวมถึงการออกแบบการปฏิบัติการร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วย อีกทั้งยังชี้ให้เห็นว่าการขับเคลื่อนการวิจัยมีกลไกที่เรียกว่าพี่เลี้ยง หรือ หน่วยประสานงาน (Node) เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การวิจัยมีคุณภาพตอบโจทย์ปัญหาที่ต้องการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงประเด็น

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2553) ที่ว่า นอกจากนี้การออกแบบโครงสร้างและกลไกเพื่อการหนุนช่วยกระบวนการทำงานที่มีระบบพี่เลี้ยง/โหนด/ศูนย์ประสานงานจะเป็นกลไกหนุนเสริมเพื่อขับเคลื่อนการวิจัย เพราะกลไกฯ เหล่านี้จะมีความยืดหยุ่นเมื่อนักวิจัยลงมือทำตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำวิจัย และคุณค่าสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นคือเป็นกลไกใหม่ในการกระจายปัญญาสู่ท้องถิ่น การวิจัยเพื่อท้องถิ่นถือเป็นเครื่องมือขยายโอกาสทางการวิจัยและเป็นกลไกใหม่ที่ช่วยให้มีการกระจายความรู้และปัญญาให้แก่ชาวบ้านตามท้องถิ่นต่างๆ การวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นสหวิทยาการและการบูรณาการสูง โดยการดำเนินการวิจัยมีนักวิชาการจากหลากหลายสาขาวิชามาทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะการวิจัยที่เริ่มจากปัญหาชุมชนเป็นหลัก นอกจากนี้การวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังได้นำกระบวนการจัดการความรู้มาทดแทนการอ่านทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมก่อนหรือระหว่างทำวิจัย อาจเป็นในรูปแบบการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนระหว่างผู้มีประสบการณ์ การศึกษาดูงาน หรือการเชิญวิทยากรมาเล่าถึงประสบการณ์ที่สำคัญงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเน้นที่การใช้ประโยชน์ได้จริงเนื่องจากเป็นงานวิจัยที่เริ่มจากปัญหาชีวิตของชาวบ้านนักวิจัย รวมถึงการคิดค้นหาวิธีแก้ปัญหางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงต้องเป็นในลักษณะ “Research and Development หรือ Development and Research” และที่สำคัญต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่ทีมวิจัยตลอดเส้นทางการทำวิจัย

ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัย จึงนับเป็นกลไกที่สำคัญที่จะผลักดันและหนุนเสริมการทำงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการทางด้านงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผลงานวิจัยที่เกิดขึ้นของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังให้ความสำคัญในการถอดบทเรียนของโครงการวิจัยเพื่อนำแนวคิดและข้อเสนอแนะของนักวิจัยชุมชนมาใช้ปรับกระบวนการทำงานของทีมงานเพื่อการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย โดย กาญจนา แก้วเทพ (2553) ได้กล่าวถึงการถอดบทเรียนหรือการสรุปบทเรียนว่าเป็นการแสวงหาความรู้แนวการจัดการความรู้ ซึ่งถือว่า ความรู้ที่แท้จริงนั้นเกิดจากการลงมือปฏิบัติ จึงต้องมีการสกัดเก็บสะสมความรู้ ซึ่งเรียกว่า การสรุปบทเรียนหรือการถอดบทเรียน เป็นการประมวลความเข้าใจร่วมกันหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยแล้ว

กล่าวโดยสรุป ระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในมหาวิทยาลัยเกริกจึงเป็นกลไกสำคัญ ต่อการขับเคลื่อนให้นักวิชาการทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นหรือชุมชนได้จริง ซึ่งนับได้ว่างานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากข้อค้นพบของชุมชนเองและสามารถนำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาได้

### ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการในระยะต่อไป ประกอบด้วย

1. ในการพัฒนาโจทย์งานวิจัย แต่เดิมได้มีการพัฒนาโจทย์ในพื้นที่เป้าหมายเป็นรายโครงการ และแยกเป็นเขตพื้นที่เฉพาะ จึงทำให้ข้อค้นพบจากงานวิจัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เป้าหมายเพียงบางประเด็นที่ไม่เกิดผลกระทบมูกว้างต่อชุมชนเมืองโดยรวม ดังนั้นพัฒนาโจทย์งานวิจัย จึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาโจทย์งานวิจัยในเชิงประเด็น โดยใช้พื้นที่หลายๆเขต เพื่อพัฒนาโจทย์งานวิจัยร่วมกัน จะทำให้เกิดผลกระทบในระดับกว้างของชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร

2. ระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเกริก ต้องให้ความสำคัญกับนักวิจัยหน้าใหม่ที่ได้ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพราะนักวิจัยกลุ่มนี้มักใช้แนวคิดและแนวปฏิบัติที่เน้นกระบวนการวิจัยแบบนักวิชาการ ซึ่งขาดกระบวนการทำงานกับชาวบ้าน จึงทำให้การปฏิบัติการเพื่อการวิจัยขาดทักษะการนำชาวบ้านมาร่วมคิดร่วมทำ จึงทำให้ชาวบ้านไม่ให้ความสำคัญ อีกทั้ง ชาวบ้านและนักวิจัยชาวบ้านจะมองเห็นเพียงว่านักวิจัยอาจารย์พยายามเสาะหาข้อมูลในชุมชนเพื่อให้งานวิจัยสำเร็จจุลวงเพียงอย่างเดียว

3. การถอดบทเรียนหนุนเสริมในการทำงานของนักวิจัยอาจารย์และนักวิจัยชาวบ้าน หากสามารถดำเนินการได้เป็นระยะๆ เช่น ระยะพัฒนาโจทย์งานวิจัย ระยะการดำเนินงานวิจัย และระยะสิ้นสุดโครงการจะทำให้ทีมวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเกริก ประจำปีงบประมาณ 2561 (ทีมกลไก (2)) หนุนเสริมได้รับทราบปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโครงการวิจัยที่เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่

4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การวิจัยเพื่อท้องถิ่นในมหาวิทยาลัยเกริก โดยการจัดเก็บชุดความรู้ที่ได้จากการสังสมประสบการณ์ด้านการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อให้อาจารย์หรือนักวิจัยรุ่นใหม่รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถเข้าร่วมกิจกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ในหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง

### เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2553). *คุณลักษณะ & วิธีวิทยาางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น*. เชียงใหม่ : วนิดาการพิมพ์.

กาญจนา ทองทั่ว และคณะ. (2553). *รูปแบบการขับเคลื่อนหนุนเสริมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระบบการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. (17 พฤษภาคม 2562) <https://elibrary.trf.or.th/projectresearcherTRFN.asp?>

กาญจนา ทองทั่ว. (2552). *ลีลาวิจัยไ้บ้าน*. เชียงใหม่ : วนิดาการพิมพ์.



- ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์. (2558). การคิดเชิงระบบ (ตอนที่1)(Systems Thinking). *จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพออนไลน์*, 58(1), 14-29.
- ทิพวัลย์ สีจันทร์. (2555). *แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ภาคกลาง ตะวันออกและตะวันตก ปีที่ 1*. (17 พฤษภาคม 2562) สืบค้นจาก [https:// elibrary.trf.or.th/search\\_ab4.asp?page=4&search](https://elibrary.trf.or.th/search_ab4.asp?page=4&search).
- บัญญัติ แก้วส่อง. (2558). *หนึ่งชุมชนหนึ่งงานวิจัย : การเตรียมคนฐานรากเพื่อเข้าสู่เมืองไทย 4.0*. (3 สิงหาคม 2561) <https://vijaitongtin.wordpress.com>.
- ปาริชาติ วัลย์เสถียร และคณะ. (2544). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิกรณ์ รักษ์ปวงชน. (2550). “การติดต่ออวุธสมอง การพัฒนาระบบคิด” ใน *ติดต่ออวุธนักบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2547). *การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศุภลักษณ์ วิริยะสุนน. (2556). *ศึกษาการพัฒนากลไกการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง*. (17 พฤษภาคม 2562) สืบค้นจาก [elibrary.trf.or.th/ project\\_contentTRFN.asp?PJID=RDG50N0014](http://elibrary.trf.or.th/project_contentTRFN.asp?PJID=RDG50N0014).
- Barry Richmond. (1976). “System Dynamic/ system Thinking” : Let’s Just Get On With IT”. *The Fifth Discipline*, 74-75.

# 5

## การวิเคราะห์วาทกรรม : การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่ม คาทอลิกบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

Discourse Analysis : Christian Identity Preservation of Bang Nok Khwaek  
Catholics Bang Khonthi District Samut Songkhram Province

พิชญภาพร พีรพันธุ์ และ พัทธ์ชัย ศิริวงศ์

Pichayaporn Peerapan and Phitak Siriwong





# การวิเคราะห์วาทกรรม : การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของ กลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

## Discourse Analysis : Christian Identity Preservation of Bang Nok Khwaek Catholics, Bang Khonthi District Samut Songkhram Province

พิชญภาพร พีรพันธุ์<sup>1</sup> และ พิทักษ์ ศิริวงศ์<sup>2</sup>

Pichayaporn Peerapan and Phitak Siriwong

<sup>1</sup>คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง อุตรดิตถ์ 53000,  
ประเทศไทย. email : pichayapich88@gmail.com

Faculty of Management Science UttaraditRajabhat University 27 In Chai Mi Road Tha It Subdistrict  
Mueang District Uttaradit 53000, Thailand. email : pichayapich88@gmail.com

<sup>2</sup>คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 1 หมู่ที่ 3 ถนนชะอำ-ปราณบุรี ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ เพชรบุรี  
76120, ประเทศไทย. email : pichayapich88@gmail.com

Faculty of Management ScienceSilpakorn University 1 Village No. 3 Cha-am-Pranburi Road Sam Phraya  
Subdistrict Cha-Am District Phetchaburi 76120, Thailand. email : pichayapich88@gmail.com

*Received : August 7, 2019 Revised : January 10, 2020 Accepted : January 16, 2020*

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรม การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิเคราะห์ด้วบท ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมและภาคปฏิบัติการทางสังคม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์วาทกรรมตามแนวทางของแฟร์คลัฟ โดยศึกษาเอกสาร สังเกต และสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลในชุมชน ได้แก่ บาทหลวง ผู้นำกลุ่มคริสตชนและคริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวบทการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความเชื่อและความศรัทธา ด้านวัฒนธรรมและประเพณี และด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม เป็นขั้นตอนการใช้ตัวบท การประกอบสร้างที่เชื่อมโยงตัวบท เพื่อผลิตสร้างความหมายในด้านความเชื่อและความศรัทธา ด้านวัฒนธรรมและประเพณี และด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม และผลการวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางสังคมพบว่า การดำรงอัตลักษณ์การสนับสนุนการผลิตซ้ำจากภาคปฏิบัติการทางสังคมผ่าน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรมทางสังคม การเป็นตัวแทน และการดำเนินการก่อให้เกิดการผลิตซ้ำให้การปฏิบัติและทำให้อำนาจนั้นดำรงอยู่ต่อไป นอกจากนี้การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกเกิดจากความเชื่อและความศรัทธาที่มั่นคง การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่สืบสานมาจากบรรพบุรุษ และการผลิตซ้ำยังเกิดขึ้นจากการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรคาทอลิกทุกระดับและคริสตชนที่ร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งเป็นรูปธรรมและเป็นหนึ่งเดียวกับการผลิตซ้ำยังเกิดขึ้นจากการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรคาทอลิกทุกระดับและคริสตชนที่ร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งเป็นรูปธรรมและเป็นหนึ่งเดียวกัน

**คำสำคัญ :** การวิเคราะห์วาทกรรม; อัตลักษณ์คริสตชน; กลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

## Abstract

The objective of this study was to find out the discourse analysis of Christian identity preservation of Bang Nok Khwaek Catholics, Amphoe Bang Khonthi, Samut Songkhram Province by using text analysis, discursive practice and social practice. This study was a qualitative research using Fairclough's discourse analysis approach for document reviews, observations and in-depth interviews of 10 persons consisted of priests, leaders and common Catholics. The results found that the text for the Christian identity preservation of Bang NokKhwaek Catholics consisted of three aspects: belief and faith, culture and tradition and architecture and arts. In terms of discursive practice the results included the stage of text using, the editorial procedures which linked to the text and reorganized the text through the production process, this dimension consisted of belief and faith, culture and tradition and architecture and arts. Moreover, in terms of Social practice results, it was found that the discursive reproduction support from social practice came from three aspects; social activity, representation and performance. In addition, the Christian identity of Bang NokKhwaek Catholics relied on their firm beliefs and faith, conservation of culture, traditions, architecture and arts inherited from their ancestors. Christian identity of Bang Nok Khwaek Catholics reproduction was continuously supported by all Catholic organizations and the Catholics who strongly co-operate to develop a concrete and unified community.

**Keywords :** Discourse Analysis; Christian Identity; Bang Nok Khwaek Catholics

## บทนำ

คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาเอกเทวนิยม เชื่อในพระเจ้าสูงสุด (God) เชื่อว่าพระเยซูเป็นบุตรของพระเจ้าทรงมาบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่อช่วยมนุษย์ให้รอด จึงเรียกพระเยซูว่า “พระคริสต์” (Christ) หรือพระเมสสิยาห์ (Messiah) แปลว่า พระผู้ช่วยให้รอด (Briggs, 1913 : 9) ผู้นับถือศาสนาเรียกว่า “คริสตชน” คริสต์ศาสนามี 3 นิกายใหญ่ ๆ คือ โรมันคาทอลิก (Roman Catholic) ออร์ทอดอกซ์ (Orthodox) และโปรเตสแตนต์ (Protestant) คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในโลก ปัจจุบันมีประมาณ 2.4 พันล้านคนหรือประมาณ 33% ของประชากรโลก (Pew Research Center, <https://www.pewforum.org>, 2019) พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2110 เมื่อบาทหลวงชาวโปรตุเกส 2 ท่าน คือ เยโรนิโม ดา ครูซ (Jeronimo da Cruz) และเซบาสติอาว ดา กันโต (Sebastiao da Canto) เดินทางมายังราชอาณาจักรสยาม (เรื่อง อภรณ์รัตน์ และ อากาธา จิตอุทศน์, ผู้แปล, 2542 : 44) ต่อมา ปี พ.ศ. 2212 สมเด็จพระสันตะปาปาเคลเมนต์ที่ 9 (Clement IX) ทรงประกาศสถาปนาเขตศาสนปกครองขึ้น เรียกว่า “มิสซังสยาม” (Apostolic Vicariate of Siam)

คริสตชนคาทอลิกบางนกแขวกมีประวัติความเป็นมาที่ชัดเจนในปี พ.ศ. 2393 ซึ่งเป็นปีที่คริสตชนคาทอลิกชาวจีนอพยพจากบ้านคลองสีหมื่นตามบาทหลวงมาสร้างวัดใหม่ เนื่องจากวัดเดิมมีขนาดเล็กและมีคริสตชนเพิ่มมากขึ้น โดยเรียกชื่อว่า “วัดแม่พระบังเกิดบางนกแขวก” นอกจากสร้างวัด จัดหาที่ทำกินและที่อยู่อาศัยแล้ว ในปี พ.ศ. 2448 บาทหลวงซัลมีอก (คุณพ่อเป่า) ได้สร้างโรงเรียนและเปิดเป็นโรงเรียนวัดปี พ.ศ.



2467 ได้รับอนุญาตเป็น“โรงเรียนประชาบาลบางนกแขวก” มีนักเรียนทั้งชายหญิงสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการชั้นประถม ปี พ.ศ. 2477 จัดตั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ชื่อ “โรงเรียนตรุณานูเคราะห์” รับนักเรียนชั้นมัธยมชายหญิง ปี พ.ศ. 2484 นักเรียนหญิงแยกไปตั้งโรงเรียนชื่อ“โรงเรียนนารีวัฒนา”(หอจดหมายเหตุ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, <http://catholichaab.com>, 2562)

คริสตชนคาทอลิกในประเทศไทยปัจจุบันมีไม่ถึงร้อยละหนึ่งของประชากรของประเทศ ต่างเจริญชีวิตและปฏิบัติพันธกิจของตนท่ามกลางบริบทของสังคมที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในด้านวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนาขณะที่โลกและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็ว ทั้งวัฒนธรรม บริโภคนิยม ปัจเจกนิยมและสัมพันธนิยม สังคมเปลี่ยนไปเป็นความพึงพอใจ ความเห็นแก่ตัว การไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น การปฏิบัติศาสนกิจของศาสนิกชนทั่วไปกลายเป็นแบบความเคยชิน เพียงเชื่อว่าจะปกป้องตนให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ และเพื่อให้ได้บุญกุศล โชคลาภตอบสนองความต้องการของตนในมิติต่าง ๆ ของชีวิตเท่านั้น ในบริบทสังคมไทยเช่นนี้ คริสตชนคาทอลิกปัจจุบันซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และกระจัดกระจายอยู่ทั้งในชุมชนเมืองและชนบท ล้วนเผชิญกับสภาพการทำหายในลักษณะเดียวกันนี้ทั้งสิ้น เด็กและเยาวชนจำนวนมาก แม้ว่าจะมีความเชื่อแล้วโดยการรับศีลล้างบาป แต่ไม่ได้เรียนคำสอนทางศาสนาเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ ไม่ได้เข้าโบสถ์ในวันอาทิตย์และวันสำคัญทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีเพื่อนคาทอลิกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จึงขาดความเชื่อความศรัทธาที่ลึกซึ้ง ขาดความรู้ความเข้าใจพิธีกรรม ไม่มีประสบการณ์ความเชื่อในรูปแบบคริสตชนที่ชัดเจน เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่จึงมักขาดความตระหนักและการอุทิศตนในบทบาทของคริสตชนคาทอลิกในฐานะศิษย์ของพระเยซูคริสต์ที่แท้จริง สอดคล้องกับสถิติที่พบว่าคริสตศาสนิกชนไปโบสถ์และสวดมนต์ลดน้อยลง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554)

ชุมชนคาทอลิกบางนกกแขวกก่อตั้งมากว่า 150 ปีแล้ว และแม้ว่าคริสตชนจะน้อยลงมากและต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกับคริสตชนกลุ่มอื่น ๆ แต่อัตลักษณ์และวิถีชีวิตคริสตชนยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ยังคงเปี่ยมไปด้วยชีวิตจิตความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและร่วมกันดำเนินชีวิตตามพระวาจาของพระเจ้าอย่างเคร่งครัด สม่ำเสมอท่ามกลางพหุนิยมทางศาสนาและวัฒนธรรมด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกกแขวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ตามแนวทางของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 2010 : 132-133) โดยนำเสนอการวิเคราะห์ตัวบท (Text) ภาควิธีการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และภาควิธีการทางสังคม (Social Practice) และเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการดำรงอัตลักษณ์ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกกแขวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมด้านตัวบท ภาควิธีการทางวาทกรรมและภาควิธีการทางสังคม

### แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

#### แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2560) กล่าวว่า วาทกรรม (Discourse) หมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง การผลิต (Constitute) อัตลักษณ์ (Identity) และให้ความหมาย (Significance) ให้กับสรรพสิ่ง

ต่าง ๆ ในสังคมรอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้ วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับในวงกว้างของสังคม (Valorize) ขณะเดียวกัน วาทกรรมก็ทำหน้าที่เก็บกด/ปิดกั้นมิให้ความหมายและเอกลักษณ์ของบางอย่างเกิดขึ้น (Subjugate) หรือไม่ก็ทำให้เอกลักษณ์และความหมายบางสิ่งที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมให้เลือนหายไปได้พร้อมๆ กันด้วย (Displace) วาทกรรมจึงมิใช่เรื่องของภาษาและคำพูดเท่านั้น แต่รวมถึงจารีตปฏิบัติ ความเชื่อความคิดและคุณค่า หรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ด้วย ซึ่งก็คือ ภาคปฏิบัติการณ์จริงของวาทกรรม (Discursive Practices)

ฟูโกต์ (ไซยรัตน์ เจริญสินโอสการ, 2560 : 20; อ้างอิงจาก Foucault, 1978 : 100) กล่าวว่า วาทกรรมคือ ชุดของส่วนเสี้ยวที่ไม่มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน แต่ต้องมาอยู่รวมกัน และอยู่รวมกันในฐานะที่เป็นชุดของวาทกรรมที่มีความแตกต่างและมีความหลากหลายมิใช่ในฐานะที่เป็นเอกภาพหรือมีความมั่นคง และต่างก็มียุทธศาสตร์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกันในการมาอยู่รวมกัน

การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เป็นการศึกษาภาษาที่อยู่ในบริบทใดบริบทหนึ่ง มุ่งศึกษาถึงวิธีการที่สังคมผลิตวาทกรรมทั้งในส่วนของภาษาพูดและภาษาเขียน รวมทั้งมุ่งศึกษาถึงวิธีการสร้างและทำลายวาทกรรมเหล่านั้นด้วย (Bloor and Wood, 2006 : 53) หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมอยู่ที่การพิจารณาค้นหาว่า ด้วยวิธีการหรือกระบวนการใดที่สิ่งต่าง ๆ ในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษา/เพื่อการพูดถึงของวาทกรรม สำหรับการวิเคราะห์วาทกรรม มนุษย์หรือผู้พูดจึงเป็นเพียง “ร่างทรง” หรือผู้ที่กระทำตาม/ตอกย้ำ/ผลิตซ้ำ (enact) กฎเกณฑ์ของสิ่งที่พูด มากกว่าคิดค้นหรือสรรค์สร้างระบบ/กฎเกณฑ์ใหม่ขึ้นมา

การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ฟาน ไดก์ (Van Dijk, 2015 : 466) ให้ความหมายว่า เป็นการวิเคราะห์วาทกรรมที่สนใจจะศึกษาอำนาจทางสังคมที่แสดงผ่านตัวบทและการพูดในบริบทแวดล้อมทางสังคมและการเมือง เพื่อการผลิต ผลิตซ้ำหรือต่อต้านให้เกิดการละเมิด การครอบงำ หรือสร้างความไม่เสมอภาคให้เกิดขึ้น

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) ได้เสนอกรอบแนวคิดมิติทางวาทกรรมและมิติในการวิเคราะห์วาทกรรมว่ามี 3 มิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวบท (Text) คือ ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาวิถีทางภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน วัจนภาษาและอวัจนภาษา ตัวบททำหน้าที่เป็นตัวแทน เสนอโลกทางสังคม และโลกทางกายภาพ เป็นสิ่งที่คนใช้ในกระบวนการสร้าง-ผลิตความหมายในเหตุการณ์ทางสังคม (social events) ซึ่งนอกจากจะใช้ตัวบทเป็นแนวทางหรือเป็นตัวแทนเสนอความหมายแล้ว ยังใช้ในการผลิตสร้างความหมายด้วย ตัวบทมีความหมายใน 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ 1) ตัวบทที่บ่งบอกการกระทำ (action) ซึ่งปรากฏในรูปของประเภทของตัวบท (genres) นั้น บ่งบอกชี้แนะแนวทางให้กระทำ 2) ตัวบทมีลักษณะของความเป็นตัวแทน (representation) กล่าวคือมีลักษณะเป็นวาทกรรม ที่ครอบงำ และส่งผลถึงการรับรู้ของคนและ 3) การนิยาม (identification) คือ ผลที่ตามมาจากการการเป็นตัวแทน และการกระทำ ที่ฝังแน่นคงทนซึ่งสะท้อนให้เห็นในลักษณะรูปแบบเฉพาะ (styles) เป็นกฎเกณฑ์ทางวาทกรรมของแนวทางที่เริ่มต้นที่จะเป็น และพัฒนาไปสู่อัตลักษณ์ (identities) (สามชาย ศรีสันต์, 2561, อ้างอิงจาก Fairclough, 2003)

2. ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discursive Practice) ได้แก่ การผลิตตัวบทและการตีความตัวบท ซึ่งจะ





เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างปฏิบัติการทางวาทกรรมและแบบแผนเดิมๆ ของวาทกรรม (Discourse Conventions) โดยคนทั่วไปจะแสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวออกมาไม่ต่างกัน ซึ่งภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงตัวบท (Text) กับภาคปฏิบัติการทางสังคม (Social Practice) กล่าวคือ ตัวบทและบริบททางสังคมต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตัวบทอาจถูกกำหนดโดยบริบททางสังคมผ่านภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ในขณะที่เดียวกันตัวบทเองก็อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้นการวิเคราะห์วาทกรรมจึงเป็นลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระหว่างตัวบท บริบท และกระบวนการสร้างตัวบทผ่านภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม (วรพงษ์ ไชยฤกษ์, 2556 : 142-143; อ้างอิงจาก Fairclough, 1995 : 135)

3. ปฏิบัติการทางสังคม/สังคมวัฒนธรรม (Social/Socio-cultural Practice) ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของตัวบทที่มีความแตกต่างกันและความซับซ้อนของกระบวนการทางวาทกรรม และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นการวิเคราะห์ถึงบริบทในระดับนามธรรมที่ส่งผลให้เกิดวาทกรรม เช่น อุดมการณ์ (Ideology) อำนาจ (Power) อัตลักษณ์ (Identity) ค่านิยม (Value) ความไม่เท่าเทียมกัน หรือความเป็นใหญ่ (Hegemony) ที่ฝังอยู่ในโครงสร้างของสังคม อันจะนำไปสู่การผลิต ผลิตซ้ำ หรือเป็นตัวการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยศึกษาว่าสังคมทำอะไรและอย่างไรกับวาทกรรม ศึกษาสถานการณ์ในแง่เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม รวมทั้งศึกษาสำรวจเชิงสถาบันและองค์กรของวาทกรรมที่เกิดขึ้น ดูว่าสถานการณ์เหล่านั้นมีอิทธิพลต่อปฏิบัติการทางวาทกรรมอย่างไรและผลของวาทกรรมที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร (วรพงษ์ ไชยฤกษ์, 2556 : 142-143; อ้างอิงจาก Fairclough, 1995 : 135)

#### แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ (ราชบัณฑิตยสภา, 2550)

สุชีพ วรรณสูตร (2552) ให้ความหมายว่า อัตลักษณ์ คือ ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเอง โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเราในขณะนั้นผ่านการใช้สัญลักษณ์ในการแสดงออกบางครั้งอัตลักษณ์อาจแสดงออกมาแตกต่างกัน เมื่ออยู่ในสถานการณ์ อยู่กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน

อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2546 : 33) กล่าวว่า อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) เป็นลักษณะอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่จะทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นตัวของตัวเองซึ่งแตกต่างจากผู้อื่น อัตลักษณ์เป็นคุณลักษณะประการหนึ่งในตัวบุคคลซึ่งในทางสังคมวิทยามองว่า เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะมีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการกระทำทางสังคมระหว่างกัน (Social Interaction) โดยพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) ขึ้นอยู่กับสังคม

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ (Identity) คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แตกต่างและโดดเด่นไปจากผู้อื่นหรือสิ่งอื่น อัตลักษณ์ช่วยทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดจากการกระทำทางสังคมระหว่างกัน ทั้งนี้ การสร้างอัตลักษณ์เป็นการสร้างตัวตน พื้นที่ในสังคมให้กับตนเองในรูปแบบเฉพาะ จนเกิดเป็นการสร้างวาทกรรม การค้นหาความหมายในการวิเคราะห์วาทกรรมเป็นการศึกษาถึงชุดของกฎเกณฑ์และบริบทที่เป็นตัวกำหนด/สร้างรูปและความหมายให้กับสิ่งที่ศึกษาในรูปแบบของวาทกรรมและภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม (สมหมาย ชินนาค, 2547)

#### แนวคิดเกี่ยวกับคริสตชนคาทอลิก

คริสตชนคาทอลิกเชื่อว่าตนเป็นศิษย์ของพระเยซูบุตรของพระเจ้าผู้อุทิศตนมาไถ่กู้มนุษยชาติให้พ้นจากบาป ความทุกข์ทรมานและความตาย มีความเชื่อสูงสุดตามที่บัญญัติไว้ในบทภาวนา “ข้าพเจ้าเชื่อ” ดังนี้ 1) ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้า 2) พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ ทรงเนรมิตฟ้าดิน 3) ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย 4) ทรงปฏิสนธิโดยพระจิตเจ้า ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี 5) ทรงรับทรมานสมัยปอนทิวสปีลาต ทรงถูกตรึงกางเขน สิ้นพระชนม์ และถูกฝังไว้ 6) เสด็จสู่แดนมรณะ วันที่สามทรงกลับคืนพระชนม์ชีพจากบรรดาผู้ตาย 7) เสด็จขึ้นสวรรค์ ประทับเบื้องขวาพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ 8) แล้วจะเสด็จมาพิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย 9) ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า 10) พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์สากล 11) ความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวของผู้ศักดิ์สิทธิ์ 12) การอภัยบาป 13) การกลับคืนชีพของร่างกายและชีวิตนิรันดร์ (บาทหลวงวุฒิเลิศ แห่งล่อม, 2555 : 14)

นอกจากนี้ คริสตชนคาทอลิกเชื่อว่า หลักธรรมที่ต้องปฏิบัติในชีวิตเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานแก่มนุษย์ ตั้งแต่ทรงสร้างอาดัมและเอวาและถูกทำให้สมบูรณ์โดยพระเยซูคริสต์ เรียกว่า “พระบัญญัติ 10 ประการ” กล่าวถึงหน้าที่ของมนุษย์ที่ต้องปฏิบัติต่อพระผู้เป็นเจ้าและหน้าที่ของมนุษย์ที่ต้องปฏิบัติต่อกันและกันและยังมีหลักความเชื่อสำคัญอื่นอีกหลายประการ ได้แก่ 1) ความเชื่อและความศรัทธาต่อพระแม่มารีย์หรือแม่พระ (Mary, Mother of God) พระแม่มารีย์เป็นบุตรของนักบุญยออาคิม (St. Joachim) และนักบุญอันนา (St. Anne) 2) ความเชื่อเกี่ยวกับความตาย การพิพากษา สวรรค์ และนรก คริสตชนคาทอลิกเรียกความเชื่อนี้ว่า “สี่สิ่งสุดท้าย” 3) ศีลศักดิ์สิทธิ์ หมายถึงพิธีกรรมที่ก่อให้เกิดพระพรแก่ผู้รับ เป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ (Sacraments) ที่พระเยซูคริสต์ทรงตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือมนุษย์ ศีลศักดิ์สิทธิ์มี 7 ประการ (The Seven Sacraments) คือ ศีลล้างบาป (Baptism) ศีลกำลัง (Confirmation) ศีลมหาสนิท (Eucharist) ศีลอภัยบาป (Penance) ศีลเจิมคนไข้ (Anointing of the Sick) ศีลบวช (Holy Orders) และศีลสมรส (Martrimony) (บาทหลวงวุฒิเลิศ แห่งล่อม, 2555 : 197)

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์ ดังนี้ การศึกษาของ จินตนา แอปติบ (2556) ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมอัตลักษณ์ไทใหญ่ชุมชนบ้านเมาะหลวง ตำบลแม่เมาะ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดลำปาง” พบว่า กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ไทใหญ่ชุมชนบ้านเมาะหลวง ได้แก่ การสร้างวาทกรรมอัตลักษณ์จาก “นามสกุล” ชุมชนโฮมสเตย์วัฒนธรรมไทใหญ่ แหล่งกำเนิดประเพณีแห่ช้างผ้า และแหล่งเรียนรู้และรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีการแสดงแบบศิลปะไทใหญ่ โดยวาทกรรมอัตลักษณ์ที่ชาวชุมชนบ้านเมาะหลวงสร้างขึ้นนั้นเกิดจากกระบวนการสร้างทางวาทกรรมจำนวน 4 ชุด คือ ชุดวาทกรรมการย้ายและการให้ความสำคัญของการสืบเชื้อสายไทใหญ่ ชุดวาทกรรมการกล่าวซ้ำความเป็นชาติพันธุ์ไทใหญ่ผ่านวัฒนธรรมประเพณีและศิลปะการแสดงต่าง ๆ ชุดวาทกรรมการเรียนรู้และรื้อฟื้นวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม และชุดวาทกรรมการผลิตผลงานทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมสู่การผลิตเพื่อการค้าขณะที่ อภิลักษณ์ ธรรมวิมุตติ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ศึกษาการดำรงอัตลักษณ์ไทยทรงดำ : ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านหัวเขาเงินผลการวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมพบว่า มีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์การดำรงชีวิตการสร้างคำว่า “ไทยทรงดำ” เพื่อดำรงอัตลักษณ์การสนับสนุนการผลิตซ้ำจากภาคปฏิบัติการทางสังคมผ่าน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรมทางสังคม การเป็นตัวแทนของผู้เป็นต้นแบบ และการสถาปนาอัตลักษณ์ไทยทรงดำให้เป็นทางการ ซึ่งวาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์ไทยทรงดำได้หลอมรวมกลมกลืนกับแนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้วาทกรรมชุมชนเข้มแข็งได้อย่างเหมาะสม

วาทกรรมเป็นกระบวนการของการสื่อความหมายและการสร้างตัวตนให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ชัยรัตน์ เจริญ



โอฬาร, 2542; จันทิมา เอี่ยมมานนท์, 2549) ผู้วิจัยเห็นว่า คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวก มีอัตลักษณ์ และมีตัวตน บทความนี้จึงต้องการนำเสนอวิธีการเชิงวิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นว่ามีกระบวนการที่ใช้สื่อความหมาย และลักษณะการสร้างวาทกรรมเพื่อยืนยันอัตลักษณ์ของกลุ่มอย่างไรผ่านการวิเคราะห์ตัวบท ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม เพื่อค้นหา การตีความความหมาย และผลผลิตที่ตามมาผ่านความหมายนั้น ซึ่งก็คือภาคปฏิบัติทางสังคม ที่จะสามารถขับเคลื่อนให้กระบวนการสร้างอัตลักษณ์นั้นดำเนินต่อไป และสามารถดำรงอัตลักษณ์ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์วาทกรรมด้านตัวบท ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม และภาคปฏิบัติทางสังคม การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนคริสตชนคาทอลิกที่อยู่ในเขตปกครองของอาสนวิหารแม่พระบังเกิด ตำบลบางนิกแวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาเอกสาร เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สังเกต และจดบันทึก ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม 2562

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ตามแนวทางของ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 2010) โดยการวิเคราะห์ตัวบท (Text) ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) และภาคปฏิบัติทางสังคม (Social Practice) การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

#### กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยคัดเลือกตัวอย่างเพื่อนำมากำหนดให้เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยคัดเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความรู้และประสบการณ์มาก ได้แก่ บาทหลวง ผู้นำกลุ่มคริสตชน และคริสตชนที่อยู่ในชุมชนในเขตปกครองของอาสนวิหารแม่พระบังเกิด ตำบลบางนิกแวก อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 10 คน โดยใช้ชื่อสมมติเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ที่พัฒนาจากการศึกษาเอกสาร นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึกสำหรับการวิจัยภาคสนาม และตัวผู้วิจัยในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในงานวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาและเก็บข้อมูล 3 วิธี คือ

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นไปในรูปการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลหลัก เน้นปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมีบทบาทหลักในการเก็บข้อมูลโดยใช้แนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) จดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนา ทั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญกับน้ำเสียงและคำพูด โดยสังเกตและจดบันทึก

ประเด็นสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

2. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพฤติกรรม เหตุการณ์ พิธีกรรม ทัศนคติและความเชื่อ โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) จัดบันทึก รวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) เป็นการเตรียมตัวทั้งก่อนและระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงภายหลังที่เก็บข้อมูลแล้ว เป็นการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหลากหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

### การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัยโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามวิธีของ เดนซิน (Denzin, 2017) ได้แก่ ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ ตรวจสอบความหลากหลายของแหล่งข้อมูลในเชิงเวลา สถานที่และบุคคล และตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ตามแนวทางของ แฟร์คลัฟ เมื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้วจึงนำมาวิเคราะห์และสร้างข้อสรุป โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตัวบท ซึ่งแสดงให้เห็นการเป็นตัวแทนผลิตสร้างความหมายการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกภาคปฏิบัติทางวาทกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความคิด ที่ถูกผลิตซ้ำ ซึ่งมาจากธรรมเนียมปฏิบัติและความรู้ความคิดที่ถูกนำมาปรับปรุง ประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ของการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกและภาคปฏิบัติทางสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นแนวทางการปฏิบัติ บ่งบอก ชี้แนะการแสดง การกระทำ แบบแผนทางสังคม การผลิตซ้ำวาทกรรม ของการดำรงอัตลักษณ์ คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

### ผลการวิจัย

ผลการศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์ตัวบท การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม และการวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางสังคม ดังนี้

#### 1. การวิเคราะห์ตัวบท การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

ตัวบท เป็นการค้นหาคำตอบในเชิงกระบวนการการผลิตสร้างความหมายขึ้นจากตัวบท ในฐานะที่ตัวบทเหล่านี้ถูกทำให้เป็นตัวแทนของสรรพสิ่ง (สามชาย ศรีสันต์, 2561) ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ตัวบทวาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความเชื่อและความศรัทธา ด้านวัฒนธรรมและประเพณี และด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม ดังนี้

1.1 ด้านความเชื่อและความศรัทธา อัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก คือ ความเชื่อและความศรัทธาต่อแม่พระหรือพระแม่มาเรีย โดยเชื่อและศรัทธาว่าพระเยซูคริสต์ทรงเป็นพระเจ้าที่เสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ แม่พระซึ่งเป็นพระมารดาของพระเยซูคริสต์จึงทรงเป็นพระมารดาของพระเจ้าด้วย จึงถวายพระนามว่า “มารดาพระเจ้า (Mater Dei)” หรือ “แม่พระ” คริสตชนคาทอลิกเชื่อและศรัทธาว่ามนุษย์ที่ยัง



ใหญ่ที่สุดที่พระเจ้าทรงสร้างมาคือ แม่พระ พระเจ้าทรงเลือกแม่พระเป็นพิเศษให้เป็นมารดาของพระเยซูคริสต์ จึงทรงเป็นพระชนนีพระเจ้าเชื่อและศรัทธาว่าทรงเป็นพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล คือ เป็นผู้เปี่ยมด้วยพระพรพิเศษจากพระเจ้า เป็นผู้พินมลทินแห่งบาปกำเนิดโดยสิ้นเชิงและบริสุทธิ์ปราศจากบาปส่วนตัวทุกประการ และทรงเป็นพระนางมารีย์พรหมจารี คือ เป็นผู้ทรงครรภ์เพื่อให้กำเนิดพระเยซูคริสต์ผู้เสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ด้วยพระอานูภาพของพระเจ้าความเชื่อและความศรัทธาต่อแม่พระนี่จึงเป็นตัวบทที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในกระบวนการผลิตสร้างความหมายด้านความเชื่อและความศรัทธาและยังคงยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันไม่เปลี่ยนแปลง

1.2 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ ประเพณีสวดสายประคำเดือนแม่พระ และประเพณีเสกสุสานและรับเถ้า

1.2.1 ประเพณีสวดสายประคำเดือนแม่พระ พระศาสนจักรคาทอลิกมีข้อความเชื่อว่าแม่พระเป็นผู้ให้สายประคำแก่นักบุญตอมัส ชาววิโอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้พวกต่อต้านศาสนาและคนบาปกลับใจ การสวดสายประคำเป็นการภาวนาถึงแม่พระและรำพึงถึงพระประวัติของพระเยซู นับตั้งแต่ประสูติ เทศนาสั่งสอน รับทรมานและกลับคืนพระชนม์ชีพ คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวกจะจัดประเพณีสวดสายประคำขึ้นในเดือนตุลาคมของทุกปี

1.2.2 ประเพณีเสกสุสานและรับเถ้า การเสกสุสานหรือเสกป่าช้าเป็นประเพณีทางศาสนาที่อาสนวิหารแม่พระบังเกิดบางนิกแวกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อระลึกถึงวิญญานบรรพบุรุษและญาติพี่น้องผู้ล่วงลับไปแล้วด้วยการร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ สวดภาวนา จุดเทียนและวางช่อดอกไม้ การเสกสุสานคาทอลิกบางนิกแวกจัดขึ้นในค่ำวันศุกร์และเช้าเสาร์หลังวันพุธรับเถ้า ตรงกับต้นเดือนมีนาคม ส่วนการรับเถ้าจัดขึ้นในวันเสกสุสานสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสไปร่วมพิธีในวันพุธรับเถ้า (Ash Wednesday) ซึ่งเป็นวันเริ่มต้นเทศกาลมหาพรต (Lent) ที่มีระยะเวลาสี่สิบวันก่อนจะถึงวันสมโภชปัสกา เป็นช่วงเวลาแห่งการอธิษฐานภาวนา (Praying) จำศีลอดอาหาร (Fasting) และให้ทาน (Alms Giving) วัฒนธรรมและประเพณีเหล่านี้ จึงเป็นตัวบทที่เกี่ยวข้องกับการบ่งบอกชี้แนะแนวทางการกระทำ และยังคงปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเอกลักษณ์จนถึงปัจจุบัน

1.3 ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม อัตลักษณ์คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวกด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม คือ อาสนวิหารแม่พระบังเกิดที่งดงามทั้งด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม ผังอาสนวิหารเป็นรูปไม้กางเขน สถาปัตยกรรมเป็นแบบโกธิคด้านหน้าเป็นยอดแหลม เพดานและซุ้มประตูหน้าต่างเป็นรูปโค้ง ผืนผนังภายในส่วนบนและเหนือบานหน้าต่างประดับด้วยกระจกสี เป็นภาพแม่พระและนักบุญชายหญิง ภาพปั้นนูนรูปสลีบสีภาค หรือเรียกว่า มรรคาศักดิ์สิทธิ์ ส่วนยอดแหลมด้านหน้าเป็นหอสูงใช้เป็นหอระฆังด้านในมีอ่างน้ำเสก ที่นั่งสัตบุรุษ ธรรมมาสน์ ที่โปรดศีลอภัยบาป และที่โปรดศีลล้างบาป มีพระรูปแม่พระอุ้มพระเยซูกุมารองค์อุปถัมภ์ของอาสนวิหาร สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมอาสนวิหารแม่พระบังเกิดนี้มีอายุมากกว่า 120 ปี มีคุณค่าทางศาสนา ประวัติศาสตร์และความงาม และเกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธาของคริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนิกแวกทั้งสิ้น ดังนั้นอาสนวิหารแม่พระบังเกิดนี้สะท้อนให้เห็นในลักษณะรูปแบบเฉพาะ และถือเป็นการดำรงอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมตั้งแต่นั้นอดีตสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

2. การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกุ่มคาทอลิก

## บางนกแขวก

ภาคปฏิบัติกรทางวาทกรรมเป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกันระหว่างการผลิตสร้างความหมาย ได้แก่ ตัวบท (text) ผ่านการพูด การเขียน จัดระเบียบของวาทกรรม (order of discourse) เพื่อผลิต แพร่กระจาย ในบริบทที่การสื่อสารนั้น ๆ เกิดขึ้น (สามชาย ศรีสันต์, 2561) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปในมิติต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านความเชื่อและความศรัทธา คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกเชื่อและศรัทธาภักดีต่อแม่พระเพราะเห็นว่าชีวิตและฤทธิ์ศฤศคุณความดีต่าง ๆ ในชีวิตของพระองค์เป็นแบบอย่างที่ดีงามที่สุดในการดำเนินชีวิตคริสตชน ทรงถือตามพระบัญญัติของพระเป็นเจ้าอย่างครบถ้วน ไม่กระทำความผิด ทรงสุภาพอ่อนน้อม ปฏิบัติตามน้ำพระทัยพระเจ้า มีความรักความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ไม่ว่าจะมีความยากลำบากเพียงใดก็ตาม รักและเมตตาตามมนุษย์ทุกคนเหมือนลูกของพระนาง ความศรัทธาภักดีต่อแม่พระจึงเปรียบเหมือนกับความรักและภักดีต่อแม่ของตน ความเชื่อความศรัทธานี้ปรากฏชัดเจนตั้งแต่ครั้งสร้างวัดเพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจโดยใช้ชื่อว่า “วัดแม่พระบังเกิด” เมื่อกลุ่มขยายตัวเป็นชุมชนใหญ่และมีผู้นับถือคาทอลิกเพิ่มมากขึ้น ความเชื่อและศรัทธาก็เพิ่มมากขึ้นไปด้วย เพราะเชื่อว่าทรงอุปถัมภ์คุ้มครองดูแลและประทานพระพรให้แก่ตนเอง ครอบครัว และญาติพี่น้องให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายต่าง ๆ มีความสุขและเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น เมื่อสร้างวัดใหม่ที่ใหญ่และถาวรแทนวัดเดิมรวมทั้งในการบูรณะในเวลาต่อมา จึงได้แสดงความศรัทธาและความรักภักดีต่อแม่พระด้วยการสร้างพระรูปและสัญลักษณ์จำนวนมากประดิษฐานไว้ในโบสถ์ ประดับอักษร “M” และ “JMS” อักษรย่อพระนามของแม่พระและพระเยซูไว้ที่เพดานโบสถ์ให้คริสตชนทุกคนระลึกถึงพระคุณอันประเสริฐทุกครั้งที่พบเห็นยืนยันถึงความเชื่อและความศรัทธาที่แท้จริง

### 2.2 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี

2.2.1 ประเพณีสวดสายประคำเดือนแม่พระ คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกจะเริ่มประเพณีในวันแรกของเดือนตุลาคมโดยจะร่วมกันสวดสายประคำ ร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณและเสกธูปแม่พระในอาสนวิหารแม่พระบังเกิด ทุกค่ำตลอดเดือน (เว้นวันอาทิตย์ซึ่งจะมีการสวดสายประคำก่อนพิธีบูชาขอบพระคุณอยู่แล้ว) จะอัญเชิญพระรูปแม่พระไปสวดภาวนาตามบ้านคริสตชน เรียกว่า “แม่พระเยี่ยมบ้าน” หรือที่ถ้าแม่พระด้านหน้าอาสนวิหารแม่พระบังเกิด เมื่อถึงสิ้นเดือนตุลาคมจะมีการสวดสายประคำ ร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณและวางดอกกุหลาบที่แท่นพระรูปแม่พระในอาสนวิหารแม่พระบังเกิดเป็นการปิดเดือนแม่พระแห่งสายประคำ การสวดสายประคำเดือนแม่พระเป็นรูปแบบสำคัญแบบหนึ่งในการอุทิศตนแด่แม่พระของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

2.2.2 ประเพณีเสกสุสานและรับเถ้า คริสตชนคาทอลิกจะฝังศพผู้เสียชีวิตเพราะมีความเชื่อเกี่ยวกับความตาย การพิพากษา สวรรค์และนรก โดยเชื่อว่าเมื่อวันสุดท้ายของโลกมาถึงร่างกายกับวิญญาณจะกลับมารวมกันอีกครั้งหนึ่ง มนุษย์จะกลับเป็นขึ้นมาเพื่อรับคำพิพากษาของพระคริสตเจ้า การเสกสุสานจะเริ่มตั้งแต่วันที่วันศุกร์ไปจนถึงวันเสาร์ บุตรหลานญาติพี่น้องจะวางช่อดอกไม้ จุดเทียนที่หลุมศพบรรพบุรุษและผู้ล่วงลับ คำวันศุกร์จะร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณอุทิศให้ผู้ล่วงลับที่วัดน้อยในสุสาน (Private Chapel) และเข้าวันเสาร์ที่อาสนวิหารแม่พระบังเกิดหลังจากพิธีบูชาขอบพระคุณแล้วจะมีพิธีรับเถ้า ถ้านี้ทำจากโบลานที่ใช้แหในวันอาทิตย์โบลานปีก่อนนำมาเผาใช้เป็นเครื่องหมายของความเป้นทุกข์ถึงบาป ประเพณีการเสกสุสานเกิดจากความเชื่อคาทอลิกและการแสดงความกตัญญูต่อผู้ล่วงลับตามแบบคริสตชนที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ส่วนการรับเถ้าเป็นประเพณีการเริ่มต้นเทศกาลมหาพรตเพื่อเตรียมฉลองวันกลับคืนพระชนม์ชีพของพระเยซูคริสต์ที่ เรียกว่า วันปัสกา หรือวันอีสเตอร์ ซึ่งเป็นวันฉลองที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดของคาทอลิก



2.3 ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม อาสนวิหารแม่พระบังเกิดเป็นอาสนวิหารประจำสังฆมณฑลราชบุรี (ประกอบด้วยจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี และสมุทรสงคราม) เป็นอาสนวิหารคาทอลิกที่เก่าแก่และสวยงามมากที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย เดิมชื่อ “วัดแม่พระบังเกิดบางนกแขวก” อาสนวิหารแม่พระบังเกิดหลังปัจจุบัน สร้างขึ้นแทนหลังเดิมเมื่อปี พ.ศ. 2433-2439 โดย “คุณพ่อเปา” หรือบาทหลวงเปาโล ซัลมีอง เจ้าวัดชาวฝรั่งเศส อาสนวิหารแม่พระบังเกิดได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งสำคัญในปี พ.ศ. 2537 เพื่อเตรียมฉลอง 100 ปี ในปี พ.ศ. 2539 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรคาทอลิกต่างๆ จากสำนักวาติกัน สังฆมณฑล ผู้มีจิตศรัทธาและกองทุนของคริสตชนคาทอลิกบางนกแขวก อาสนวิหารแม่พระบังเกิดจึงวิจิตรงามสง่า ควรแก่การเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับนมัสการและถวายคารวกิจแด่พระเจ้า แสดงสัญลักษณ์ถึงสิ่งเหนือธรรมชาติได้อย่างแท้จริง

### 3. การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางสังคมการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางสังคม คือ การค้นหาอำนาจหน้าที่แอบซ่อน แฝงเร้น ในการปฏิบัติที่ผู้ปกครองสร้างขึ้นในรูปของชุดความคิดที่ดำรงอยู่ในสังคม พิจารณาพร้อมไปกับเงื่อนไขแวดล้อมในทางโครงสร้างของโครงข่ายความสัมพันธ์ ที่เชื่อมต่อกันในรูปของเครือข่ายเพื่อให้อำนาจมีผลในภาคปฏิบัติ (สามชาย ศรีสันต์, 2561) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามแนวทางของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Fairclough, 2001) ดังนี้

1. กิจกรรมทางสังคม (Social activity) ได้แก่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในรูปแบบ แนวทางเฉพาะ ที่เป็นปฏิบัติการผ่านวันฉลองสำคัญของแม่พระถึง 5 วันในรอบปี คือ วันฉลองพระแม่ปฏิสนธินิรมล (8 ธันวาคม) วันฉลองแม่พระบังเกิด (8 กันยายน) วันฉลองแม่พระรับสาร (25 มีนาคม) วันฉลองแม่พระถือศีลชำระ (2 กุมภาพันธ์) และวันฉลองแม่พระรับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ทั้งร่างกายและวิญญาณ (15 สิงหาคม) พิธีกรรมการสวดสายประคำเดือนแม่พระเป็นประเพณีสำคัญที่คริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกปฏิบัติสืบต่อกันมาเพื่อถ่ายทอดและสืบสานความภักดีศรัทธาที่มีต่อแม่พระ โดยเชื่อว่า “การสวดสายประคำเป็นเครื่องหมายแห่งความรอด ผู้ที่สวดสายประคำอย่างศรัทธาและพากเพียร จะได้รับความช่วยเหลือให้พ้นภัยต่างๆ” ความศรัทธาเช่นนี้เป็นอุดมการณ์ (Ideology) ที่ส่งผลต่อการผลิตและผลิตซ้ำวาทกรรมประเพณีการสวดสายประคำเดือนแม่พระ นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่เป็นบริบทเชิงอำนาจ (Power) ส่งผลต่อการผลิตซ้ำและเผยแพร่วาทกรรม ได้แก่ การที่พระศาสนจักรคาทอลิกประกาศยืนยันว่า ในการประจักษ์ที่ลัวร์และฟาติมา แม่พระขอให้สวดสายประคำด้วยความศรัทธาร้อนรนและทรงเผยให้เห็นถึงการจะได้รับพระพรพิเศษ โครงการเดือน “คาทอลิกไทยพร้อมเพรียงไม่สิ้นเสียงสายประคำ” รมรณรงค์ให้คริสตชนคาทอลิกร่วมกันสวดสายประคำตลอดเดือนตุลาคมเพื่อส่งเสริมความศรัทธาและความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวที่ทุกคนจะได้สวดภาวนาร่วมกัน ทั้งสองประการนี้เป็นระบบความสัมพันธ์ทางจิตใจที่ส่งผลให้วาทกรรมการสวดสายประคำเดือนแม่พระดำรงเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกที่ยั่งยืน วันเสกสุสานเป็นวันที่ญาติพี่น้องกลับมาพบกันเพื่อร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ สวดภาวนา วางช่อดอกไม้และจุดเทียน เพื่อแสดงความกตัญญูระลึกถึงบรรพบุรุษแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่ยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมไว้ เป็นค่านิยม (Value) เฉพาะกลุ่มที่นำไปสู่การผลิตซ้ำวาทกรรมให้ประเพณีเสกสุสานดำรงอยู่ต่อไป ส่วนการรับเถ้า คริสตชนเชื่อว่าวันรับเถ้าเป็นวันเริ่มต้นชำระตนให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นสัญลักษณ์ถึงการเป็นทุกข์เสียใจในบาปและความผิดที่ตนเองได้กระทำได้ ความเชื่อนี้เป็นอุดมการณ์ (Ideology) ที่ฝังอยู่ในโครงสร้างสังคมคาทอลิกบางนกแขวก นำไปสู่การผลิตและผลิตซ้ำต่อวาทกรรมประเพณีสำคัญนี้

2. การเป็นตัวแทน (Representation) ผู้ที่เป็นตัวแทนการผลิตซ้ำของแบบแผน ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ คือ บาทหลวง และผู้นำกลุ่มคริสตชน ซึ่งคนเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการผลิตซ้ำแบบแผนและถ่ายทอดแนวคิดของคริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก และการปฏิบัติทางสังคมนั้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความชำนาญในพิธีการต่าง ๆ กระบวนการสร้างตัวตนของตนเอง และถ่ายทอดอัตลักษณ์เหล่านั้นให้แพร่หลายในชุมชนและก่อให้เกิดการผลิตซ้ำในอนาคต

3. การดำเนินการ (Performance) การผลิตซ้ำความเชื่อและความศรัทธาต่อแม่พระ การประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณทุกวันอาทิตย์และวันสำคัญ ประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์และพิธีกรรมต่าง ๆ ณ อาสนวิหารแม่พระบังเกิดบางนกแขวกซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักรคาทอลิกอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกดำรงอยู่อย่างมั่นคงเพราะความเชื่อความศรัทธาแน่วแน่ในพระเจ้า แม่พระและพระเยซูคริสต์ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาจากรุ่นบุรุษ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การส่งเสริมสนับสนุนจากพระศาสนจักรคาทอลิกสากล พระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย สังฆมณฑล สถาบัน องค์กร และกลุ่มคาทอลิกต่าง ๆ ตลอดจนชุมชนวัดและคริสตชน ที่ให้ความสำคัญและร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เป็นรูปธรรมและเป็นหนึ่งเดียวกัน ในการฟื้นฟูวิถีชีวิตคริสตชน การเพิ่มพูนความเชื่อความศรัทธา การทำนุบำรุงศาสนสถาน การให้การศึกษและการอภิบาลครอบครัวชุมชนคาทอลิกบางนกแขวกจึงเป็นชุมชนแห่งความเชื่อ คริสตชนมีชีวิตเรียบง่าย เจริญชีวิตในความรัก สนิทสัมพันธ์กับพระเจ้าและมุ่งมั่นดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของตนไว้ตลอดไป

#### 4. การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก

การสร้างอัตลักษณ์ของคริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก เริ่มมาจากความเชื่อและความศรัทธาต่อพระเจ้า พระเยซูคริสต์และแม่พระ การสืบสานวัฒนธรรมประเพณี สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่เป็นอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก จากนั้นอัตลักษณ์ของคริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก ได้รับการผลิตซ้ำหรือกระทำซ้ำโดยคริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก นำมาซึ่งระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงไปถึงระบบความรู้ ที่ถูกถ่ายทอดโดยบาทหลวง ผู้นำกลุ่มคริสตชน ส่งผลให้คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกยังคงดำรงอัตลักษณ์ภายใต้โครงสร้างทางสังคม โดยการยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติ หรือกฎเกณฑ์เพื่อดำรงอัตลักษณ์จนถึงปัจจุบัน

วาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก เป็นการสร้าง/ผลิต เอกลักษณ์และความหมาย ให้กับตัวตน ผ่านกระบวนการตีความทำให้เกิดการดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับในสังคม ขณะเดียวกันก็ได้รับการสนับสนุนจากพระศาสนจักรคาทอลิก สังฆมณฑล สถาบัน องค์กรและกลุ่มคาทอลิกต่าง ๆ ในการสนับสนุน ผลิตซ้ำ และเผยแพร่อัตลักษณ์

#### สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์วาทกรรม การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตัวบทการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวก ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเชื่อและความศรัทธา 2) ด้านวัฒนธรรมและประเพณี และ 3) ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม ตัวบทการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกนี้มีการดำรงไว้ซึ่งความเชื่อและความศรัทธา ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ที่ยังคงอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญาญา เงินดี (2554) ศึกษาความ





เชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมของพระพุทธศาสนาในฐานะทุนทางสังคม วัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาชุมชนชายแดน ไทย-พม่า สองฝั่งแม่น้ำเมย พบว่า ความเชื่อประเพณีและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาของชุมชนชายแดน ไทย-พม่า สองฝั่งแม่น้ำเมยมีมาตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราช ส่งสมณทูตเข้ามาเผยแผ่พุทธศาสนาในดินแดนแถบนั้น เกิดการผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมในสิ่งเหนือธรรมชาติผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพระพุทธศาสนาจากอดีตจนถึงปัจจุบันและได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติทางการทางวาทกรรม เพื่อให้เข้าใจอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวง ดำรงอยู่ คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวงแสดงความศรัทธาและความรักภักดีต่อแม่พระด้วยการสร้างพระรูปและสัญลักษณ์จำนวนมากประดิษฐานไว้ในโบสถ์ร่วมพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นพิธีสำคัญของคริสตชนคาทอลิก สอดคล้องกับ สุทธิ กาบพิลา (2558) ที่พบว่า อัตลักษณ์คนอีสานที่ยังคงสืบทอดในชุมชนสะตอง ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี คือประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ ซึ่งเป็นประเพณีที่ประชาชนในภาคอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่าง ๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี เป็นประเพณีที่ผสมผสานพิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตรเข้ากับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อแสดงความสามัคคีและรักใคร่ของคนในชุมชนและได้ทำสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาคปฏิบัติทางการทางสังคมการดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวงโดยการสนับสนุนให้เกิดการผลิตซ้ำอัตลักษณ์ผ่านกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ พิธีกรรมในวันฉลองวันสำคัญของแม่พระ การสวดสายประคำเดือนแม่พระ พิธีบูชาขอบพระคุณ สวดภาวนา วางช่อดอกไม้และจุดเทียน วันเสกสุสาน และการรับเถ้า ผู้ที่เป็นตัวแทนการผลิตซ้ำของแบบแผน ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ คือ บาทหลวง และผู้นำกลุ่มคริสตชน นอกจากนี้การผลิตซ้ำในชุมชนเกิดขึ้นจากการสนับสนุนจากพระศาสนจักรคาทอลิก สังฆมณฑลสถาบัน องค์กรและกลุ่มคาทอลิกต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมให้คริสตชนเห็นความสำคัญของความเชื่อ ความศรัทธา ประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ และการดำรงอัตลักษณ์ของคริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวง ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร กระจำแสง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ที่พบว่า บรรพบุรุษ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้สูงอายุหรือผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน ร่วมกันผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ่มมีด

การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวงเกิดจากการปลูกฝังความเชื่อและความศรัทธาต่อพระเจ้า พระเยซูคริสต์และแม่พระ การสืบสานวัฒนธรรมประเพณี สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่เป็นอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวง ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง เพราะคริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนงแขวงมีความเชื่อและความศรัทธาแรงกล้าในพระศาสนา มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ในการพยายามสืบทอดสิ่งดีงามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ และได้รับการสนับสนุนจากพระศาสนจักรคาทอลิก องค์กร สถาบัน กลุ่มคาทอลิก ชุมชนวัดและคริสตชนคาทอลิกบางนงแขวง ที่ให้ความสำคัญและร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เป็นรูปธรรมและเป็นหนึ่งเดียวกัน ในการเพิ่มพูนความเชื่อความศรัทธา การฟื้นฟูวิถีชีวิตคาทอลิก ทำนุบำรุงศาสนสถานและอภิมหาครอบครัวยุค สอดคล้องกับ ศักราช ฟ้าขาว (2553) ที่พบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไทใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถูกหลอมรวมจากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาอย่างต่อเนื่องเป็นวิถีชีวิตที่มีความศรัทธาเลื่อมใสต่อพุทธศาสนาผสมผสานการนับถือผีและยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัดทำให้คนในชุมชนไทใหญ่เกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงการธำรงรักษาวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของตนเอง

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การดำรงอัตลักษณ์คริสตชนของกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกมั่นคงเพราะความเชื่อและความศรัทธาการสืบสานและดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณี สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม ความมุ่งมั่นในการพยายามสืบทอดสิ่งดีงามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ และการส่งเสริมจากองค์กรต่างๆ ดังนั้นคริสตชนกลุ่มคาทอลิกบางนกแขวกจึงเป็นตัวอย่างสำหรับชุมชนอื่นที่ต้องพึ่งตนเองและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปช่วยส่งเสริมสนับสนุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาการดำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มหรือชุมชนโดยใช้วิธีการวิจัยแบบอื่น เช่นการวิจัยเรื่องเล่า (Narrative Research) การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research) หรือการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ที่ครอบคลุมและชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

## เอกสารอ้างอิง

- กนกพร กระจ่างแสง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมีด อำเภอยะนิง ตำบลไพรใหญ่ จังหวัดนันทบุรี : ภาควิชาปฏิบัติการทางวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), 11-23.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2560). *วาทกรรมการพัฒนา : ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : วิชาษา.
- บาทหลวงวุฒิเลิศ แห่งล้อม. (2555). *หลักธรรมคำสอนคาทอลิก*. เชียงใหม่ : อาสนวิหารพระหฤทัย เชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2550). *รู้ รัก ภาษาไทย*. (31 มกราคม 2562) สืบค้นจาก <http://www.royin.go.th>.
- เรื่อง อาภรณ์รัตน์ และ อากาธา จิตอุทัย. (2542). *พระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนดอนบอสโก.
- ศักราช ฟ้าขาว. (2553). *การปรับเปลี่ยนและการดำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- สมหมาย ชินนาค. (2547). “*มุน ไม่ใช่ มุล : วาทกรรมต่อต้านรัฐของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาวที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล*.” ใน *วาทกรรมอัตลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- สามชาย ศรีสันต์. (2561). *การวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์*. (1 มีนาคม 2562) สืบค้นจาก <http://-academia.edu>.
- สุชีพ วรรณสูตร. (2552). *แนวคิดอัตลักษณ์ Identity*. (4 กุมภาพันธ์ 2562) สืบค้นจาก <http://sucheepost.blogspot.com>.
- สุทธิ กาบพิลา. (2558). *การสืบทอดอัตลักษณ์ของคนอีสานในชุมชนตำบลสะตองอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.



- หอจดหมายเหตุ. (2015). *อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ อาสนวิหารแม่พระบังเกิด*. (14 กุมภาพันธ์ 2562) สืบค้นจาก <http://catholichaab.com>.
- อภิสิทธิ์ ธรรมวิมุตติ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). การดำรงอัตลักษณ์ไทยทรงดำ : ภาวะปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านหัวเขาจีน. *Veridian E-Journal*, 10(1), 1552-1571.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2543). *อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบความคิด*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Bloor, M. and Wood, F. (2006). *Keywords in Qualitative Methods*. London : Sage Publications.
- Briggs, Charles A. (1913). *The fundamental Christian faith : the origin, history and interpretation of the Apostles' and Nicene creeds*. New York : C. Scribner's sons.
- Denzin, N. (2017). *Sociological Methods : A Sourcebook*. New York : Routledge.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. London : Longman.
- Fairclough, N. (2001). *Language and Power*. (2<sup>nd</sup> ed.). London : Longman.
- Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis : The Critical Study of language*. (2<sup>nd</sup> ed.). London : Routledge.
- Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality*. New York : Vintage Books.
- Pew Research Center. (2017). *Christians are the largest religious group in 2015*. (14 February 2019) Retrieved from <https://www.pewforum.org>.
- Van Dijk, T.A. (2015). *Critical Discourse Analysis*. Massachusetts : John Wile & Sons.

# 6

## Behavior of Generation Y towards Workplace Fun in Multinational Company in Thailand

พฤติกรรมของคนรุ่น Y ต่อความสนุกในสถานที่ทำงานของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย

---

Chenin Chen  
เชนินทร์ เซน





# Behavior of Generation Y towards Workplace Fun in Multinational Company in Thailand

พฤติกรรมของคนรุ่น Y ต่อความสนุกในสถานที่ทำงานของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย

Chenin Chen<sup>1</sup>

เชนินท์ เซน

<sup>1</sup>International college Krirk University 3 Ram Inthra Road Soi 1 Anusawari Subdistrict Bang Khen District Bangkok 10220, Thailand. E-mail : chenin@email.krirk.ac.th

<sup>1</sup>วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเกริก 3 ถนนรามอินทรา ซอย1 แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย. E-mail : chenin@email.krirk.ac.th

*Received : June 24, 2019 Revised : September 30, 2019 Accepted : November 22, 2019*

## Abstract

This study aims to emphasize on the term “workplace fun” and its behavior towards job satisfaction and task performance. The research examined generation Y’s attitude towards workplace fun in MNCs in Thailand due to the fact that they will invade half of Thailand’s workforce by 2030 according to the data of the National Statistical Office of Thailand (2015) and workplace fun has been widely used in MNCs but very minimal in Thai local companies. The study relied upon survey data collected from 443 respondents representing the employees who are working in Multinational Company in Thailand. By applying descriptive and inferential statistics, the study has found that generation Y employees in MNCs are a true believer of workplace fun concept as well as indicated that higher exposure on experienced workplace fun leads to higher employee’s job satisfaction and task performance. This paper serves to change Thai traditional management negative view of having fun in the workplace and direct for future work so that it may continue growing to improve Human Resource Management knowledge.

**Keywords :** Behavior; Workplace Fun; Multinational Company in Thailand

## บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ความสำคัญกับความสนุกสนานในการทำงานแบบระยะยาวและพฤติกรรมที่มีต่อความพึงพอใจในงานและการปฏิบัติงาน การวิจัยนี้ได้สังเกตทัศนคติของคนรุ่น Y ที่มีต่อความสนุกสนานในการทำงานในบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย เนื่องจากภายในปี พ.ศ.2573 คนรุ่น Y จะมีจำนวนแรงงานเป็นครึ่งหนึ่งของประเทศไทย ตามข้อมูลของ สำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศไทย (2558)

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากการสำรวจที่รวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 443 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่ทำงานในบริษัทข้ามชาติที่อยู่ในประเทศไทย จากการใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน การทดสอบค่า T- test, Linear Regression, ANOVA และสหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน จากการศึกษา

พบว่า พนักงานคนรุ่น Y ในบริษัทข้ามชาติมีความสุขสนุกสนานเวลาอยู่ในสถานที่ทำงานความสัมพันธ์ของเพียร์สั่น และการถดถอยเชิงเส้นบ่งชี้ว่าการได้รับประสบการณ์ความสนุกในสถานที่ทำงานที่สูงขึ้นนำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานที่สูงขึ้น บทความนี้ทำหน้าที่เปลี่ยนมุมมองการจัดการแบบดั้งเดิมของการมีความสุขในที่ทำงานและส่งผลการทำงานในอนาคต นำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้ดีขึ้น

**คำสำคัญ :** พฤติกรรม; ความสนุกในที่ทำงาน; บริษัทข้ามชาติในประเทศไทย

## Introduction

There is an increasing number of consultants and business writers in present days pointing out that fun at work is essential for upgrading both employees' motivation and productivity while lessening stress at the same time (Karl et al., 2005). In the study of Young et al., (2013) revealed that Generation Y employees' attitude toward workplace fun positively affects their experienced workplace fun and positive direct effects on their job satisfaction and task performance in the USA. However, in developing countries, there are firms that are still practicing traditional view of work culture where work and fun are mutually exclusive. In their view, fun is either unnecessary or additional thing to have in the workplace. In addition, managers think that it is inconsistent for the employee to have fun and be productive at the same time. Two accomplishments are often viewed as being at opposite ends of the same spectrum (Ford et al., 2005). The researcher argues that as long as well-intended and cautiously designed workplace fun, having fun at work is likely to boost employee's satisfaction and task performance.

This research focus on employees who are classified as Generation Yers' (aged 17-37) which will be fueling workforce in the near future. The author has observed the existence of several workplace fun activities in the multinational company in Thailand—the finding will definitely be a sufficient to proof the concept of workplace fun. As a result, the researcher believe that Thai local company will utilize these findings from Thai MNC to create a better work environment for everyone and build up a specific treatment to gain a higher productivity rate in organizations for Thai Generation Y employees.

The objectives of this study are :

- 1) To examine Generation Y on attitude towards Workplace Fun in Multinational Company in Thailand.
- 2) To explain the relationship between workplace fun, experienced workplace fun, job satisfaction, and task performance of the employees.
- 3) To explore importance of workplace fun in the organization in order to advise manager's correct treatment of "fun" in the department to increase employees' satisfaction and task performance.



## Literature Review

### Multinational Company in Thailand

Any private company that has its mother/parent company located abroad and has a branch in Thailand with license to operate issued by Department of Business Development Ministry of Commerce in Thailand under Foreign Business Act BE 2542 (FBA) can be classified as Multinational Company in Thailand. Under the law, Multinational Company or usually called MNC, in short, should be large in size with at least 200 employees located in Bangkok area (Komet, 2012). Multinational Company can be seen as a strong pool of resources which attracts newly graduates away from the local company. The author believes that majority of generation Yers can be easily found in this type of company where variables of fun can be tested with the high expectation of useful findings for this study.

### Generation Y

In a global context, Generation Y is referring to people who were born between year 1980 to 2000 (Schewe and Noble, 2000) or 2523 to 2543 in Buddhist calendar. Generation Yers has a unique characteristics comparing to other older generations such as Generation X and Baby Boomer. Unlike any previous generations that are considered as the working group (Generation X and Baby Boomers), Generation Y has grown up with the new technology inventions when it reached its peak. They are very comfortable and adaptable towards technology, communication on the cloud and diversity. Numbers of published papers define Generation Yers' characteristic as fun, flexible, and team-oriented. (Howe and Strauss, 2000). They have a high level of expectations and thrive for meaning in their workplace (Robbins and Judge, 2010). A journal from Eisner highlighted that Generation Yers give a lot of importance to personal development, they tend to put job primarily as a way to build a career resume and have a weak long-term commitment to the organization (Eisner, 2005). And because of that, Generation Yers' insufficiency of long-term commitment towards company can be one of the main challenges for the present workforce. To confirm the concept in Thailand, a study from Kanpitcha (2013) gives evidence that job hobbing of Generation Y in Thailand is very common and it is difficult to keep generation Yers from staying in the company more than 5 years. However, a unique characteristic of Generation Yers has led the potential solution of utilizing workplace fun as a mean to drive and improve the commitment (Karl et al., 2008). Recent journal from Lamm and Meeks (2009) confirm the existence of a positive relationship between individual outcomes and workplace fun were much stronger in Generation Yers than in any previous generations.

## Workplace Fun

According to Lamm and Meeks (2009), workplace fun is defined as playful, social, interpersonal, recreational, or task activities intended to provide amusement or pleasure. Aldag and Sherony (2001) defined attitudes towards workplace fun into three dimensions: appropriateness, salience, and perceived consequences of fun. Both researchers argue that each individual tends to have a different view towards workplace fun. Some may think of work place fun as something nice to have in the organization, some may think of fun as an inappropriate action during work hours, while some groups may even think of fun as one of the requirements in the work place. Hence, one's attitude towards the importance of salience of having fun at work can vary among different employees.

Based on the studies of Newstrom (2002) and Aldag and Sherony (2001), Appropriateness, Salience, and Perceived Consequences were positively related to the experience of workplace fun when tested with employees. The word "experienced workplace fun" itself is extended to which employees perceive the existence of fun in the organization. Therefore, the author find the dimensions above useful to measure the attitude of workplace fun and explore the causal effect on experiencing workplace fun in Thailand.

## Job Satisfaction

Wright (2006) found that Job Satisfaction can be one of the potential causes for vital work related behaviors, such as task performance. Weiss. (2002) says that Job Satisfaction is the combination of a positive attitude and a favorable effect on the job. Not until recently has new research emerged and proven that a positive relationship exists between workplace fun and job satisfaction. Those researchers point out that when workplace fun exists in an organization, job satisfaction of the employee tends to increase (Karl & Harland, 2007).

## Task Performance

Motowidlo et al. (1997) defined task performance as a behavior that converts raw materials into goods or services or any supporting behavior that helps such transformation task to become more effective and efficient. Avolio et al. (2009) confirms that there is a positive relationship between humor and performance in both field and laboratory studies. Previous organizational behavior research used 4 items developed by William and Anderson (1991) to capture task performance of the subject by scoring from the completeness of the assigned duties and fulfillment of the specified responsibility according to the job description.





## Hypotheses Development And Research Model

With an attempt to consolidate all the findings of various variables from articles discussed above, the research model is now consistent to form solid reasons that offer the 4 hypotheses below:

Hypothesis 1: Attitude towards workplace fun is positively related to Experienced Workplace Fun

Hypothesis 2: Experienced workplace fun has a positive effect on Job Satisfaction

Hypothesis 3: Experienced workplace fun has a positive effect on Task Performance

Hypothesis 4: Job satisfaction has a positive effect on Task Performance

With the constructed hypotheses, the conceptual model of this research is shown in Figure 1.

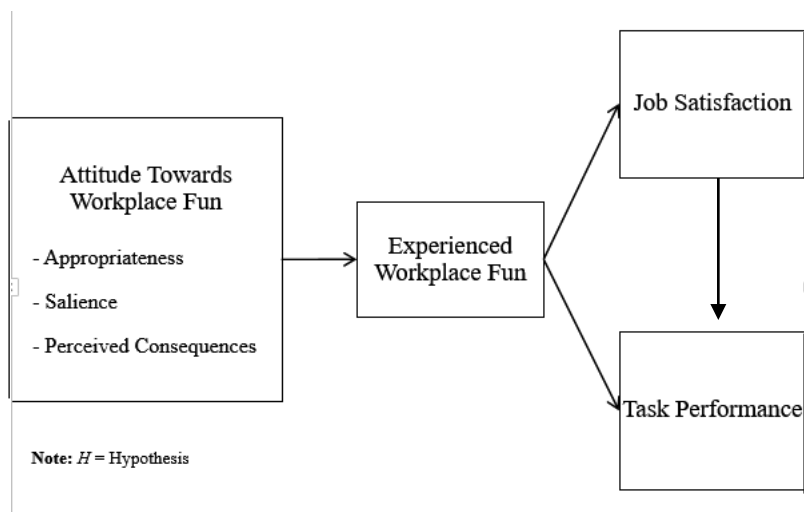


Figure 1 : Research Framework

## Research Methodology

### Data Collection and Measures

Based on the National Statistical Office of Thailand (2015), there are approximately 19.26 Million people who are classified as Generation Y. By using a 95 percent confidence level with a sampling error of 5 percent, an appropriate sample size of respondents calculated was 400. Questionnaires were distributed online from October 2017 to March 2018. The author chose randomly sample technique with two filtering questions on year of birth and current workplace to generalize the population yet scope down to only necessary sample. A total of 443 completed questionnaires were collected. The questionnaire has altogether 24 questions in the form of 5-point Likert scales. Attitude towards workplace fun was measured using 3 sub-items of Aldag and Sherony (2001) including appropriateness, saliency, and perceived consequences—altogether 13 items. Experiencing workplace fun scale from Karl et al (2007) is borrowed and used to test and confirm a positive relationship between attitude

towards workplace fun and another 2 variables, which are job satisfaction and task performance. His scale has 3 items, which was used to measure the level of fun in the office. Job satisfaction has 2 items and was taken from Michigan Organizational Assessment Questionnaire (MOAQ) (Cammann et al, 1983). Task Performance is included with 4 items based on William and Anderson’s scale (1991). The pilot test of 30 employees in several multinational companies was conducted in the field and Cronbach’s alpha was employed to test the reliability of each scales. All six variables are considered to have a high level of internal consistency with Cronbach’s alpha values above 0.7.

**Table 1** : Reliability Test Results

Variables	Cronbach’s Alpha Scores
Attitude Towards Workplace Fun:	Provided Below
<i>Appropriateness</i>	0.770
<i>Salience</i>	0.764
<i>Perceived Consequences</i>	0.778
Experienced Workplace Fun	0.705
Job Satisfaction	0.898
Task Performance	0.902

## Conclusion And Discussion

### Descriptive Statistics

One of the attitudes towards workplace fun statements received the highest score (4.67), with the majority of the collected respondents strongly agree that fun at work can actually help reduce stress and tension. Most of the respondents are feeling strongly agree with a mean score of 4.62 that having fun at work can enhance interpersonal relations and teamwork. In general, a score of 4.26 as a mean on attitude towards workplace fun statement leads to an observation that majority of generation Yers who are currently working in Multinational Company in Thailand normally have a strong positive attitude towards workplace fun concept—they respond positively to workplace fun. Attitude towards workplace fun is one of the essences of their working environment.



Table 2 : Mean of Statement on Attitude Towards Workplace Fun

Statement on Attitude Towards Workplace Fun	Mean	Std. Deviation	Interpretation
Joking, laughing, or having a “playful attitude” while on the job is immature and unprofessional. (Reversed)	4.26	0.8349	Agree
Having a good time and doing a good job are incompatible achievement. (Reversed)	4.40	0.71233	Agree
If you are playing, you cannot be possibly working. (Reversed)	4.00	0.85749	Agree
Having fun at work is very important to me.	4.35	0.684	Agree
If my job stopped being fun, I would look for another job.	3.82	0.799	Agree
I prefer to work with people who like to have fun.	4.34	0.75	Agree
I don't expect work to be fun-that's why they call it work. (Reversed)	4.12	0.88754	Agree
Experiencing joy or amusement while at work is not important to me. (Reversed)	4.41	0.67473	Agree
Having fun at work can enhance interpersonal relations and teamwork.	4.62	0.598	Strongly Agree
Fun at work can help reduce stress and tension.	4.67	0.555	Strongly Agree
When work is fun, employees work harder and longer.	4.15	0.806	Agree
When Employees are having fun, they are typically goofing off and avoiding their work. (Reversed)	4.00	0.87576	Agree
Employees with a healthy sense of humor tend to work well with others.	4.31	0.782	Agree
Attitude Towards Workplace Fun	4.26	0.45684	Agree

Statement regarding to experienced workplace fun, in general, is yielding at approximate score of 4.08, Employee's Job Satisfaction (4.11), and 4.28 point on statement towards their task performance; all yielding at an average score of more than 4 (range of agreement). These ratings indicate that generation Yers who are working in multinational company in Thailand on average have high experienced workplace fun in their company, where they are likely to laugh a lot (4.18) and try to create fun environment whenever they can (4.05). They were also found to be satisfying with their current job, and performed their task on an above average result.

**Table 3 :** Mean of Statement on Experienced Workplace Fun

Statement on Experienced Workplace Fun	Mean	Std. Deviation	Interpretation
At my workplace, we try to have fun whenever we can.	4.05	0.846	Agree
Managers encourage employees to have fun at work.	4.01	0.986	Agree
We laugh a lot at my workplace.	4.18	0.728	Agree
Experienced Workplace Fun	4.08	0.72651	Agree

**Table 4 :** Mean of Statement on Job Satisfaction

Statement on Job Satisfaction	Mean	Std. Deviation	Interpretation
All in all, I was satisfied with my job.	4.14	0.864	Agree
In general, I liked working here.	4.07	0.747	Agree
Job Satisfaction	4.11	0.731	Agree

**Table 5 :** Mean of Statement on Task Performance

Statement on Task Performance	Mean	Std. Deviation	Interpretation
I adequately completed assigned duties.	4.22	0.687	Agree
I fulfilled responsibilities specified in job description.	4.23	0.628	Agree
I performed tasks that are expected of me.	4.34	0.672	Agree
I met formal performance requirements of the job.	4.32	0.724	Agree
Task Performance	4.28	0.556	Agree

### Hypotheses Test Results

From the descriptive statistics above have shown a high score of at least 4.00 on our four main variables, however they did not confirm any linear relationship or association among variables. Pearson’s correlation was conducted to test four hypotheses to confirm whether there is a relationship (either positive or negative) between “attitudes toward workplace fun and experienced workplace fun”, “experienced workplace fun and job satisfaction”, “experienced workplace fun and task performance”, and lastly “job satisfaction and task performance”. Collected sample size of this research is 443 respondents; assumption to run Pearson’s has met the requirement ( $n > 15$ ). In Pearson’s correlation test, there are 2



opposite spectrum (-1 to +1). To test the positive relationship of stated four variables, any score with positive result and p-value lower than .001 will be treated as presence in relationship. The author divided positive relationship into four levels as: 0.01-0.25 Very Weak Positive Relationship; 0.26-0.5 Weak Positive Relationship; 0.51-0.75 Strong Positive Relationship; 0.76-1 Very Strong Positive Relationship.

H1 proposed that attitude workplace fun in Generation Yer who is currently working in multinational company in Thailand would show a positive association on experienced workplace fun. Three sub-scales that explained attitude towards workplace fun were tested separately one-by-one with experienced workplace fun in order to find out strongest association among 3 variables. All sub scale variables were statistically significantly confirmed to be related with experienced workplace fun ( $p = .000$ ). Appropriateness on Workplace Fun has a weak positive relationship towards experienced workplace fun ( $r=.38$ ). Perceived consequences proved to have a weak positive relationship towards experienced workplace fun ( $r=.45$ ). Salience were found to have a strongest positive relationship towards experienced workplace fun ( $r=.51$ ). When combining all three variables into a mean of attitude towards workplace fun, correlation level of .51 indicates strong positive linear relationship towards experienced workplace fun. In general, when employees have a positive attitude towards workplace fun, they tend to have better-experienced workplace fun inside their office while employee who believes that fun is important and noticeable (salience) will usually experience more fun in the workplace than the other two sub-scales.

H1: There is a statistically significant relationship between attitude towards workplace fun and experienced workplace fun. (Accepted).

**Table 6 :** Pearson’s Correlation Conducted to Test Relationship between Attitude towards Workplace Fun and Experienced Workplace Fun

Pearson’s Correlation		Experienced Workplace Fun
Attitude Towards Workplace Fun	Pearson Correlation	.51**
	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443
Appropriateness	Pearson Correlation	.38**
	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443
Salience	Pearson Correlation	.51**
	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443
Perceived Consequences	Pearson Correlation	.45**
	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443
Experienced Workplace Fun	Pearson Correlation	1
	Sig. (2-tailed)	
	N	443

\*\* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

The second hypothesis proposed that positive relationship exists between experienced workplace fun and job satisfaction. A Pearson’s correlation was run to determine the relationship between 443 employees’ experienced workplace fun and their job satisfaction value. There was a strong, positive correlation between experienced workplace fun and job satisfaction ( $r=.72$ ,  $N=443$ ,  $p<.001$ ). This is definitely not due to chance to say that when employees have positive experienced related to workplace fun, they tend to have more satisfaction on their job.

H2: There is a statistically significant relationship between experienced workplace fun and job satisfaction. (Accepted).

**Table 7 :** Pearson’s Correlation Conducted to Test Relationship between Experienced Workplace Fun and Job Satisfaction

Pearson’s Correlation		Job Satisfaction
Experienced Workplace Fun	Pearson Correlation	.72**
	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443

\*\* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).



To confirm whether experienced workplace fun can boost up job satisfaction, further test was conducted. Linear regression analysis was used to test if experienced workplace fun significantly predicted job satisfaction of the respondent. The results of the regression indicated the two predictors explained 51.4% of the variance ( $R^2=.514$ ,  $F(1,441)=465.66$ ,  $p<.001$ ). R-squared is showing at moderate level, however p-value still indicated a real positive relationship between experienced workplace fun and job satisfaction. It was found that experienced workplace fun variable significantly predicted job satisfaction level ( $B=.72$ ,  $p<.01$ ).

**Table 8 :** Linear Regression Model Conducted to Predict Job Satisfaction by Experienced Workplace Fun

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.717 <sup>a</sup>	.514	.512	.51052

#### Model Summary<sup>b</sup>

a. Predictors: (Constant), Experienced Workplace Fun

b. Dependent Variable: Job Satisfaction

#### ANOVA<sup>a</sup>

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	121.362	1	121.362	465.655	.000 <sup>b</sup>
Residual	114.937	441	.261		
Total	236.299	442			

a. Dependent Variable: Job Satisfaction

b. Predictors: (Constant), Experienced Workplace Fun

#### Coefficients<sup>a</sup>

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		95.0% Confidence Interval for B		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	1.165	.139		8.406	.000	.892	1.437
	EFW	.721	.033	.717	21.579	.000	.656	.787

a. Dependent Variable: Job Satisfaction

The third hypothesis, which suggested that when employees exposed the excessive amount of fun in the workplace, those people should have better task performance than those who experienced lower level of fun in the office. A Pearson’s correlation test was conducted to confirm the association between experienced workplace fun and task performance value. The result was indicated ( $p = .43$ ,  $N=443$ ,  $p < .001$ ) that two variables had a statistically significant association. However, “ $r = .43$ ” only provided a solid reason to indicate a weak positive relationship between experienced workplace fun and task performance.

H3: There is a statistically significant relationship between experienced workplace fun and task performance. (Accepted).

**Table 9 :** Pearson’s Correlation Conducted to Test Relationship between Experienced Workplace Fun and Task Performance

	Pearson’s Correlation	Task Performance
	Pearson Correlation	.43**
Experienced Workplace Fun	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443

\*\* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

The fourth hypothesis, which specified a relationship between job satisfaction and task performance was also confirmed ( $p = .000$ ). Job satisfaction and task performance’s relationship were assessed by Pearson’s correction test. The result indicated a strong positive relationship between two variables. When employee’s job satisfaction increased, task performance on each particular employee improved in the same direction.

H4: There is a statistically significant relationship between job satisfaction and task performance. (Accepted).

**Table 10 :** Pearson’s Correlation Conducted to Test Relationship between Job Satisfaction and Task Performance

	Pearson’s Correlation	Task Performance
	Pearson Correlation	.55**
Job Satisfaction	Sig. (2-tailed)	0.000
	N	443

\*\* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).





In summary, the results of the hypotheses testing are shown in Figure 3.

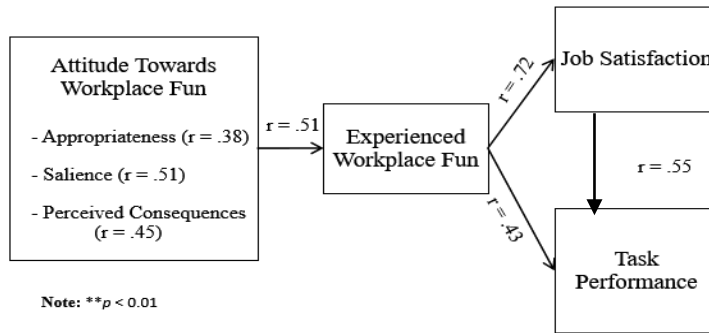


Figure 3 : Test Results

## Discussion

This research confirmed that generation Yers who are working in a multinational company in Thailand on a gross average respond positively to workplace fun concept. They generally do have a positive mindset towards work place fun and exposed to a lot of workplace fun experiences. Generation Yers believe that fun is an essential concept and important in the workplace. They agreed that having fun in the workplace and doing a good job could be both achievable at the same time. Employees, with age closer to generation X (older than 31 years old), were found to perceive workplace fun as the less important factor than those who were below 30 years old. Majority of generation yers' employees truly believe that workplace fun can really reduce their stress, tension, and also improve the interpersonal relationship among peers.

This research pointed out that employees who believe that exposing to fun in the office is appropriate, salience, and bringing positive outcome actually experience more fun in the office than those who are not. In another word, employee's positive attitude towards workplace fun cause them to experience more fun in the office. Based on collected data, there is a solid evidence to conclude that employee who experiences more fun in the office often has higher job satisfaction level. On the other hand, employees with little exposure to the work place fun were found to have a lower level of satisfaction on their job. However, only small positive correlations( $r=.43$ ) were found on experienced workplace fun and task performance. To illustrate, when generation Yers experience more fun in the work place, there are some chances that they can perform the assigned task better than those who experience less fun activities in the office. Even little implication can be done to improve the task performance by using fun activities in the office as a mean; a good new is job satisfaction was found to have a strong positive correlation with task performance. Hence, job satisfaction can be used as a mediation factor on enhancing task performance by utilizing

workplace fun activities. Workplace fun activities may be planned ahead with the hope that they will motivate the employee to have more satisfaction at the organization level.

## Conclusions

First, generation yers' employees have a positive attitude towards workplace fun. Therefore, they tend to view a fun work environment as a good thing rather than a traditional serious work environment. Second, across 3 dimensions, they truly agree that workplace fun is important and serves as a critical element of job (salience). The findings could relieve management from such fear to have fun in the workplace at certain points.

The relationship between the 3 main variables, namely workplace fun, job satisfaction, and task performance, was explored. The term workplace fun was then conceptualized into attitude (independent factor) and experience (dependent factor). As expected in literature review, employees with a positive attitude towards workplace fun were found to have higher exposure to workplace fun activities than those who did not value workplace fun. Intuitively, the experienced workplace fun level for each employee was found to influence the satisfaction level of his or her job. In another words, humor or a fun mood occurring in an employee can stimulate an affectionate feeling towards an employee's job. It appears that higher job satisfaction for employees positively improve their task performance. However, an employee who experiences a lot of workplace fun activities does not play a huge impact on his or her task performance due to weak positive correlations found between experienced workplace fun and task performance variables. By linking all variables together, this research collected evidence to say that employees who experience more fun were found to have a good state of affection towards their job, which leads to favorable task results.

## Recommendations

In today's world, most managers in Thailand still traditionally treat fun in a workplace as an inappropriate or unnecessary behavior. However, our findings provide strong evidence that generation Y's employees are a true believer of workplace fun. Collected respondents confirmed that they would try to look for another job if their work stops being fun. They perceived fun in a workplace as a "must to have item" rather than "nice to have item". The researcher draws a first recommendation that managers and supervisors of the company should spiritually change their negative attitudes towards having fun at work if any, because it could be a new way of improving company's retention rate in a long run—considering the fact that generation Yers will invade more than half of Thailand workplace in the near future. With the current observation on high exposure of fun in the workplace and freedom of having fun in Multinational Company's environment in Thailand, there is no doubt to question why



MNCs in Thailand was so successful in pulling young human resources—generation Yers. The second recommendation suggests that management should eliminate guilt of having fun at work context by injecting fun and flexible culture. To do that, managements need to believe that fun loving culture contributed positively to organization performance. There are many ways to build fun at work culture in the company. Management could start with injecting either formal or informal fun activities in the office throughout the year. Examples of formal activities are team building, New Year party, recognition awards, coffee talk, stretching break, lunch and learn with leader, and sports day. Where informal activities are pop-up lunch with mentor/boss, karaoke night, surprise baskets, company clubs—such as music club, basketball club, Christian club, dance club, etc.

### Acknowledgment

The author is thankful for assistance in data collection and analysis from Mr. Bavorn Tientongtip.

### References

- Aldag, R. and Sherony, K. (2001). A spoonful of sugar : some thoughts on “fun at work. *Current Issues in Management*, 1(1), 62-76.
- Avolio, B.J., Howell, J.M. and Sosik, J.J. (2009). A funny thing happened on the way to the bottom line: humor as a moderator of leadership style effects. *Academy of Management Journal*, 42(2), 219-227.
- Cammann, C., Fichman, M., Jenkins, G.D. and Klesh, J. (1983). *Assessing the attitudes and perceptions of organizational members*. New York, NY : Wiley.
- Eisner, S.P. (2005). Managing Generation Y. *SAM Advanced Management Journal*, 70(4), 4- 15.
- Ford, R.C., McLaughlin, F.S. and Newstrom, J.W. (2005). Creating and sustaining fun work environments in hospitality and service organizations. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 4(1), 11-30.
- Howe, N. and Strauss, W. (2000). *Millennials Rising : The Next Great Generation*. New York, NY : Vintage Books.
- Karl, K., & Harland, L. (2005). *What’ fun and what’s not : An examination of age, gender difference, and attitudes toward fun activities at work*. Proceedings from the Midwest Academy of Management, Chicago : IL.
- Karl, K., Peluchette, J., and Hall, L. (2008). Give them something to smile about : a marketing strategy for recruiting and retaining volunteers. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 20(1), 71-96.

- Karl, K., Peluchette, J., and Harland, L. (2007). Is fun for everyone? Personality differences in healthcare providers' attitudes toward fun. *Journal of Health & Human Services Administration*, 29(4), 409-447.
- Karl, K., Peluchette, J., Hall, L. and Harland, L. (2005). Attitudes toward workplace fun : a three sector comparison. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 12(2), 1-17.
- Kengkarnchang, Kanpitcha. (2013). Generation Y and a New Challenge in a Human Resources Administration. *Journal of Social Sciences and Liberal Arts*, 2(1), 17-25.
- Komet Suphonphak. (2012). "Perception and Communication for Cultural Diversity Management of Multinational Corporations in Thailand". Faculty of Communication Arts, Chulalong -korn University. Bangkok.
- Lamm, E. and Meeks, M.D. (2009). Workplace fun : the moderating effects of generational differences. *Employee Relations*, 31(6), 613-631.
- Motowidlo, S.J., Borman, W. and Schmit, M.J. (1997). A theory of individual difference in task and contextual performance. *Human Performance*, 10, 71-83.
- National Statistical Office of Thailand. (2015). *Population in Thailand*. (September 15, 2017). Retrieved from <http://www.nso.go.th>.
- Newstrom, J.W. (2002). Making work fun : an important role of managers. *SAM Advanced Management Journal*, 67(1), 4-9.
- Robbins, S.P. and Judge, T.A. (2010). *Essentials of Organizational Behavior*. 10<sup>th</sup>ed., Upper Saddle River, NJ : Pearson Education.
- Schewe, C.D. and Noble, S.M. (2000). Market segmentation by cohorts : the value and validity of cohorts in American and abroad. *Journal of Marketing Management*, 16(1-3), 129-42.
- Weiss, H.M. (2002). Deconstructing job satisfaction : separating evaluations, beliefs and affective experiences. *Human Resource Management Review*, 12(2), 173-194.
- Williams, L.J. and Anderson, S.E. (1991). Job satisfaction and organizational commitment as predictors of organizational citizenship and in-role behaviors. *Journal of Management*, 17(3), 601-617.
- Wright, T.A. (2006). The emergence of job satisfaction in organizational behavior : A historical overview of the dawn of job attitude research. *Journal of Management History*, 12(3), 262-277.
- Young, G.C., Kwon, J., and Kim, W. (2013). Effects of attitudes vs experience of workplace fun on employee behaviors. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 25(3), 410-427.



# 7

## Factors Affecting the Decision-Making of the Chinese Students to Study in Higher Education Institutions in Thailand

การสำรวจปัจจัยการตัดสินใจของนักเรียนจีนสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

---

Yan Ye  
หยาง ยี่





# Factors Affecting the Decision-Making of the Chinese Students to Study in Higher Education Institutions in Thailand

การสำรวจปัจจัยการตัดสินใจของนักเรียนจีนสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

Yan Ye<sup>1</sup>

หยาง ยี่

<sup>1</sup>Graduate School of Human Sciences Assumption university, Thailand. 592/3 Soi Ramkhamhaeng 24  
Ramkhamhaeng Rd., Hua Mak Bangkok 10240, Thailand .

E-mail : norayeyan723@hotmail.com

<sup>1</sup>บัณฑิตวิทยาลัย สาขามนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ประเทศไทย. 592/3 ซอยรามคำแหง 24 ถนนรามคำแหง  
หัวหมาก กรุงเทพฯ 10240, ประเทศไทย. E-mail : norayeyan723@hotmail.com.

*Received : September 2, 2019 Revised : February 4, 2020 Accepted : February 21, 2020*

## Abstract

Most of the research objectives of the study are to examine the factors affecting the decision of Chinese students to study in higher education institutions in Thailand; and to what degree these factors impacted on their decision making in the process of applying. Questionnaires were distributed to a total of 402 Chinese students who currently study in different programs of 20 universities during August 11, 2017–March 11, 2018. The findings showed the students confirmed the influences from economical, political, social, cultural, personal factors in their decision making process; also proved that all these five category factors were positively impacting on the Chinese students' decision to study in Thailand's Higher Education Institution from high to low, as they were able to predict 78.9% of variance of the model. Meanwhile, the study also reported the top 5 information channels that Chinese students used in their process of applying for the Thai University, which were educational agent, joint program, friend referral, online applying and education exhibitions.

**Keywords :** Factors Exploration; Chinese Students; Decision-making; Thailand's Higher Education Institutions

## บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนจีนในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย และปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจในระดับของการใช้งานในระดับใด แบบสอบถามถูกแจกจ่ายให้กับนักเรียนจีนจำนวน 402 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย 20 มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 11 สิงหาคม 2017 - 11 มีนาคม 2018 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนยืนยันว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ ยังพิสูจน์ว่าปัจจัยทั้งห้า ด้านนี้มีผลกระทบเชิงบวกต่อการตัดสินใจของนักเรียนจีนที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบัน

อุดมศึกษาของประเทศไทยเรียงจากมากไปหาน้อยที่สุด และสามารถทำนายความแปรปรวนของแบบจำลองได้ ร้อยละ 78.9 ในขณะที่เดียวกันผลการศึกษายังพบว่า 5 อันดับแรก ที่นักศึกษาชาวจีนใช้ในกระบวนการสมัครเข้าเรียนมหาวิทยาลัยไทยซึ่ง ได้แก่ ตัวแทนการศึกษา โปรแกรมร่วม การอ้างอิงเพื่อน การสมัครออนไลน์ และนิทรรศการการศึกษา

**คำสำคัญ :** การสำรวจปัจจัย นักเรียนจีน การตัดสินใจ; สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

## Introduction

Higher Education, also known as tertiary education, usually refers to the learning that takes place at universities, colleges, or institutions. It is a kind of service business and it is “people-based” (Mazzarol, 2002). In this highly globalized world, the success of Higher Education institutions in acquiring their graduates to a large degree depends on the capability of an institution to recognize the needs of the educational market. Higher Education Institutions should always improve the ways to make themselves more competitive in the educational markets, as well as to study consumer behavior and service satisfaction, so as to understand what are the factors that foreign student considers when making a decision to study in a Higher Education Institution the marketers.

With the largest population and the great success of the Chinese economy, Chinese students studying abroad has become common practices. According to China’s Ministry of Education data (2007), China has the world’s largest student exporter. However, for students, in addition to study in Western countries, as a gateway to ASEAN, Thailand, is also popular for Chinese students. According to Thailand Office of Higher Education Commission (OHEC, 2013), 171 recognized universities in the country offered undergraduate programs in a variety of academic disciplines. The growing number of institutions in the Higher Education sector has generated competition among Thai universities, especially in terms of student recruitment. It is necessary and important for universities to analyze and understand the factors that students in deciding their university choice.

Previous studies have identified student perceptions regarding studying aboard especially in the western country, but not many recent studies focus on why Chinese students’ decision to study in Thailand’s highereducation institutions. As the Chinese students were ranked as the major international students for Thailand, this study tried to analyze the attributing factors for Chinese students’ decisions for China and Thailand’s Higher Education market.

Therefore this research was conducted to identify the personal factors relating to Chinesestudents’ decisionmaking to study in Thailand’s higher education institutions; then to determine the information channels for Chinesestudents’ decision-making to study in Thailand’s higher education institutions; as well as to examine what are the economical,





social, political, cultural factors affecting the Chinese students' decision making to study in Thailand's higher education institutions, and lastly to determine to what degree the attributing factors for the Chinese students' decision-making to study in Thailand's higher education institutions.

## Literature Review

### Trend for Chinese Students' Studying Abroad

About a hundred years ago, Chinese Students and scholars started to study abroad (Hui, 2005). All of them were sent by Chinese government or governmental foundations with scholarship at that time. Nowadays, more and more Chinese students chose to study abroad, which was as a result of the worldwide trend to globalization particularly at the higher education level (China's Ministry of Education, 2016). It also impacted on the market of international higher education especial in Asia. Wang (2007) pointed that in particular, among the tertiary students studying overseas, four out of ten Asians, and China is among the largest sourcing countries for international students.

According to the Annual Report on the Development of Chinese Studying Abroad 2017, China continues to play a crucial role in global education, as the No.1 place of origin for international students. The majority of Chinese students still were the ones went to study in America, Canada, Australia, Japan, South Korea, and UK, although the increase has slowed down over the past year. More and more students now went abroad to study the programs such as foreign language and literature studies, education and business management, while engineering science and technology, computer and information science, math and statistics, and social sciences subjects were running out of steam (Annual Report on the Development of Chinese Studying Abroad 2017, 2018)

### Factors Affecting Chinese Student' Decision to Study abroad

Factors affecting Chinese students' decision to study abroad from previous studies were reviewed by this researcher. Some of them like, Bodycott (2009), Chen (2007), and Mazzarol(2001) perceived the low educational quality in China, students' ability to enter domestic universities, desire to gain international experience and the expectation to find a better career were key drivers for Chinese students to study their tertiary education abroad. Others like Chen (2007); Mazzarol&Soutar (2002) believed that immigration consideration, universities' reputation and content of program, and job prospects in the host country were the important factors influencing the Chinese students' direction and magnitude to study abroad.

Also there was scholar (Liu, 2016) thought that Chinese students enjoy exploring the world and studying abroad, also due to Chinese cultural roots. Liu (2016) found three main cultural aspects of Chinese studying abroad including Chinese education-first culture, the saving culture, and the extended-family culture. According to ASIA-PACIFIC NEWS (2017), though China's government started the "two child" policy since 2015, which allowing Chinese families to have a second child, for the concerns of China's aging population problem. However, for many ordinary Chinese families, they were hesitating, as the child-raising and education cost were so high, so many of them could like to save and spend the money on their only child firstly (Mark & Eric, 2017). Therefore, the educational first concerns and saving culture would together push Chinese families to save more money, but whenever they need to spend on their only child, such as sending the only kid abroad, they would not hastate.

Dong (2012) took a macro-environment analysis approach to study the reasons for Chinese students to study abroad; focused on analyzing the direction of Chinese government policy, which supported Chinese students study abroad for recent many years. Dong (2012) depicted that the Chinese government produced many different policies to diversify the Chinese students' educational choices and encourage them to study in different countries and programs in the world. This could also be an important factor to inspire more Chinese students to study aboard.

Researcher from the social and psychological area perceived Chinese students' decision to study abroad was due to their national nature. Yao (2004) stated that Chinese students' nature was to explore and experience the different foreign culture, learning new knowledge and skills. According to her, when Chinese students noticed that more and more peers study abroad, they too would like to choose to study abroad to prevent being end up at a competitive disadvantage position. Attracted by foreign countries' favorable conditions, Chinese students who completed their tertiary education abroad became a popular trend as Yao (2004) analyzed.

Lastly, another very important push factor as Yang (2007) discussed, was the diminishing credibility of the study abroad agency's services, as more and more institutions set up their websites in Chinese or using more direct online application. Thus, the well-designed university website that provides quality service information simplified the process for Chinese students to contact the university directly, which to some degree also let them make a quick decision.

### **Brief Introduction to Chinese Students' Studying in Thailand**

Office of the Higher Education Commission (2009) conducted a survey on the enrolment of international students in Thai higher education institutions, the survey reported that by



the year of 2008, there were 16,361 international students enrolled in 96 Thai higher education institutions, while Chinese students had become the major source of international students for Thailand Higher Education Institutions since year of 2006.

Why so many Chinese students enjoyed choosing to study in Thailand? Yin & Chen (2015) had studied this, they interpreted this phenomena based on Thailand's advantages including Thailand's long term friendship with China, its geographical location, its cheap education cost, and possible business opportunities for Chinese, and other international educational business. All advantages could bring more opportunities to this region; as well as attract Chinese students to come and study in Thailand, especially with Thai Government's open policies and after the establishment of ASEAN Economic Community (AEC) in 2015.

Since Chinese students had become a majority and the main source of foreign students for Thailand, its education services also becomes one of Thai's important export markets for Chinese customers. However, as the international education industry became so globalized and competitive in this era, studying and improving the quality of the international education service market played a very significant role in terms of attracting more potential Chinese students to come and study in Thailand. Hence, a study of the variety of factors affecting Chinese students' study in Thailand Higher Education is necessary and un-doubly helpful, not only for Thailand higher education institutes and Chinese customers, but also for the Thailand and China's governments.

## 7

### Factors affecting Chinese students' decision to study in Thailand

Few studies concerning the affecting factors of Chinese students' decision to study in Thailand had been conducted recently, as more and more Chinese students coming to study in Thailand.

An (2013) tried to investigate the main factors influencing Chinese students' choice of studying in Thailand universities. According to him (An, 2013), most Chinese students decided to study in Thailand, as they found that most Thai higher education institutions used of English as a medium of instruction, like the institutions in the western countries, but they did not require very high IELTS or TOEFL scores before they entered the institutions, which could allow the Chinese students to be enrolled easier at the beginning stage, but also strengthen their English proficiency as they studied more. The Chinese students believed that an international studying environment in Thailand let them consider to study here possibly.

Songsathaphorn and Chen (2014) studied the Chinese students' satisfaction in Thai Universities and analyzed the related factors. Their findings indicated that there were four factors, which were summarized as education, safety, image and prestige of institution, and

student's preparation before they came to Thailand; positively influenced on Chinese students' satisfaction of studying in Thailand's Higher education institutions.

Yin, Rungkanjanases and Chen (2015) further more found that the factors such as recognition of the degree from China' government, family affiliation, the National Matriculation Exam scores, language improvement consideration, students' self-knowledge about Thailand and its society, could impact on Chinese students' choice of studying in Thailand institutions.

Different previous researchers used their own ways trying to explore the factors affecting Chinese students' decision making to study in Thailand. However, as they used their own ways, the factors that they studied were either overlapping or lack of systematic classification, thus, this researcher attempted to investigate further about what are the roots of factors by using PEST analysis and to measure their effects upon the Chinese students' decision making process when considering to study in Thai Higher Education Institutes.

### PEST Analysis

PEST analysis has been used frequently in the last 20 years in the area of business and market exploring. This tool and technique used to apply for 'scanning the business environment' is by Aguilar. According to Aguilar (1967), PEST Analysis is a measurement tool for assessing markets for a specific product, a business or service within a particular time frame. PEST Analysis usually could help the leaders from various organizations make better business decisions and improve efficiency by analyzing different factors from political, economic, social, and technology aspects. Though PEST analysis was used very often in business areas, but it was also the major theoretical steam and an important strategy tool for educational sociologists to study the education phenomena in the scope of social sciences.

Sociologists of Education like Ballantine & Spade (2001) believed that "society was held together by share values and collective agreement, and the glue of society is economic, political, cultural and military power" (p.19).

Sadovnik (1991) pointed that Contemporary approaches in the sociology of education were concerned with how the Marco-level (social, political, and economic structures and institutions) is dialectically related to the way in which people understand systems of meaning. In particular, assessing the impact of political, economic, social and cultural influences is becoming a trend in studying in education sociology, so as to understand a group of social behavior. As recent political, economic, social and cultural developments in the practice between Thailand and China associated highly, more and more Chinese customers even realized the impact from these perspectives, therefore, they would also consider the factors before they make their decision to study abroad.

For this regard, this research also decided to apply PEST analysis for studying the Chinese



students' decision making behavior, which included investigating their concerned Political, Economic, Social and cultural, and Technological factors that may affect their decision making in studying in Thai institutions.

### Research Methodology

This study used the qualitative and quantitative mixed design with four main objectives. The researcher started interviewing the Chinese students who were currently studying in different Thailand's Higher Education Institutions in Bangkok for about one year at least, in order to investigate what kind of factors they considered before they made the decision to study in Thailand. Their concerned factors recorded by the interview process were classified into five categories including social, economical, political and cultural factors, then each category factor was analyzed reflectively. The content analysis of the interview results was made into the questionnaire part 3 after the validity and reliability were ensured. Then in the quantitative process, descriptive statistics were used to report the information channels for Chinese students' decision-making to study in Thailand's higher education institutions as the technological factors' exploration. Multiple regressions were then used to determine the significant attributing factors for Chinese students' decision-making to study in Thailand's higher education institutions.

A questionnaire was developed by this researcher based on the interview results and previous research was composed of 4 parts. The questionnaire part 1 and 2 required the participants to report their demographic factors and the information channels that they used in the process of decision making. The questionnaire part 3 contained the questions with a five-point-Likert scale; the participants were required to indicate their agreement of the factors. The last part of the questionnaire surveyed the Chinese students' overall satisfaction of their decision to study in Thailand institutions, which was adopted from previous studies of An (2013), Yin (2015), and Sankham (2016).

The questionnaire was checked for content validity by a panel of 15 experts from China and Thailand High Education Institutions. All of them are senior researchers with doctoral degrees and at least 10 years of working experiences in Higher Education Institutions. The questionnaire content was analyzed using averaged scores of the index of item-objective congruence (IOC) from all experts. As the overall IOC result was 0.76, which was considered appropriate. Meanwhile, the instrument was also tested through a pilot study with 30 Chinese graduate school students who studied in Thailand. The alpha coefficients for questionnaire part 3 reached .86 and .89 for the pilot test and for the current study. As for questionnaire part 4, the coefficient alpha value was reported .73 as reported by An (2013), and Yin (2015), was .83 for the current study.

The researcher distributed the questionnaires to the Chinese students who study in different Thailand’s Higher Education Institutions by emails or hardcopies during August 11, 2017–March 11, 2018. A total of 402 Chinese students who currently study in different programs of 20 universities in Thailand during 2017-2018 completed the questionnaires, and 48 of them were also interviewed before they did the questionnaires.

## Data Analysis

### 1. Personal factors reflected by the participants

The details for participants’ Demographic information were shown in Table 1. The results showed that most Chinese students came to Thailand were from the families of parental monthly income about 10,001-20,000RMB, they mostly studied at undergraduate level at the age of 19-23 years old, and had no work experiences in China or Thailand.

**Table 1.** Summary of participants’ personal information

Demographic Information	Categories	Number	Percentage
Study level	Undergraduate	282	70.2
	Graduate	120	29.8
Parental incomes (Monthly)	Less than 5000	53	13.2
	5001-10,000	126	31.3
	10,001-20,000	204	50.7
	20,000 and above	19	4.8
Age	Less than 19	30	7.5
	19-23	187	46.5
	24-28	110	27.4
	29 or up	75	18.6
Work experiences	No work experience	215	53.6
	Part time working now	162	40.3
	Fulltime working now	25	6.1

### 2. Information channels that Chinese students used for decision-making to study in Thailand’s Higher Education Institutions.

Table 3 showed the information channels that Chinese students used to make their decision to study in Thailand, the data indicated that when the Chinese students decided to study in Thailand, there were 5 information channels, the rank form high to low, namely, educational agent, joint program, friend referral, online applying and education exhibitions.

**Table 2.** Information channels for Chinese students' decision-making to study in Thailand

Information channels	Number	Percentage
Educational agent	146	36.2
Joint program	97	24.3
Friend referral	75	18.6
Online applying	68	16.8
Educational exhibitions	16	4.1

### 3. Identification of the economical, social, political, cultural factors affecting the Chinese students' decision making to study in Thailand's higher education institutions.

The researcher examined the factors that Chinese students considered before they decided to study in Thailand's Higher Education Institutions. Those factors were obtained from the interview process with the total of 98 Chinese students who were studying in various Thai higher education institutions for more than 2 years. The research did a semi-structured interview in terms of the possible factors based on the PEST analysis model and the previous studies (An, 2013; Yin, 2015).

The interviewed results were summarized and classified shown in the Table 3. As seen, there were 4 categories including social, political, cultural, economical factors mentioned by the interviewees when they talk about their decision to study in Thailand. The detailed factors of each category were also listed as the Table3 shown;the sequence of the listed factor is based on the mean scores with the relevant interpretation. Meanwhile, this researcher also assessed402 participants' agreement of each mentioned factor. Therefore, Table 3also showed the level of Chinese students' agreement, as a result, the agreement level for over-all of these 4 categories of factors was high.

**Table 3.** Means and Standard Deviation for the level of Agreement of Each Factor

Factors	Mean	S.D.	Interpretation
<b>Social factors:</b>			
1. Beautiful touring country	3.98	.93	High
2. Safety of Thai society	3.89	.98	High
3. Land of smile, Thai people are kind	3.87	.97	High
4. Many Thai has Chinese family background	3.68	1.01	High
5. Curriculum strength of Thai institutions	3.56	1.12	High
6. English is highly used in Thai speaking setting	3.32	.89	Moderate
<b>Economical factors:</b>			
1. The Belt and Road Initiatives	4.56	.88	Very High
2. Easy for applying compared with western countries	3.96	.98	High
3. Cost of living is not very high	3.67	.99	High
4. Tuition fees can be afforded	3.56	1.03	High
5. Not far between 2 countries	3.52	1.07	High
6. Many business opportunities for Chinese students studying in Thailand	3.24	.87	Moderate
<b>Political factors</b>			
1. Degree recognized by China's government	4.54	.94	Very High
2. Stable Sino-Thailand relationship from history	4.17	.77	High
3. Easy for apply and get a visa	4.09	.89	High
4. ASEAN + China impact	3.51	.79	High
5. Joint programs are established	3.50	.79	High
6. China government support oversea study	3.41	.81	Moderate
<b>Cultural factors:</b>			
1. Buddhist culture	3.84	.86	High
2. Chinese Education-first thinking	3.56	.78	High
3. Chinese exploring the world thinking	3.51	.81	High
4. Both cultures are close and get easy integration	3.50	.89	High
5. Cultural communication among people in both countries are often	3.48	.82	High
6. Multi-cultural experiences	3.45	.78	Moderate
<b>Overall</b>	<b>3.73</b>	<b>.91</b>	<b>High</b>





#### 4. Attributing factors for Chinese students' decision-making to study in Thailand's Higher Education institutions.

Combing with all the factors that this study investigated, multiple regressions were used to test to what degree these factors attributing to the Chinese students' decision-making to study in Thailand. Figure 1 below indicated the results of the analysis. The adjusted  $R^2$  was .789, the five category factors were significantly impacting on the Chinese students' decision to study in Thailand's Higher Education Institution, as the p values were less than .05; and they were able to predict 78.9% of variance of this model. According to the degree that attributing to the students' decision making from high to low, the factors were Economic factors ( $\beta=.374$ ,  $P=.000$ ); Political factors ( $\beta=.293$ ,  $P=.000$ ); Social factors ( $\beta=.237$ ,  $P=.001$ ); Cultural factors ( $\beta=.137$ ,  $P=.002$ ); and Personal factor ( $\beta=.078$ ,  $P=.023$ ).

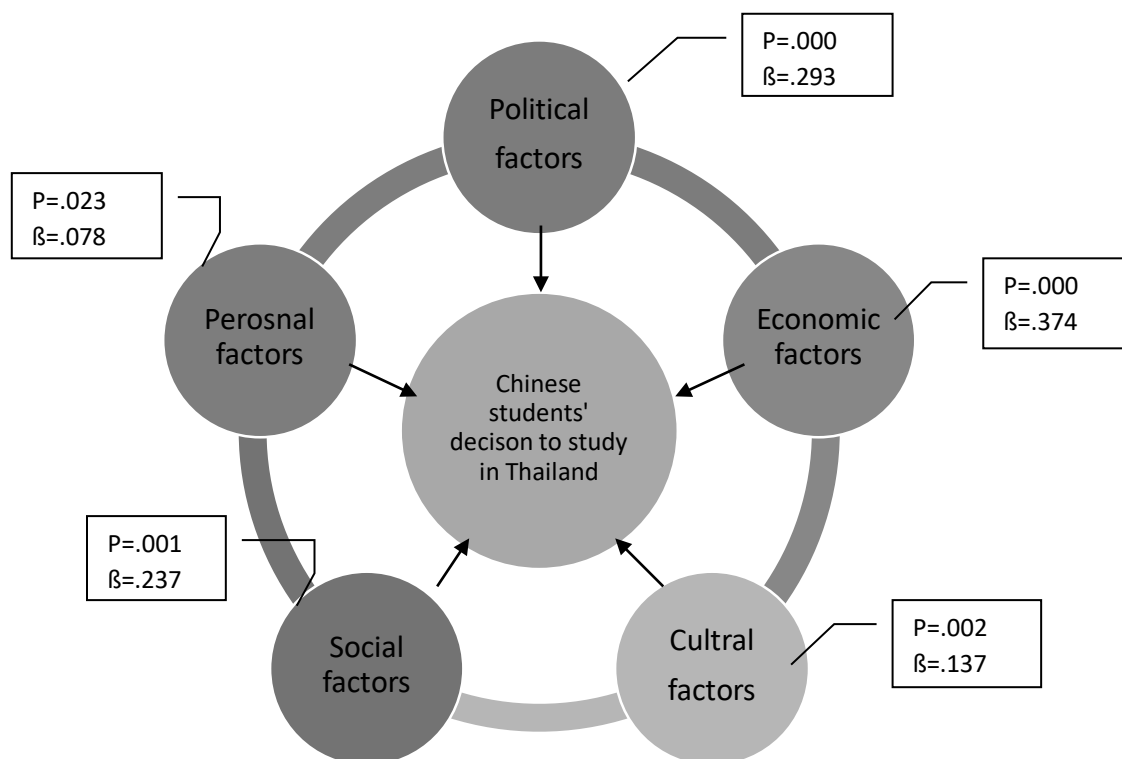


Figure 1. Correlation between all the Attributing Factors (N=402),  $p<.05$

#### Conclusion And Discussion

The study mainly analyzed the economical, political, social, cultural, personal factors' influences on Chinese students' decision-making of choosing Thai Higher Education Institutions. These five predictive factors were proved to positively affect the Chinese students' decision to study in Thailand's Institutions from high to low, and could predict 78.9% of variance of

the model. Meanwhile, the top 5 information channels that Chinese students used in their process of applying for the Thai University were educational agent, joint program, friend referral, online applying and education exhibitions.

This study also found that most Chinese students came to Thailand were from the families of parental monthly income about 10,001-20,000RMB, they mostly studied at undergraduate level at the age of 19-23 years old, and had no work experiences in China or Thailand. Previous study (An, 2013) had reported that 84.9% Chinese students studied in Thailand’s universities at the undergraduate, only 15.1% of them studied at the graduate schools level. Compared with An’s (2013) finding, it could be concluded that more Chinese students came to study at the graduate schools level in Thailand’s Higher Education Institutions in recent 5 years, as the percentage of Chinese students studying the Thailand Higher Education Institutions increased to 29.8 as this study identified. What were the reasons behind this, the reports of some Chinese Medias tried to explain this to a certain degree. Wang(2016) reported on HuaxiDushi Newspaper (Oct 31, 2016) that the job market for Chinese students’ with bachelor degrees became more fierce and competitive, so the number of Bachelor degree students who chose to study in the graduate schools were increasing stably in recent three years. Wan (2017) also focused this and published his concerns in another famous Chinese newspaper named China Youth. He reported that to the year of 2018, the number of Chinese undergraduate students will reach 8.2 million, which could be the highest number in the history, and he believed the major reason was due to delay the job search in the job market (Wan 2019).

The study’s findings about the top 5 information channels that Chinese students used in their process of applying for the Thai University were consistent with the findings of Yin, Rungkanjanases and Chen (2015). Their report at the year of 2015 showed the percentage for online applying was 8.4%, and the percentage of educational exhibitions was 6.4%, however, the percentage for online applying increased to 16.8%, and the educational exhibitions dropped to 4.1% as this study found. Annual Report on the development of Chinese oversea study abroad (2017) confirmed this trend, it has pointed that more joint programs resulted from “one belt and road” project and online application made the Chinese study aboard more conveniently.

This study revealed the economical, social, political and cultural concerns that Chinese students and parents were considering before they decided to study in Thailand. Previous researchers from different angles and aspects studies and discussed the possible reasons that influenced the Chinese students’ decision making for studying in Thailand Higher Education Institutions, some of the detailed reasons were consist with this finding, though



they didn't classify them as economical, social, political and cultural factors( An, 2013; Yin, Rungkanjanases and Chen, 2015) .

The study's last finding confirmed that Economic factors, Political factors, Social factors ,Cultural factors, and Personal factors were all positive impacting on the students' decision making from high to low, as predicting 78.9% of variance of this model. Since China government starts the "Belt & Road" Initiative, the Chinese students studied in the countries along "Belt and Road" became very popular, and Thailand was one of the important ports in this "Belt and Road" routine, thus, it was very necessary and important for Chinese students to consider the economic factors, political factors, social factors, cultural factors, and personal factors before they decided to study in Thailand. The similar finding as Lv, Zheng and Li (2017) depicted were three aspects' consideration including background conditions, development characteristics and policy environment.

Thailand, as one of the important studying abroad destinations, not only have its own advantages in international tertiary education, but also are developed a closer economic and social relations with China under the development of ASEAN. Therefore, considering the economic factors, political factors, social factors, cultural factors, and personal factors, it was a fact that Thailand had attracted and still would attract a large number of Chinese students to study in this country, because of higher level of education internationalization and adjacent location advantage with China, as Lv, Chen and Fei (2017) also confirmed. They also pointed that popular destinations for studying abroad in Asia along the route of Belt & Road Initiative, beside Japan, South Korea, Malaysia, Thailand would be a popular choice still for Chinese students. As the Chinese students were ranked as the major international students for Thailand, the analyzed attributing factors for Chinese students' decisions were expected to assist Chinese students' consideration to some degree; and drive the Thailand's internationalized Education service to a better future.

### Recommendation

Based on the discussion, the researcher provides the following recommendation for Chinese students, parents, agents, Thai universities and education department of Chinese embassy in Thailand:

Chinese students and parents were suggested to consider all the economical, political, social, cultural, personal factors that existing between Thailand and China, and make sure the students had enough knowledge for their learning in Thailand's Higher Education Institutions and living in Thailand. They were also recommended to design their future career plan during the time they studied in Thailand, check more information directly from the website of targeted institution, and direct contact with the schools would be encouraged as well.

The institutions were recommended to provide international students more information on their website in English or Chinese language if possible. As more students were likely to apply through online tools, the institutions should build a team to facilitate the application and consultation through different channels, including Wechat, Line or University website. If some institutions had a lot of Chinese students already, a student affair or Chinese student union may need to be established to improve the better management and guidance for the Chinese students.

This study only surveyed and interviewed the Chinese students who were currently studying in Thailand’s Higher education Institutions, in order to know the real concerns from the ones who plan to study in Thailand institutions, future researchers may need to go to China and study the Chinese customers’ perception and consideration directly before they made decisions. Perhaps future studies could also compare the Chinese students’ decisions to study in Thailand and in other countries, so as to understand fully about what the Chinese students’ real concerns were and what the real strengths of Thailand’s institutions were.

**References**

An., Z. C. (2013). Aspects of Globalization in Higher Education : Why Chinese Students Choose to Study in Thailand. *Stamford Journal*, 5(1), 30-35.

MOE, Chinese. (2017). *Annual Report on the Development of Chinese Studying Abroad 2017. (Jan 18, 2018) Retrieved from <http://en.ccg.org.cn/annual-report-on-the-development-of-chinese-studying-abroad-2017/>.*

Aguilar, F. J. (1967). *Scanning the Business Environment*. New York : Macmillan.

Ballantine, J. H. & Spade, J. Z. (2001). *Schools and Society : A Sociology Approach to Education*. Wadsworth : Thomson U.S.A.

Bodycott, P. B. (2009). Choosing a Higher Education Study Abroad Destination : What Mainland Chinese Parents and Students Rate as Important. *Journal of Research in International Education*, 8(3), 349-353.

Chen, L.H. (2007). East-Asian students’ choice of Canadian Graduate Schools. *International Journal of Educational Advancement*, 7(4), 271-306.

Ministry of Education, China. (2013). *Chinese Overseas Students Monitoring system. (Jan 23, 2018) Retrieved from <http://www.jsj.edu.cn/index.php/default/index/sort/12048>.*

Chinese Education Online. (2008). *The Admission Score for the National Higher Education Entrance Examination. (Feb 1, 2018) Retrieved from <http://www.eol.cn/include/cer.net/gaokao/zhuanti/2006fsx.shtml>.*



- China, Education Department of Ministry. (2007). *Education China*. (Feb 1, 2018) Retrieved from <http://www.edu.cn/20041203/3123354.shtml>.
- China's Ministry of Education. (2016). *More Chinese Students Return from Overseas in 2016*. (Feb 1, 2018) Retrieved from [http://english.gov.cn/state\\_council/ministries/2017/03/01/content\\_281475581664446](http://english.gov.cn/state_council/ministries/2017/03/01/content_281475581664446).
- Dong, H., & Wan, X. (2012). Higher education tuition and fees in China : Implications and impacts on affordability and educational equity. *Current Issues in Education*, 15(1), 1-9.
- Hui, L. (2005). Chinese Cultural Schema of Education : Implications for communication between Chinese students and Australian educators. *Issues in Educational Research*, 15(1), 17-36.
- Kim, I. (2017). *China's Middle Class Is Exploding*. (Feb 8, 2018) Retrieved from <http://www.businessinsider.com/chinas-middle-class-is-exploding-2016-8>.
- Liu, A. Rhoads, R.A & Wang, Y. (2007). Chinese University Students' Views on Globalization : Exploring Conceptions of Citizenship. *Chung Cheng Educational Studies*, 6(1), 95-125.
- Liu, W. (2016). The International Mobility of Chinese Students : A Cultural Perspective Canadian. *Journal of Higher Education*, 46(4), 41-59.
- Lv, Zheng & Li. (2017). *The Development of China's Study Abroad under the Background of Globalization and "One Belt, One Road" Initiative : Challenges and New Opportunities*, Annual Report on the Development of Chinese Studying Abroad 2017, 120-165.
- Lv, M. Chen, X. and Fei, M. (2017). *Chinese Students Studying Abroad in Asia : Current Situation and Prospects*, Annual Report on the Development of Chinese Studying Abroad 2017, 165-220.
- Mark, H and Eric, B. (2017). *China population crisis : New Two-child Policy Fails to Yield Major Gains. Asia-Pacific News*. (Feb 8, 2018) Retrieved from <https://www.cnbc.com/2017/01/28/china-population-crisis-new-two-child-policy-fails-to-yield-major-gains.html>
- Mazzarol, T & Soutar, GN. (2002). Push-pull Factors Influencing International Student Destination Choice. *The International Journal of Educational Management*, 16(2), 82-90.
- Ministry of Education of People's Republic of China. (2006). *China, National Bureau of Statistics of 2006*. China Statistic Year Book. (Jan 23, 2018) Retrieved from <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2006/indexeh.htm>.
- Office of the Higher Education Commission. (2009). *Bureau of International Cooperation Strategy. Ministry of Education*. International Programs in Higher Education Institutions. (Feb 4, 2018) Retrieved from <http://inter.mua.go.th/main2/list.php?id=fa02>.

- Sadovnik, A. R., (1991). Basil Berbetain's Theory of Pedagogic practice : A Structuralism Approach. *Sociology of Education*, 1(2), 48-63.
- Sankham, S. & Hamra, W. A. (2016). Factors Affecting Student Decisions to Study at Asia Pacific International University. *Catalyst*, 13(1), 136-145.
- Songsathaphorn, P. Chen,. C, & Ruangkanjanases, A. (2014). A Study of Factors Influencing Chinese Students' Satisfaction toward Thai Universities. *Journal of Economics Business and Management*, 2(2), 10-15.
- Wang, B.Q. (2016). *The Number of Bachelor Degree Students Applying for Graduate Studies are Increased*. (Feb 4, 2018) Retrieved from HuaxiDushi Newspaper (Oct 31,2016).
- Wang, Z. (2007). Key factors the influence recruiting young Chinese students. *International Education Journal*, 8(2), 37-48.
- Wan, X. (2017). *More Students, More Pressure for studying at Graduate School's Level*. (Feb 4, 2018) Retrieved from China Youth (Dec 25, 2017, 07 : 27 : 38).
- Yao, L. (2004). *The Chinese Overseas Students : An Overview of the Flows Change*. (Feb 4th, 2018) Retrieved from [http://acsr.anu.edu.au/APA2004/papers/6C\\_Yao.pdf](http://acsr.anu.edu.au/APA2004/papers/6C_Yao.pdf).
- Yang, M. (2007). What Attracts Mainland Chinese Students to Australian Higher Education : Studies in Learning. *Evaluation Innovation and Development*, 4(2), 1-12.
- Yin., H, Ruangkanjanases, A. & Chen, C. (2015). Factors Affecting Chinese Students' Decision Making toward Thai Universities. *International Journal of Information and Education Technology*, 5(3), 12-19.



# 8

## Intrinsic Control by Invisible Hand : Economic Incentive of Rape Causes in China

ภัยเขี้ยวจากมือที่มองไม่เห็น : เหตุจูงใจทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การข่มขืนในประเทศจีน

---

Shi Qiang

ฉือ ฉีแยง







# Intrinsic Control by Invisible Hand : Economic Incentive of Rape Causes in China

ภัยเขี้ยวจากมือที่มองไม่เห็น : เหตุจูงใจทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การเพิ่มขึ้นในประเทศจีน

Shi Qiang<sup>1</sup>

ฉือ ฉีเยียง

<sup>1</sup>Law Faculty Thammasat University 2 Prachan Road Khwaeng Phra Borommaha Ratchawang Phra Nakhon,  
Bangkok 10200, Thailand. E-mail : 343647532@99.com

<sup>1</sup>คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร  
10200, ประเทศไทย. E-mail : 343647532@99.com

*Received : July 8, 2019 Revised : January 19, 2020 Accepted : February 7, 2020*

## Abstract

The objective of this article is to analyze the incentive causes of rape crime with the perspective of economy in China. Utilized and integrated many official Statistics and Reports, states that mainly economic phenomena play the role on rape crimes: During economic migration, peasant workers have aggravated sexual repression, who became a highly concerned potential rape crime group. Under heavy economic burden, delayed marriage age, falling marriage rate and rising divorce rate had led to prolonging asexual period for the young blood. With infections of economic exploitation, the celebrities' sexual games have diffused imitation effects, while the poor's sexual helpless will accelerate the social frustration and masculinity loss which cannot compensate the sexual psychology development healthily. This article proposes that lessons from Franz von Liszt' Criminology Theory, social policy represents the best and effective crime policy, deduces the solutions including Poverty Alleviation Policy and Reducing Gap in Wealth Policy which maybe reduce the occurrence rate of rape in China. These best economic policies will be able to loosen the hand which halted necks of those souls' libido.

**Keywords :** Migrant Workers; Rape offenders; Poverty Alleviation

## บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เป็นปัจจัยในการกระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมทางเพศฐานความผิดข่มขืนกระทำชำเราในบริบทภาวะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน จากการศึกษาและค้นคว้าในเชิงบูรณาการข้อมูลเชิงสถิติและรายงานของทางการในหลายประเภท พบว่า ภาวะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการก่ออาชญากรรมทางเพศฐานความผิดข่มขืนกระทำชำเราในหลายกรณี อาทิ กรณีการย้ายถิ่นเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มแรงงานภาคเกษตรกรรมจึงไม่มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์หรือมีเพศสัมพันธ์ได้ ทำให้ต้องอดทนอดกลั้นต่อความต้องการทางเพศ ทั้งนี้หากขาดความยับยั้งชั่งใจเมื่อใดย่อมมีความเป็นไปได้ที่กลุ่มแรงงานเหล่านั้นจะไปก่ออาชญากรรมทางเพศฐานความผิดข่มขืนกระทำชำเรา นอกจากนี้ยัง

มีปัจจัยเสริมอีกหลายประการที่ทำให้เกิดการก่ออาชญากรรมดังกล่าว ได้แก่ การบีบคั้นทางเศรษฐกิจที่รุนแรง การแต่งงานช้ากว่าช่วงวัยที่เหมาะสม อัตราการแต่งงานลดลงและอัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นการประวิงเวลาในการเข้าสู่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเจริญพันธุ์ ประกอบกับการเผยแพร่รสนิยมการเปลี่ยนคู่นอนไม่ซ้ำหน้าในแวดวงคนดังของสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเลียนแบบในวงกว้าง ในขณะที่ชนชั้นแรงงานที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีไม่สามารถมีความสัมพันธ์และมีคู่นอน ตลอดจนไม่สามารถเปลี่ยนคู่นอนไม่ซ้ำหน้าตามรสนิยมที่ได้กล่าวไปแล้วเนื่องจากไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอเพื่อใช้จ่ายในเรื่องดังกล่าว จึงก่อให้เกิดความคับข้องใจจนนำไปสู่การก่ออาชญากรรมทางเพศ ดังนั้น บทความนี้จึงได้เสนอให้นำทฤษฎีอาชญาวิทยาของ Franz von Liszt ซึ่งเป็นนโยบายด้านสังคมที่เป็นทางออกของการลดอาชญากรรมที่ดีที่สุดหากนำมาใช้ร่วมกันกับนโยบายบรรเทาความยากจนและนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้สามารถลดจำนวนการก่ออาชญากรรมทางเพศฐานความผิดข่มขืนกระทำชำเราในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ดีและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมทำให้เกิดการป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมเมื่อมีความต้องการทางเพศ และส่งเสริมให้ผู้หญิงมีความปลอดภัยจากอาชญากรรมดังกล่าวมากขึ้น

**คำสำคัญ :** แรงงานข้ามชาติ; ผู้กระทำความผิดข่มขืน; บรรเทาความยากจน

## Introduction

The invisible hand describes the unintended social benefits of an individual's self-interested actions. Adam Smith first introduced the concept in *The Theory of Moral Sentiments*, written in 1759. (Smith, 2010) Interpretations of the term have been generalized beyond the usage by Smith. Here the expression is used only as a metaphor. According to Keynesian theory, the macroeconomic trend will restrict the specific behavior of individuals. Macroeconomics teaches us that individual choice can be rendered powerless as a result of the presence of macroeconomic constraints. (Korajczyk & Levy, 2003) It is self-evident that economic conditions affect individual behavior. Rape is one of serious sexual violence behaviors in modern. Whether the rape be controlled by Economism's hand, it is the mainly discussed issue of this paper.

Rape, which the etymology originates from the Latin *rapere*, (Saunders, 2001) its definition and typologies have been inconsistency in most jurisdictions and contexts. Some experts reflect on whether the rape epidemic in India has certain associated with the impact of colonialism legacy. (Chitnis & Wright, 2007). The hormones in depressed economic status maybe vent by against female who weaker than them or by retaliated ones who superior to them for keeping Physical and psychological balance. In Chinese Criminal law, rape refers to the intercourse that the penis penetrates the vagina by violence, coercion or any other means, who they have not marital relationship. As the improvement of women's status and strengthened consciousness of feminist, the amount of rape cases in China which be Initiated the criminal proceedings per year have been steady declined from 40,976 in 1998, then 30,248 in 2007, to 27,664 in 2017. (Bureau, 2018) Whether economic factors play a role in



rape cases in China, it is as one research perspective of econ-geographical characteristics. Research suggests that a combination of factors likely contribute to sexual offending behavior. (Susan Faupel, 2015) This paper does not analyze the complex etiology causes of rapists, only for presentation of economic factors' effect on the occurrence of rape, prospects for recommendations for socio-economic policies in China at present.

### **The Aggravated Sexual Repression During Economic Migration**

Peasant Workers or Migrant Workers refers to migrant urban labor force in China that mass peasants go to urban from rural for non-agricultural work without local urban identity. They have made great contributions for economic developing. The Migrant Workers Monitoring Survey Report (2017) shows that the amount of peasant workers had reached 286.52 million in 2017, an increase of 1.7% over 2016. The trans-provincial migrant rate of peasant workers in central China exceeded 61.3 %, with the male accounting for 65.6 %. Meanwhile, the female rate has been declined. Most peasant workers are young blood, which the group under 40 years old accounts for over 50%. (Bureau, 2018)The problem on sexuality of migrant workers has been widely concerned by scholars for a long time. Most of them travel to cities by themselves, even if they are married and live apart from their wives for a long time.

#### **Migrant Workers been Isolated from Spouses**

One Report on the Sexuality of Migrant Workers even shows that 83.93 % of migrant workers are reunited with their spouses within a year, while 16.07 % of migrant workers have not been reunited for more than a year, and very few have not returned home for more than two years. (Wenwei, 2007) Another Report figures out 23.9% of migrant workers have sexual repression constantly. With sexual repression, 26.18% transfer to other activities, 16.8% relieve by masturbation, 11.62% substitute by sexual fantasy, 10.91% let off by out of temper, part of them have an affair with other migrant workers or go whoring, even have homosexual behaviors. When they cannot live in normal sexual conduct, more than 64.71% have negative emotion and substituted abnormal behaviors. (Xinhua, 2007)

#### **Migrant Workers been As the Potential Rapist Group**

From Big Data Observation of rape cases in China, Guangzhou, Shenzhen, Shanghai have been the top 3 metropolises in terms of rape incidence, which all have the largest migrant population for labor. (Science, 2019) As the metropolis sample of Shanghai, there were 508 rape offenders which account for 3.9% of all prisoners in jail in January, 2014. As can be seen from the following table1, the Peasant-Workers (Migrant Workers) who were single or separated

marital status, used to live at suburban or Urban-rural fringe area, are potential sexual offenders principally.

**Table 1 :** Demographic Distribution of Rape Criminals in Shanghai prison (2014)

Census Register	Local registers in Shanghai: 25.6% Registers in other provinces :73.2%      Foreigners: 1.2%
Marital Status	Married: 35.8% (Therein registers in other provinces, account for 91.7%) Single: 54.4%    Divorced: 9.3%    Widowed: 0.5%
Age Range	Under 25: 27.3%    26-30: 28.4%    31-35: 13.4%    36-40:11.9% 41-45: 8%    46-50 :5.7%    over 50: 5.4%
Occurrence Location	Urban-rural fringe area :19% Suburban :52%    Downtown :29%

*Note :* From Cheng Ying, Duowen Chen. (2014).The Quantitative Research on Rape crimes in Shanghai. (Shanghai Prison).Retrieved from May12,2019, [https://jyj.sh.gov.cn/Attach/Attaches/month\\_1511/20151125045042701.doc](https://jyj.sh.gov.cn/Attach/Attaches/month_1511/20151125045042701.doc).

### Main Characteristics of Sexual Assault Cases in China

According to Judicial Big data Special Report by the Supreme Court issued in 2016. Rape accounts for majority of sexual violence, then is child molestation, indecency, force prostitution and lure the girl into prostitution. The defendants were mainly aged between 18 and 35, accounting for 53%. The proportion of juvenile delinquency is 9%. It’s important to emphasize that Guangdong Province and Henan Province are the top two in terms of the number of rape cases in the statistics, which Guangdong is just the largest province of migrant works input and Henan is the largest province of migrant works output. About the other characteristics of the accused in the sexual assault cases are as following: (1) The profession characteristics-----52.5% are peasant, 30.2% are rolling stone. (2) Criminal motive----Most defendants had drunk alcohol before committing sexual assault, accounting for 66%. (3) Conduct location----The number of sexual assault cases carried out in hotels is the highest, accounting for 61.3%. (4) The relation with victims----The unsub usually hunts the victim through the cyber chat APP.



Diagram 2 : Main Types of Sexual Assault

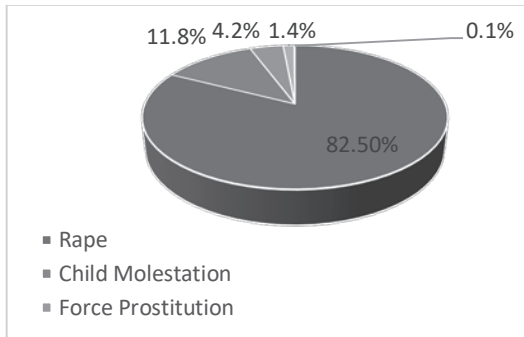


Diagram 3 : Age Distribution of Sexual Assault

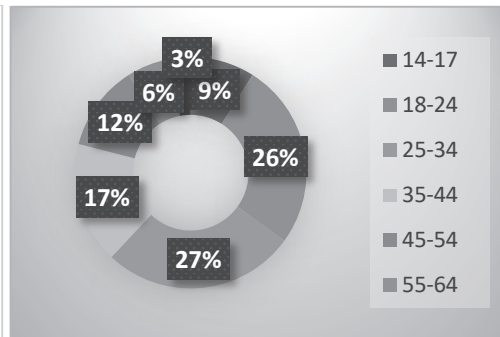
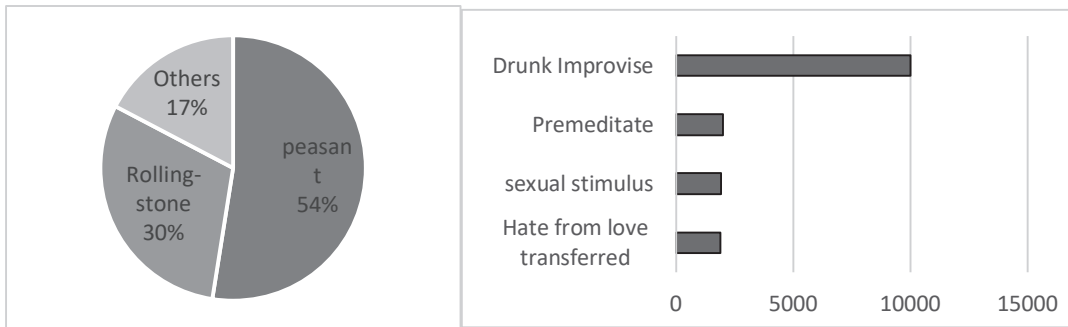


Diagram 4 : The Professional Characteristics and Typical Criminal Motives of Rape



Data Resource : China Justice Big Data Service Platform. Retrieved May 3, 2019, from <http://data.court.gov.cn/pages/index.html>.

Diagram 5 : Conduct Location of Rape

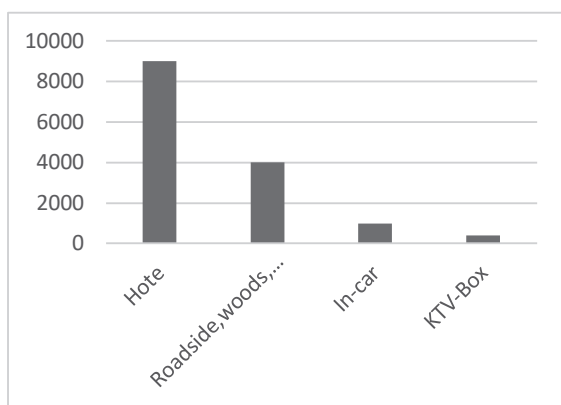
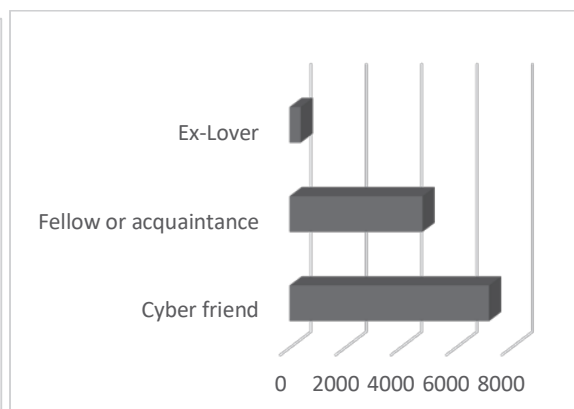


Diagram 6 : Relation with Victims of Rape

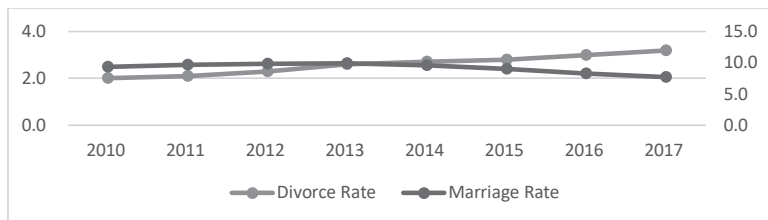


Note : From China Justice Big Data Service Platform. Retrieved May 3, 2019, from <http://data.court.gov.cn/pages/index.html>.

### The Prolonging Asexual Period under Heavy Economic Burden

Having stable sexual partner can greatly reduce the sexual crime rate. Marriage, undoubtedly, it is the best way to be stabled the sexual partner. What’s the essence of marriage? This is an antiquity, controversial, evolutionary and modern issue. In the oldest of civilizations such as in Ancient Egypt, marriage was a purely social event initiating cohabitation, without any legal consequence or religious association essentially. Jesus taught in Sermon that nothing other than adultery can end a marriage. In other words, a certificate of divorce does not and cannot end a marriage, any marriage, no matter who issues the certificate of divorce.<sup>1</sup> This means that the sexual bond is the originating root or essence of marriage. In the modern law prospective, the essence of marriage is an identity contract that “Marry-me?” as an offer, “I DO” as an acceptance, the solemn rite and indispensable registration is due to the importance of the special contract. Although cultural differences were noticeable in the legal limits on whom one could marry, sex and love are eternal. In Chinese traditional culture, marriage also has strong functions on continuity of a clan and strengthen family, therefore, the economic and political elements also play the important role in marriage. Choosing spouse lays on properly matched “Door to door as the same height”.<sup>2</sup> With the marriage freedom of modern civilization, the hierarchical idea in marriage has been still haunting. Bride Price<sup>3</sup> is the heavy preserved marriage tradition, which developed more and more monetization. In recent years, one suit of house or apartment has been kidnapping Chinese marriage, while the real estate’ bubble is driving up. The abnormal tendency makes the cost of marriage more and more unaffordable, the relationship of marriage more and more brittle.

Diagram 7 : Marriage Rate and Divorce Rate (United %)



Index	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Marriage Rate	9.3	9.7	9.8	9.9	9.6	9	8.3	7.7
Divorce Rate	2	2.1	2.3	2.6	2.7	2.8	3	3.2

<sup>1</sup> See Matthew 5:32 ,19:9.

<sup>2</sup> “Door to door as the same height”( Men dang hu dui in Chinese) means the new couple family should be the same economic and social status. <sup>3</sup> Bride Price refers to betrothal gifts from the bridegroom to the bride’s family.

<sup>3</sup> Bride Price refers to betrothal gifts from the bridegroom to the bride’s family.



Note : From Ministry of Civil Affairs of the People's Republic of China. (2017). statistical bulletin on social service development. Retrieved May 3, 2019, from <http://www.mca.gov.cn/>.

### Delayed Marriage Age

From the Statistical Database of the National Civil Affairs Ministry, Chinese citizens universally delayed marriage registration in 2005-2015. The statutory marriage age is not less than 22 for male, and 20 for female. but only 26.3% of the group-young get marry at 20-24 years old, which the proportion was 47% a decade ago. Meanwhile, the interval of over 40 years old who get primary marriage climbed up 16.2% from 3.9%. The marriage age varies greatly in different locations. The young who live at the developed urban delay currently their marriage age, such as, Beijing and Shanghai have the lowest rate of marriage among their aged 20-24, only at 7% and 8% respectively. They used to delay their marriage about 15 years, which get marriage after 35 years old. (Affairs, 2019)“Young blood, Why- late marriage?”, a survey conducted by The People's Daily in 2018 show that economic dominates the main reason absolutely: (1) Haven't met Mr. Right or Miss Right. (29.5%). Making Detailed inquiry, having no time to date due to extra work is the upmost excuse. (2) Inability to take on family responsibilities. (23.4%). The subtext is “I cannot purchase one apartment and car on my own”. (3) Enjoy single life. (16.5%). Young Girls who have independent finance and stable higher income make up 80% among the answer.(4) Instability of life.(12.3%).Almost all of them who come from the rural or other province have higher expectation for the stability of workplace in a metropolis.(5)Heavy work pressure.(5.1%).At present, young people in China are facing increasing competition and challenge.(6) Too late for graduation from university.(5.1%). The higher education level of the group-young has been improving, many of them choose to study at university for more than 10 years. (7) Strong opposition or nonsupport from parents. (0.4%). Parents who intervened in their child's marriage mostly have the subconsciousness of Door to door as the same height, or they cannot sponsor their children's wedding. (8) Other reasons. (3.9%).(T. P. s. Daily, 2018-8-16)

### Falling Marriage Rate

In 2017, there were 10.631 million marriage registrations, down 7% from the previous year at 1,217 marriage registration offices and 4,877 registration sites nationwide.(China, 2017) Another Survey Report on the single population in 2018 random sampling conducted by Zhenai.com<sup>4</sup> from its 140 million members also shows the economic impacts on falling

<sup>4</sup> Zhenai.com refers to the cyber company which Founded in 2005, with the online recruitment and artificial matchmaking service mode in China.

marriage rate. This survey could also be called “why are you still single?” The specific results are summarized below: (1) Parents’ desire to see their child get married. 84.78% of single people have the experience of be urged by their parent, over 80% can understand parent’s desire, and 44% who be forced to go on blind date. The single people at over 30 years old were urged at maximum risk who live at Beijing, Shanghai, Shenzhen. (2) More than 60% of the single have hierarchy obsession of “Door to door as the same height” on marriage, which Wuhan, Beijing, Shenyang are the top 3 cities.(3) 48% of China-one<sup>5</sup> family hope to match the same China-one family, difference of optimal marriage age is 3-5 years.(4) More than 80% of single ladies believe that the new house or apartment which the bridegroom fulfilled the down payment at least should be a necessary condition for marriage.(5) 72% of single ladies insisted that the “Bride Price” should be over ¥100, 000 , the most expensive of “Bride Price” appears in Henan and Fujian Province.(6) 81% believed that the wedding cost should be around ¥100, 000, and the bridegroom should pay the bill unilaterally.(7) Who will holds the finance power of new family? 53.95 % depends on future situations, 32.73% believed that the female should hold, “AA” (Algebraic Average) accounted for 11.14%, only 2.18% believed that the male should hold. (8) 75.66% of single ladies do not agree to live with parents, but 57.22% of single man hope to live with his parent. 75.97% of parents were needed to take care of their grandchild.(Zhenai.com, 2018)

### Rising Divorce Rate

The Chinses divorce rate had risen 6.53 times in three decades. In 2017, a total of 4.374 million couples was divorced, an increase of 5.2% over the previous year. Among them, 3.704 million couples were registered for divorce by civil affairs departments, and 669,000 couples were divorced by litigation. The divorce rate is 3.2‰, which increased 0.2‰.(China, 2017)Taking the divorce cases by litigation, the Supreme Court’s Big Data show that: (1) 73.4% of plaintiffs are wives. (2) The greatest age gap was 0-3 years old. (3) The high incidence of marital breakdown is 2-7 years after marriage. (3) The domestic violence is the reason of 14.86% cases, which 91.43% of them is by male.(Science, 2019) In China, the top divorce rate cities are still Beijing, Shanghai, Shenzhen, Guangzhou, Xiamen, which are the top developed cites. The research on the reasons of divorce concluded the 6 main marital-killers, sexual infidelity account for 74.6% is the worst killer.<sup>6</sup>T he risky professions for male

<sup>5</sup> The term “China-one” refers to the child who was born after the 1980s, when China launched the one-child policy.

<sup>6</sup> The others are, as following, Domestic violence, Incompatibility of temperament, The conflict of wife-mother, bad addiction and Housing needs.The Symposium on Marriage Consulting in 2015.Chinese Marriage Safety Report.





on sexual infidelity are IT managers (10.6%), finance businessman (8.2%), educator (6.5%), doctor (4.6%), lawyer (3.8). And the risky female professions are stay-at-home-Mom (18.6%), Teacher (13.8%), doctor (8.6%), secretary (7.2%), stylist or designer (6.1%). (Institute, 2017) From career distributions, it is not difficult to conclude that the economic status gap in family is more likely to lead to one part's sexual infidelity, either one part is too powerful or too weak, maybe reduce the resistance of sexuality lures from others.

### The Roaring Rape with Infections of Economic Exploitation

Who are the potential rape offenders? The offenders do not have fangs in vicious looks, on the contrary, most rapists have benevolent faces hidden around us. The related research shows that acquaintance rape accounts for a high proportion of rape cases in the world. Examples of acquaintances include blind date victim, a classmate, co-worker, employer, family member, spouse, counselor, therapist, religious official, or medical doctor. (Chancellor, 2012) Although the data obtained by different research institutions are not completely consistent, the results are basically more than 50% in China.<sup>7</sup> In what is now the Post-Weinstein era, victims of sexual assault and harassment are finally being believed. As much as this is overdue, in the context of rape, simply believing victims will not be enough to fix endemic problems arising in how rape is defined, prosecuted, and punished. (Hong, 2018) The booming rape cases which have been influenced by MeToo Movement attracts the public's eyes, but the celebrities' rapes that cannot easy to report have been hidden, while the poor as the sexual offenders are always on the cutting board. In fact, the highest occurrence of sexual assault is compressed at these two population groups that stand the extreme poles of economic status in society in China.

### The Celebrities' Sexual Games

A doubted issue that the celebrities are unlikely to conduct the sexual assault. They believe that the celebrities have the highest status in society and superiority in sexual partner. The celebrity's charm is the irresistible chips for most woman, and the purchasing power is their last ace. Is that true? In fact, it is not certain that the treasure degree be in direct proportional to the moral level. The lust is endless, the greed maybe the subordinate characteristics of their personality, the celebrities used to live without barriers, the sexuality is just a game in which only request for their own desire, not respect or think more partner's consents. Once be refused or unsatisfied, it is easier to transfer the assault or violence by power. In recent years, many typical cases on rape or other sexual assault have been mainly in the following occupational celebrity groups in China: (1) The famous Actor and TV

<sup>7</sup> The narrow definition scope of rape in China is the main reason of lower figure than other countries.

Host. The television and movie Actor Yunxiang Gao had been charged with two counts of aggravated sexual assault in the company of a woman in March, 2018. The case against the Chinese film star has attracted hordes of fans and media at courthouses in Sydney. (Cormack, 2018). Mr. Deon Zhu, who is the top TV host in China, be involved in a sexual assault case in 2019. (Hernández, 2019) Although the case is still pending, it is undoubtedly a bomb among Chinese TV Audiences. (2) The respected Professor tutors. There are more than 14 exposed cases on sexual assault which the offenders were the respected professor tutors by in Chinese University between 2014 and 2017. The Survey on Sexual Harassment in Chinese universities shows that nearly 75% of the 6,531 respondents have various sexual harassment at campuses. (Center, 2017) For appealing to severe penalties for sexual assault at universities, 56 professors from different famous universities sponsored a Declaration Against Sexual Harassment by tutors in university in January, 2018. The victims feel helpless and fearful, professors should stand up and give a hand for protecting them. This proposal has been supported by more and more professors in China. (H. Daily, 2018) (3) The Well-known entrepreneurs. A University of Minnesota student accused Richard Liu, the billionaire founder of the Chinese e-commerce giant JD.com, of rape in a lawsuit filed in Minneapolis in 2019. (Hsu, 2019) Although this case has been pending and controversial, the chief editor of Global Times, Mr. Hu Xijin reminded that the Chinese entrepreneurs should keep low-profile and wakefulness. Gaining powerful rights after accumulated wealth means having more responsibility, especially should be a moral and good-manner examples in public scope. (Xijin, 2019) Indeed, the celebrities' rape not only form the terrible example for common citizens, but also tends to affect the Miso-affluence mentality--- jealously look upon the rich with hostility.

### **The Poor's Sexual Helplessness**

There's not deny the fact that most rape cases occurred among the poor in China. Perhaps, the poor rapists are vulnerable to being reported and exposed. According to the Diagram 4, 53% of rapist are peasants, 30% of rapists are loafers in 2016. These 2 groups are the lowest layers of economic hierarchy in China. That's to say, the poor rapist accounts for at least 83%. The poor does have natural personality flaws and disorders? Clearly, the pseudo-proposition has strong economic discrimination and prejudice on rape. In China, peasants which more than 900 million proportion makes up 3/4 of the population. Therefore, the figure distribution of rapist is also reasonable. Poverty is linked to both the perpetration and victim of sexual riskily. Several authors argued that this relationship is mediated through forms of crisis of masculine identity. (Jewkes, 2002) Prof. Philippe Bourgois analyzed by ethnographic fieldwork in 5 years that traditional working-class patriarchy has been thrown



into crisis by the restructuring of the global economy and the expansion of women's rights. Unable to replicate the rural-based models of masculinity and family structure of their grandfathers' generation, a growing cohort of marginalized men in the de-industrialized urban economy takes refuge in the drug economy and celebrates a misogynist, predatory street culture that normalizes gang rape, sexual conquest, and paternal abandonment. Marginalized men lash out against the women and children they can no longer support economically nor control patriarchally. (Bourgois, 1996) This phenomenon what Philippe Bourgois described has been evident in rural of China. Masculinity loss and family structure's instability seriously affect the growth of children's sexual psychology. Left-Behind Children<sup>8</sup> who mainly distributed in underdeveloped provinces has been estimated more than 61,025,500, accounting for 37.7% of rural children and 21.88% of all children nationwide.<sup>9</sup> 30% of these children can only see their parents once or twice a year, 15% even less than once a year, 10% of the left-behind children can only contact their parents once or twice a year, 10% once or twice a year, and even 4.3% of them have no contact with their parents for a whole year. In total, 15.18 million students have no contact with their parents less than 3-4 times a year. (Xinwen, 2008) One research shows that 37% of Left-Behind Children who aged 14-16 years old had the idea of suicide, 12% of them once planned suicide, 6.3% of them once had suicide conducts. If both of parents went to migrant work, Left-behind children are more than 60% likely to have suicidal thoughts. (Guangyou Li, 2009) The long-term lack of their parent's accompany will seriously affect their mental health development when they grow up. On the sexuality psychology, the father image is obscure for the left-behind boy, this effect will maximumly obstacle the masculinity formation. In addition, scarcely any male staff in kindergartens, and the male proportion of teachers in primary schools is very small. The gender drawback of educational care cannot compensate the masculinity loss on their development of sexual psychology.

### Conclusion : Best Economic Policy Represents the Effective Crime Policy on Rape

The German criminologist Franz von Liszt stated over 100 years ago that social policy represents the best and most effective crime policy. (Von Liszt, 1905) Carina Gallo and Mimi E. Kim's researching on criminal policy also concluded that underscores the significance of economic and social inequality in the production and outcomes of crime and welfare policies. (Gallo & Kim, 2016) In Frances Fox Piven and Richard Cloward's classic work on the U.S welfare system, the very function of social welfare is not to benefit the nation's poor or

<sup>8</sup> The left-behind children in China ( liúshǒu'értóng in Chinese) are children who remain in rural regions of China while their parents leave to work in urban areas..

<sup>9</sup> According to the 6th population Census in 2010.

vulnerable, but rather to alleviate the most untenable consequences of capitalism in order to maintain civil order and uphold the system of class oppression. (Piven & Cloward, 2012) From the analysis above, the rape occurrence rate has been correlation with social economic situations in China. How to improve the living condition and economic satisfaction, is an effective path to the more safety and peaceful in sexual relationship among individuals.

### Poverty Alleviation Policy

For Poverty reduction, Chinese authorities have been given top priority to oriented development in the philosophy of governance, the extreme poverty rate has dropped significantly 94%, the proportion of the poor (according to the U.N' poverty standard) had reduced from 61% in 1990 to 4% in 2015. China alone accounts for almost two thirds of the total reduction in the number of undernourished people in the developing regions since 1990. (Information, 2015) For further eradicating poverty, the Targeted Poverty Alleviation (TPA)<sup>10</sup> policy in poor rural areas has been launched from 2013, and it has achieved benign effects: the amount of the poor in China decreased by 70 million in half decade, equivalent to at least 26 people per minute had get rid of poverty. The poverty rate dropped from 10.2% to 3.1% from 2012 to 2017. (Jie, 2018) In fact, China's poverty reduction program has promoted the development of human rights, and the achievements are important not only to China but also to the world. (Webster, 2012). When most get rid of poverty, the sexual physiology desire naturally won't be hindered at least because of economic reasons. Particularly, rape case among migrant workers will be greatly reduced. Frankly, as the well-done progress of Chinese poverty alleviation for remote rural areas, the rate of trafficking women and rape women in rural have been obviously reduced gradually.

### Reduce Gap in Wealth Policy

The poverty eradication as a social economic policy against rape is far from enough. Obviously for examples, the white-collar rape and the celebrity rape in urban areas are not simply a matter of economic poverty. The Gini coefficient is a measure of statistical dispersion intended to represent the income or wealth distribution of a nation's residents, and is the most commonly used measurement of inequality. (Gini, 1997) The Gini coefficient is a relative measure. Its proper use and interpretation are controversial. (Garrett, 2008) According to the analysis of UNDP (The United Nations Development Program), 0.4 is usually taken as the warning line of income distribution gap. When the warning line is exceeded, the polarization of the rich and poor will easily lead to social class opposition and social

<sup>10</sup> The TPA was first raised by Chinese President Xi Jinping in November 2013.



unrest. The Gini coefficient in China has been beyond the index 0.4 in 2006-2017, even reached up the 0.73 in some time.(Bureau, 2018) In addition to income, the property which citizens' ownership has more and more important factor influenced for gap in wealth. In recent years, the property gradually has been gathered to the rich group, and the inequality of property that being further deepened is also widening the gap in wealth. Top 1% of families possess more than 2/3 nationwide treasures, but the bottom 25% of families only possess less than 1% wealthy of the total country.(DRC, 2015) This gap between the rich and the poor also leads to a paranoid crime mentality against the rich (Be called "Chou Fu") in China. Back to the rape issues, the inequality of economic status has been deepened the hostility and antagonism between different economy hierarchies. The White-collars and blue-collars men had lots of hostility towards the rich girls, there are many different malicious nicknames for them as Bitch, Material Girl, Flaunt Girl on line. These rich girls call these male peer loser- Diaosi as the hostility response usually. In the same way, many rich men have full alert and little respect for the beautiful girls who live at lower economic level, even discrimination against them in public. This inequality of economic status results in the gender's inequality in the sexual relationship. As the effect, the forcible intercourse gets more and more universal and widespread among spouses with greater gap in wealth. So, the Chinese Government has paid great attentions and taken measures to reduce the gap in wealth in society at present. Such that, Increasing the proportion of labor remuneration in the primary distribution, strengthening the regulatory role of the tax system in income distribution, improving the social security system.

Libido, (Sex Drive) was defined as the energy, regarded as a quantitative magnitude... of those instincts which have to do with all that may be comprised under the word 'love'. (Freud S.1954). Everyone cannot get away from the control of libido, why not face up and constrain its inundation reasonably? Those poor soul, once behalted necks by the hand of Economism, nobody cannot escape. Only best economic policy will be able to loosen the hand, it can greatly reduce sexual offenses including rape and buffer the social conflicts effectively. As if Freud's whisper that reminding us, caution on the repressed sex desire which be engage in the unconscious, be uncontrol of civilization rules which flee from the moral and law' cage, just likes savage monsters.

## References

- Affairs, C. C. (2019). *Statistical Yearbook*. (2019,11 May) Retrieved from <http://tongji.cnki.net/>.  
Bourgois, P. (1996). In search of masculinity : violence, respect and sexuality among Puerto Rican crack dealers in East Harlem. *The British Journal of Criminology*, 36(3), 412-427.

- Bureau, N. S. (2018). *National Economic and Social Development Statistics Bulletin*. (2019, 2 May) Retrieved from [http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201902/t20190228\\_1651265.html](http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201902/t20190228_1651265.html).
- Center, G. G. a. S. E. (2017). *The Survey on Sexual Harassment in Chinese universities*. (2019, 21 March) Retrieved from <https://posts.careerengine.us/>.
- Chancellor, A. S. (2012). *Investigating Sexual Assault Cases*. Massachusetts, U.S.A. : Jones & Bartlett Publishers.
- China, M. o. C. A. o. t. P. s. R. o. (2017). *statistical bulletin on social service development*. (2019, 18 March) Retrieved from <http://www.mca.gov.cn/>.
- Chitnis, V., & Wright, D. (2007). Legacy of Colonialism : Law and Women's Rights in India. *Wash. & Lee L. Rev.*, 64, 1315.
- Cormack, L. (2018). *The Sydney Morning Herald is Newspaper from Sydney, Australia*. (2018, 9 November) Retrieved from <https://www.smh.com.au/nation/nsw/yunxiang-gao-chinas-hugh-jackman-to-face-7new-charges-has-over-sex-assault-20181108-p5euu.html>.
- Daily, H. (2018). *A group of 56 professors has called for severe punishment of sexual harassment in universities*. (2019, 2 April) Retrieved from <http://www.syiptv.com/article/show/27115>.
- Daily, T. P. s. (2018). *The Chinese marriage data in 31 years : Young people are marrying later, and the divorce rate has risen for 15 years in a row*. (2019, 16 June) Retrieved from [https://www.weibo.com/rmrb?is\\_hot=1](https://www.weibo.com/rmrb?is_hot=1).
- DRC, R. T. o. (2015). *Research Report on China's Livelihood Index*. Beijing : Peking University Press.
- Freud, S. (1954). *The Interpretation of Dreams, edited and translated by J. Strachey*. In : London : George Allen and Unwin.
- Gallo, C., & Kim, M. E. (2016). Crime policy and welfare policy. *Oxford Handbook Online*, 171.
- Garrett, T. A. (2008). US income inequality : it's not so bad. *The Regional Economist*, (Oct), 4-5.
- Gini, C. (1997). Concentration and dependency ratios. *Rivista di politica economica*, 87, 769-792.
- Guangyou Li, F. Y. (2009). Analysis on the mental state and suicidal tendency of left-behind children aged 14-16 years. *Chinese Journal of Public Health*, 25(8), 905-907.
- Hernández, J. C. (2019). *She's on a # MeToo Mission in China*. (2019, 4 June) Retrieved from <https://www.nytimes.com/2019/01/04/world/asia/china-zhou-xiaoxuan-metoo.html>.
- Hong, K. (2018). A New Mens Rea for Rape : More Convictions and Less Punishment. *Am. Crim.L. Rev.*, 55, 259.



- Hsu, T. (2019). *JD.com's Chief, Richard Liu, Is Accused of Rape in Lawsuit*. (2019, 15 May) Retrieved from <https://www.nytimes.com/2019/04/16/business/jdcom-ceo-richard-liu-rape-lawsuit.html>.
- Information, U. N. D. o. P. (2015). *Millennium Development Goals Report 2009*. Includes the 2015 Progress Chart : United Nations Publications.
- Institute, C. B. R. (2017). *The Report on Professions of Sexual Infidelity*. (2019, 11 May) Retrieved from <http://www.askci.com/reports/>.
- Jewkes, R. (2002). Intimate partner violence : causes and prevention. *The lancet*. 359(9315), 1423-1429.
- Jie, Z. (2018). The Historic Achievements of targeted poverty alleviation program in past five years. *China Daily*, 2018(6), 23.
- Korajczyk, R. A., & Levy, A. (2003). Capital structure choice : macroeconomic conditions and financial constraints. *Journal of financial economics*, 68(1), 75-109.
- Piven, F. F., & Cloward, R. (2012). *Poor people's movements : Why they succeed. how they fail* : Vintage.
- Saunders, C. J. (2001). *Rape and ravishment in the literature of medieval England*. Suffolk, England : Boydell & Brewer.
- Science, B. D. o. L. (2019). *Big data analysis platform for law science and technology*. (2019, 18 May) Retrieved from <http://www.gtcom.com.cn/en/index.php?c=yeesight&a=index>.
- Smith, A. (2010). *The theory of moral sentiments*. London U.K. : Penguin.
- Susan Faupel, M. S. W. (2015). *Etiology of Adult Sexual Offending*. (2019, 16 March) Retrieved from [https://www.smart.gov/SOMAPI/sec1/ch2\\_etiology.html](https://www.smart.gov/SOMAPI/sec1/ch2_etiology.html).
- Von Liszt, F. (1905). Strafrechtliche Aufsätze und Vorträge. *J. Guttentag*. (Vol. 1), 211.
- Webster, T. (2012). China's Human Rights Footprint in Africa. *Colum. J. Transnat'l L.*, 51, 626.
- Wenwei, Z. (2007). The Report on Sexuality of Migrant Workers. *Chinese Journal of Human Sexuality*, 8, 7-16.
- Xijin, H. (2019). *The comments on Richard Liu's sexual assault case : Chinese entrepreneurs must keep a low profile*. (2019, 1 May) Retrieved from [http://k.sina.com.cn/article\\_6440518907\\_17fe284fb00100gzjn.html?from=job](http://k.sina.com.cn/article_6440518907_17fe284fb00100gzjn.html?from=job).
- Xinhua, J. (2007). The latest survey report on migrant workers in China. *Chinese Population Resource and Environment*, 17, 1-8.
- Xinwen. (2008). A nationwide survey of left-behind children in rural areas. *Chinese Journal of Reproductive Health*, 19(4), 232.
- Zhenai.com. (2018). *Survey report on the single population in 2018*. (2019, 8 June) Retrieved from <https://36kr.com/p/5148641>.



### แบบฟอร์มการส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารร่วมพหุภักษ์

บทความวิจัย       บทความวิชาการ       อื่นๆ (ระบุ) .....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....
2. สถานภาพทางวิชาการ  
 ศาสตราจารย์    รองศาสตราจารย์    ผู้ช่วยศาสตราจารย์    อาจารย์    นักศึกษา    อื่นๆ .....
3. สังกัด คณะ.....มหาวิทยาลัย .....  
 ที่อยู่ .....  
 โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ..... อีเมล.....
4. ชื่อบทความ  
 (ภาษาไทย) .....  
 (ภาษาอังกฤษ) .....

กองบรรณาธิการวารสารร่วมพหุภักษ์มีนโยบายและเกณฑ์การรับพิจารณาและตีพิมพ์บทความซึ่งไม่เคยเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ และไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารฉบับอื่นๆ มาก่อนหน้านี้ และไม่ใช้บทความวิจัยจากงานวิจัยในชั้นเรียน ไม่ใช้บทความวิจัยจากงานวิจัยสถาบัน โดยบทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารร่วมพหุภักษ์นั้นต้องผ่านการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Peer Review) จากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน ทุกบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารร่วมพหุภักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก สวจนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความที่ส่งมานี้ยังไม่เคยเสนอตีพิมพ์ที่ใดๆ และมีได้คัดลอกจากบทความของผู้อื่น และรับทราบ/ยอมรับในเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จึงขอส่ง 1) ข้อมูลตามแบบฟอร์มการส่งบทความ 2) ใบโอนเงิน และ 3) บทความ เข้ารับการประเมินเพื่อร่วมตีพิมพ์ในวารสารร่วมพหุภักษ์

.....ลงนาม

...../...../.....

#### ผู้เขียนชำระค่าธรรมเนียม\*ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- 1) ชำระค่าตีพิมพ์บทความโดยแยกประเภท ดังนี้

บทความ	นศ. ม.เกริก ค่าธรรมเนียมต่อ 1 บทความ	บุคคลทั่วไป ค่าธรรมเนียมต่อ 1 บทความ
ภาษาไทย	3,000 บาท	4,000 บาท
ภาษาอังกฤษ	6,000 บาท	8,000 บาท

- 2) จ่ายผ่าน ธนาคารกรุงไทย ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่บัญชี 060-1-06501-8
- 3) หลังจากชำระแล้วส่งเอกสารทั้ง 3 รายการ คือ (1) ข้อมูลตามแบบฟอร์มการส่งบทความ (2) ใบโอนเงิน และ (3) บทความ มาที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/index>

\*หมายเหตุ : 1. ผู้เขียนไม่สามารถขอคืนค่าธรรมเนียมได้ในทุกกรณี (กรุณาศึกษารายละเอียดก่อนส่งบทความ)

2. กรุณาส่งเอกสารให้ครบถ้วน ตามข้อ 1) - 3) เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาดำเนินการของกองบรรณาธิการ



## หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารร่วมฤกษ์

หลักเกณฑ์การเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์วารสารร่วมฤกษ์ ผู้เขียนต้องชำระค่าธรรมเนียมตีพิมพ์บทความ

1. บทความที่ส่งมาต้องเขียนให้อยู่ในรูปแบบที่วารสารร่วมฤกษ์กำหนดเท่านั้น
2. ผู้เขียนต้องส่งเอกสาร 1) แบบฟอร์มการส่งบทความ 2) ใบโอนเงิน และ 3) บทความ มาที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphrueki/index> (ระบบออนไลน์) เท่านั้น โดยจะไม่รับพิจารณาบทความที่ส่งทางอีเมล ไปรษณีย์หรือช่องทางอื่นๆ
3. ระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการตั้งแต่รับบทความจนผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความเสร็จโดยประมาณ 75 วัน
4. ผู้เขียนจะได้รับหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความที่ผู้เขียนแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิหลังจากการประเมินแล้วเท่านั้น
5. ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาเฉพาะบทความที่ส่งมาตามเงื่อนไขนี้เท่านั้น

### เงื่อนไขการส่งบทความเสนอขอรับการประเมินเพื่อตีพิมพ์ในวารสารร่วมฤกษ์

1. เป็นบทความทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยเสนอขอตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นๆ มาก่อน
3. ผู้เขียนจะต้องส่งต้นฉบับเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ โดย
  - พิมพ์ลงในโปรแกรม Microsoft word ความยาวไม่เกิน 15 หน้า (A4)
  - อักษร Cordia New /ขนาดอักษร 16 point (ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ)
  - กำหนดระยะขอบกระดาษทั้ง 4 ด้าน คือ 2.54 เซนติเมตร หรือ 1 นิ้ว (ขอบบน ซ้าย ขวา และล่าง)
4. รูปแบบการเขียนบทความ ควรเขียนเชิงพรรณนาความ หากเป็นบทความที่มาจากงานวิจัยต้องเป็นการเขียนใหม่ โดยนำประเด็นสำคัญมานำเสนอ และใช้รูปแบบการเขียนที่ไม่ใช่เป็นการย่อจากงานวิจัย

### บทความวิจัย ควรประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ (ไม่ต้องใส่ตัวเลขหน้าหัวข้อในบทความ)

1. ชื่อบทความ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (รวม 2 ภาษา ควรมีความยาวไม่เกิน 1 หน้า A4)
4. คำสำคัญ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (3-5 คำ ใช้ เครื่องหมาย *semicolon* (;) คั่น ระหว่างคำ)
5. ที่มาและความสำคัญของปัญหา
6. วัตถุประสงค์ / แนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม (งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)
7. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล)
8. ผลการวิจัย (ผลที่ได้จากการวิจัย อาจแสดงภาพหรือตารางที่สำคัญประกอบการอธิบายผลวิจัย)
9. บทสรุป (สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ)
10. เอกสารอ้างอิง (วารสารร่วมฤกษ์ใช้รูปแบบ APA 6<sup>th</sup>)

**บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ (ไม่ต้องใส่ตัวเลขหน้าหัวข้อในบทความ)**

1. ชื่อบทความ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (ทั้ง 2 ภาษา ควรมีความยาวไม่เกิน 1 หน้า A4)
4. คำสำคัญ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (3-5 คำ ใช้ เครื่องหมาย semicolon (;) คั่น ระหว่างคำ)
5. บทนำ (ที่มา หรือ ความสำคัญของบทความที่ต้องการนำเสนอ)
6. เนื้อหา (ผู้เขียนนำเสนอหัวข้อสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนอ)
7. บทสรุป (สรุปประเด็นสำคัญที่ได้นำเสนอจากบทความ โดยสรุปท้ายบทความอาจตั้งประเด็นคำถาม หรือ การสร้างความต้องการให้อ่านคิดค้นหาคำตอบใหม่ๆ)
8. เอกสารอ้างอิง (วารสารร่วมพิภกษใช้รูปแบบ APA 6<sup>th</sup>)

5. สำหรับบทความปริทัศน์-บทวิจารณ์หนังสือ ผู้เขียนจะต้องแจ้งแหล่งที่มาโดยละเอียด

**6. วารสารร่วมพิภกษ ขอสงวนสิทธิ์ ในการรับพิจารณาบทความ กรณี**

- 6.1 การใช้อีเมลและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้อื่นในการส่งบทความ
- 6.2 ไม่รับพิจารณาบทความวิจัยในชั้นเรียนและบทความจากงานวิจัยสถาบัน
- 6.3 รับพิจารณาบทความที่เขียนตามรูปแบบของวารสารร่วมพิภกษเท่านั้น
- 6.4 รับพิจารณาบทความผ่านระบบ ThaiJO [<https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/index>]  
เท่านั้น

**การเขียนเชิงอรรถ** เป็นการเขียนข้อความที่บอกแหล่งที่มาของอัญประกาศหรืออัญพจน์ อาจเป็นรายละเอียดเพิ่มเติมข้อความบางแห่งในรายงาน ตำแหน่งของเชิงอรรถให้เขียนไว้ท้ายหน้ากระดาษแต่ละหน้าโดยเว้นห่างจากข้อความในส่วนเนื้อเรื่องพอสมควร และมีเส้นขีดคั่นเพื่อมิให้ปะปนกับเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- **เชิงอรรถโยง (Gross - Reference) คือ การเขียนเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาให้อ่านสามารถดูหรืออ่านเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีลักษณะการเขียนดังนี้**

.....ในการปฏิบัติหน้าที่ และการทำงานในหน่วยงานต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลงานที่ดีแล้ว จะต้องมีการบริหารองค์การที่ดี นั้นหมายความว่า การดำเนินการจะต้องยึดหลักการบริหารงาน<sup>1</sup>

<sup>1</sup>ดูรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่อง หลักการบริหารงาน บทที่ 4 หน้า 75.

- **เชิงอรรถอธิบาย (Content Footnote)** เชิงอรรถเสริมความที่เป็นข้อความอธิบาย ขยายความเพิ่มเติมจากเนื้อหาของรายงานบางตอนที่คิดว่าช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีลักษณะการเขียน ดังนี้

เลขเรียกหนังสือ (Book Number) หรือเลขผู้แต่ง<sup>1</sup> (Author Number) การจัดหนังสือ

.....  
<sup>1</sup>เลขเรียกหนังสือหรือเลขผู้แต่ง คือ ตัวเลขที่กำหนดขึ้นแทนตัวอักษรของชื่อ หรือนามสกุล ผู้แต่ง จะใส่กำกับตามหลังพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งในเลขเรียกหนังสือ

### รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

**เอกสารอ้างอิง** เป็นการรวบรวมเฉพาะรายการเอกสารที่ถูกอ้างไว้ในส่วนเนื้อเรื่องเท่านั้น ดังนั้นจำนวนรายการเอกสารที่อ้างอิงในส่วนท้ายเรื่องจึงต้องมีจำนวนเท่ากับที่ถูกอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง การอ้างอิงแบบนาม-ปี เป็นการอ้างอิงโดยระบุ **ชื่อผู้แต่ง และ ปีที่พิมพ์ของเอกสาร** ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความในเนื้อหานั้น และอาจะระบุ **เลขหน้าของเอกสารที่อ้าง** ได้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบข้อมูลทางบรรณานุกรมของเอกสารที่ใช้อ้างอิงได้จากรายการเอกสารอ้างอิง (references) หรือ บรรณานุกรม (bibliography)

**ตัวอย่าง** (ผู้แต่ง 1 คน)

(พรธณี บัวเล็ก, 2559)

พรธณี บัวเล็ก (2559)

**ตัวอย่าง** (ผู้แต่ง 2 คน) หากมีผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่งทุกคน

Dunning and Friedman (2014 : 79-120)

(Dunning and Friedman, 2014 : 79-120)

หรือการสรุปเนื้อหาทั้งหมดเล่ม ไม่ใช่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหน้าใดหน้าหนึ่ง ก็ไม่ต้องระบุหมายเลขหน้า ดังนี้

**ตัวอย่าง**

(ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2558)

กรณีการอ้างอิงผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ระบุแต่นามสกุล ไม่ต้องใส่ชื่อแรก

**ตัวอย่าง**

(Hobbs, 2015 : 58 – 81)

กรณีที่ผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ ให้คงไว้เหมือนบรรดาศักดิ์/สมณศักดิ์ เดิม ดังนี้

**ตัวอย่าง**

(หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล, 2558 : 59)

หรือกรณีผู้แต่งมียศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพ ไม่ต้องใส่ไว้ เช่น ศาสตราจารย์ นายแพทย์

#### ตัวอย่าง

(สมชาย ผลเอี่ยมเอก, 2558 : 68)

กรณีอ้างอิงจากเว็บไซต์ ให้ใส่ชื่อผู้แต่ง ปี พ.ศ. ซึ่งปรากฏที่เรื่องที่สืบค้น ดังนี้

#### ตัวอย่าง

(อาทิตย์ ทองอินทร์, 2559)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2559)

#### การเขียนเอกสารอ้างอิง (ท้ายบทความ)

การเขียนเอกสารอ้างอิง (บรรณานุกรม) ให้เขียนโดยเรียงลำดับตามหลักการเกี่ยวกับการเรียงคำตามลำดับอักษรในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ภาษาไทย) หรือ Dictionary (ภาษาอังกฤษ) โดยคำที่มีตัวสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ ก-จ และ A-Z ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกันเรียงลำดับตามรูปสระที่เรียงในภาษาไทย โดยเรียงภาษาไทยก่อนตามด้วยภาษาอังกฤษ

วารสารร่วมพฤษใช้รูปแบบที่นิยมใช้กันทั่วไปทางสังคมศาสตร์ คือ APA 6<sup>th</sup> (American Psychological Association) เพื่อในการบันทึกการอ้างอิงตามมาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยเขียนประเภทการอ้างอิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

#### หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

Ex.

วิจารณ์ พานิช. (2556). *สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21*. นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

#### บทความในหนังสือ วารสาร และนิตยสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้า.

Ex.

อมรรัตน์ กุลสุจริต. (2559). ระบบการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรี. *ร่วมพฤษ*, 34(1), 209-234.

### วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อวิทยานิพนธ์. คณะ/ชื่อสถาบัน-มหาวิทยาลัย, สถานที่พิมพ์.
Ex. วริศรา ศิริมงคล. (2552). บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

### การนำเสนอผลงานวิชาการในการประชุมทางวิชาการ

ชื่อผู้เขียน. (ปี). ชื่อบทความ. ชื่อรายงานการประชุม, หน้า.
Ex. สุจิตรา เนตรสกุล. (2559). การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล : ศึกษากรณีการส่งต่อข้อมูลบนเฟสบุ๊ก. การนำเสนอผลงานวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติประจำปี พ.ศ.2559 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ, 588-600.

### เว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. เรื่องที่สืบค้น. (วัน เดือน ปีที่สืบค้น) สืบค้นจาก ชื่อเว็บไซต์ (URL).
Ex. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. ทรัมป์กำลังเผชิญหน้ากับ “ตุลาการวิวัฒน์” ฉบับอเมริกัน?. (14 กุมภาพันธ์ 2560) สืบค้นจาก <a href="http://www.bbc.com/thai/thailand-38915635">http://www.bbc.com/thai/thailand-38915635</a> .

### สัมภาษณ์

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์. ตำแหน่ง. สัมภาษณ์, วัน เดือน ปี.
Ex. ประภาส แสงประดับ, ประธานชุมชนวัดบางบัว. สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2558.

### หนังสือออนไลน์ (e Book)

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อ (วัน เดือน ปี ที่สืบค้น). สืบค้นจาก ชื่อเว็บไซต์ (URL).
Ex. สมนึก อุ่นแก้ว. (2556). ทฤษฎีดนตรีแนวปฏิบัติ. (23 กุมภาพันธ์ 2560). สืบค้นจาก <a href="http://www.ebooks.in.th/mybookshelf.html">http://www.ebooks.in.th/mybookshelf.html</a>

## บทความในวารสารออนไลน์ (e Journal)

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อบทความ. (วัน เดือน ปี ที่สืบค้น). สืบค้นจาก ชื่อเว็บไซต์ (URL).

Ex.

สุจิตรา สามัคคีธรรม. (2559). เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยเครือข่ายป่าชุมชนในเขตรอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (22 กุมภาพันธ์ 2560). สืบค้นจาก <https://www.tci-haijo.org/index.php/romphruekj/article/view/72599/58412>.

## การลงรายการผู้แต่งในเอกสารอ้างอิง

1. ชื่อผู้แต่งชาวไทยลงรายการทั้งชื่อและนามสกุล โดยไม่มีคำนำหน้า และลงรายการชื่อทุกคนหากมีผู้แต่งตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ผู้แต่งมีคำนำหน้า ฐานันดรศักดิ์ หรือบรรดาศักดิ์ ลงรายการท้ายชื่อ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นระหว่างชื่อและฐานันดรศักดิ์หรือบรรดาศักดิ์

Ex.

ณัดศรี สวัสดิวัตน์, ม.ร.ว.  
สุพัตรา มาศดิตถ์, คุณหญิง.

3. ผู้แต่งที่เป็นพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ให้ลงรายการตามเดิม และ ใส่ชื่อเต็มไว้ในวงเล็บ

Ex.

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี).

4. ผู้แต่ง 2 คน ลงรายการโดยใช้ คำว่า “และ” หรือ “&” เชื่อมทั้ง 2 ผู้แต่งที่ 1 และ ผู้แต่งที่ 2
5. ผู้แต่งตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ใช้คำเชื่อม “และ” หรือ “&” เชื่อมคนรองสุดท้าย และ คนสุดท้าย
6. ผู้แต่งชาวต่างชาติ ลงรายการด้วยชื่อสกุล โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยอักษรย่อของชื่อต้น และ อักษรย่อชื่อกลาง (หากมี) ทั้งนี้ การลงรายการชื่อชาวต่างชาติสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความนิยมของแต่ละชาติได้ตามความเหมาะสม
7. ผู้แต่งที่เป็นหน่วยงานราชการ องค์กร สถาบันต่างๆ ลงรายการโดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหน่วยงานย่อย โดยเว้นวรรคระหว่างชื่อทั้ง 2 (โดยใช้ชื่อเต็มไม่ใช้อักษรย่อ)
8. หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งให้ลงรายการโดยใช้ชื่อหนังสือ และเรียงลำดับตามรายการชื่อผู้แต่ง

**ตัวอย่าง-การเขียนบทความ (วิจัย)**

**ชื่อบทความ ภาษาไทย (Cordia New 16 pt ตัวหนา)**

**ชื่อบทความ ภาษาอังกฤษ (Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

**ชื่อและนามสกุล<sup>1</sup> (ภาษาไทย Cordia New 16 pt ตัวหนา)**

**ชื่อและนามสกุล (ภาษาอังกฤษ Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

<sup>1</sup>ระบุหน่วยงานสังกัดผู้เขียน (ไม่ระบุสถานภาพ ยศ ตำแหน่ง คำนำหน้าชื่อใดๆ) ที่อยู่.....  
.....โทรฯ : ..... email ..... (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ Cordia New 14 pt ตัวปกติ)

**บทคัดย่อ**

**(ไม่เกินครึ่งหน้า A4 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย)**

(Cordia New 16 pt ตัวปกติ)

**คำสำคัญ : ภาษาไทย ไม่เกิน 3-5 คำ (Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

**Abstract**

**The abstract should be described in 1 paragraph with content including Objectives, Methods, and Results. (Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

**Keywords : Please type in English not more than 3-5 words. (Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

**ที่มาและความสำคัญของปัญหา**

**ไม่เกิน 1 หน้า A4 (Cordia New 16 pt ตัวปกติ)**

**วัตถุประสงค์ / แนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม (งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)**

(Cordia New 16 pt ตัวปกติ)

**วิธีการวิจัย**

**(ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล)**

(Cordia New 16 pt ตัวปกติ)

**ผลการวิจัย**

**(ผลที่ได้จากการวิจัย อาจแสดงภาพหรือตารางที่สำคัญประกอบการอธิบายผลวิจัย)**

(Cordia New 16 pt ตัวปกติ)

**บทสรุป**

**(สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ)**

(Cordia New 16 pt ตัวปกติ)

**เอกสารอ้างอิง (รูปแบบ APA 6<sup>th</sup>) (Cordia New 16 pt)**



## Journal Article Submission Form for Publishing in Romphruek Journal

Research Article  Academic Article  Others (Please Specify).....

1. I (Mr. /Mrs. /Ms.) .....
2. Academic Title:  
 Professor Associate  Professor  Assistant Professor  Lecturer/ Instructor  Students  Others
3. Faculty/ Department/ School.....University.....  
Address.....  
Phone Number.....E-mail.....
4. Title of the Submitted Article  
(in Thai) .....  
(in English) .....

The submitted manuscript must have not been previously published in any journals nor any publications before. The submitted manuscript must have not been a classroom research nor a research article of the institutional research. The submitted manuscript for publishing in Romphruek Journal must first be selected by the representatives of Romphruek Journal editorial board whose identity will be concealed. Then the manuscripts selected will be reviewed by at least two reviewers from the field of study approved by the editorial board of Romphruek Journal. The reviewers will not be identified nor revealed their personal background (Double Blind Peer Review). All articles published in Romphruek Journal are copyrighted and belong to Krirk University entitled by the Property Act B.E. 2537.

I, hereby, confirm that the submitted manuscript is original, and has not been published in any forms before. I have read the submission policy and criteria with fully understand its content and agree to comply with the submission policy and criteria. Thus, I agree to send 1) the filled-out article submission form, 2) the pay-in slip, and 3) the submitted manuscript for publishing in Romphruek Journal.

..... (Signature)

...../...../.....

### Fee Payment

1. The author of the submitted manuscript agree to pay fees according to the following condition :

Article	Faculty, staff and students of Krirk University Payment per one article	General Public Payment per one article
in Thai	3,000 baht	4,000 baht
in English	6,000 baht	8,000 baht

2. The payment must be paid to Krirk University account, account number: 060-1-06501-8
3. Once the total payment has been paid, please send the copy of these following three documents :  
3.1 the complete filled-out article submission form 3.2 the pay-in slip 3.3 the revised submitted manuscript  
to <http://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruek/index>

**\*Remark : the author could not request the fee refund in any case (please read the policy carefully before submission)\***



## Criteria and Writing Pattern for the Article Submission Published in Romphruek Journal

### Criteria for the Article Submission for Publishing in Romphruek Journal

1. The author must pay the fees for the article publishing in Romphruek Journal.
2. The submitted manuscript must follow the referencing styles used in academic writing set by Romphruek Journal.
3. The author of the submitted manuscript must send :
  - 3.1) the complete filled-out article submission form.
  - 3.2) the pay-in slip
  - 3.3) submit the manuscript to  
<http://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/index> (on line). Please note that the manuscript submitted via e-mail, or post mail, or others will not be selected for publishing in Romphruek Journal.
4. The process starting from retrieving the submitted manuscript to the peer review evaluation process takes about 75 days.
5. The author of the submitted manuscript will receive the letter of acceptance for publishing, when the editorial committee has received the revised paper according to the suggestions of the peer reviewers.
6. The editorial board reserves its rights to consider only the paper received under the above condition.

### The Manuscript Submission Guideline for Publishing in Romphruek Journal

1. The manuscript must be in the fields of humanities and social sciences.
2. The submitted manuscript must have never been published in any journals nor any types of publication before.
3. The author of the submitted manuscript must send the manuscript in e-file, and follow the direction below:
  - Type in Microsoft Word Program and the length should not exceed 15 pages (A4)
  - Font: Cordia New/ 16 points (Thai and English)
  - The page margin on four sides is 2.54 cm. or 1 inch (upper, left, right and bottom)
4. The pattern of the writing should be descriptive. If the paper derived from the research paper, the author should rewrite and present the main point of the research, not only as the summary of the research paper.

### The Submitted Research Article Should Have the Following Main Parts (Do Not Put Number 1, 2, 3...in the Proposed Manuscript)

1. Article Title in Thai and in English
2. Name of the Author in Thai and in English
3. Abstract in Thai and in English (the length of both Thai and English abstract should not exceed one page of A4 paper size)
4. Key Words in Thai and in English [3-5 words, use semicolon (;) between words]
5. Introduction (Background and Significance of the Study; Review of the Literature; Hypothesis; Objectives of the Study; Related Concepts and Theories)
6. Research Methodology (Population; Samples; Data Collection Method; and Data Analysis)
7. Results of the Research (the results can include figures or tables together with detailed explanation)
8. Conclusion (Conclusion; Discussion; Suggestion and Recommendation)
9. Reference (Romphruek Journal uses the APA Referencing Style 6<sup>th</sup> Edition)

**The Submitted Academic Article Should Have the Following Main Parts (Do Not Put Number 1, 2, 3...in the Proposed Manuscript)**

1. Article Title in Thai and in English
2. Name of the Author in Thai and in English
3. Abstract in Thai and in English (the length of both Thai and English abstract should not exceed one page of A4 paper size)
4. Key Words in Thai and in English [3-5 words, use semicolon (;) between words]
5. Introduction (Background and Significance of the Article)
6. Content (the author presents the main topics related to the article)
7. Conclusion (Summary of the main issues presented in the article. The conclusion can be the question or the intention to lead the readers to search for the new response)
8. Reference (Romphruek Journal uses the APA Referencing Style 6<sup>th</sup> Edition)

5. In terms of the review article or the book review, the author must notify the sources in detail.  
6. The editorial board of Romphruek Journal reserves its rights to accept the manuscript submitted under the following condition:

- 6.1 The author uses his/her own e-mail or phone number for submission.
- 6.2 The manuscript submitted is not the classroom research nor the institutional research.
- 6.3 The manuscript submitted follows the writing style of Romphruek Journal.
- 6.4 The editorial board accept for consideration the article submitted via ThaiJO only. [<https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/index>]

**Footnotes** - are notes placed at the bottom of a page. They cite references or comment on a designated part of the text above it. The footnotes must be placed at the bottom of that page by leaving enough line space to separate the content and the footnote by drawing a line, as the example below:

- **Cross-Reference** is an instance refers to related information in another text or in the same text which enables the readers to get more related or more detailed information. An example of a cross-reference is a citation at the bottom of a page, as shown below

...In terms of carrying out one's duty and working in any section in the organization to create efficiency and good performance, it is necessary to have good management. In other words, the operation must rely on the principles of magement.<sup>1</sup> [In Thai]  
.....  
<sup>1</sup> See also, Principles of Management, Chapter 4, p. 75 [In Thai]

- **Content Footnote** – is used to provide additional information or reference that simplifies or supplements information of the text. An example of a content footnote is a citation at the bottom of the page, as shown below:

Book Number or Author Number<sup>1</sup> Book Classification  
.....  
<sup>1</sup>Book Number or Author Number is a unique code number assigned to the letter of the author's name and last name. The Book Number or the Author Number is placed after the first alphabet of the author's name in the Call Number.

**The Reference Style of In-Text Citation**

The fact that the documents listed in the reference section are the collection of the documents that have been referred only in the text. The number of the documents listed in the reference section must, therefore, equal to the number of the document referred to in the text. The name-year system is the system of in-text citation appeared in brackets, and consisted of the author(s), and the year of the document publication. The citation, appeared in brackets, can be placed in front of or after

the referring statement. Besides, it can also indicate the page number of the document that the statement is referred to facilitate the readers to examine the bibliographical data in the reference or the bibliography.

**Example :** The in-text citation for one work written by one author :

(Punnee Bualek, 2559)

Punnee Bualek (2559)

ขอเสนอ ผู้แต่งหนังสือ (ภาษาอังกฤษ)

(Watson, 2008)

Watson (2008)

**Example :** The in-text citation for one work written by two authors:

(Dunning & Friedman, 2014 : 99-120)

Dunning & Friedman (2014 : 99-120)

The in-text citation for one work written by three authors or more – write the names of all authors down the first time and from then on include only the last name of the first author followed by the words et al. ('et al' is Latin for 'and other').

**Example :** Research can be defined as a systematic method of creating new knowledge or a way to verify existing knowledge (Watson, McKenna & Keady, 2008)

Deciding on a research method demands the researcher consider carefully the problem or area of investigation being researched (Watson et al., 2008).

In case that the author summarizes the content of the whole book, not paraphrasing or quoting part of the paragraph, identifying page number is not required. The example is as follows:

(Tin Prachyapruit, 2558)

In case that the author of the manuscript is foreigner, write his/her last name, year of publication, and page number as follows :

**Example :** (Hobbs, 2015 : 58-81)

If the author of the manuscript hold the royal title, or the monk's rank, maintain his/her royal title or the monk's rank as follows

**Example :** (M.R. Pridiyathorn Devakula, 2558 : 59)

In the case that the author hold the military rank, academic title, or professional title, leave out those rank and title as follows:

**Example :** (Somchai Phol-iam-ek, 2558 : 68)

In case of the in-text reference from web-site, write down the author of the document and the year appeared in the document, as follows:

**Example :** (Arthit Thong-in, 2559)

National Statistical Office (2559)

### **Reference List (the Collection of the Reference at the End of the Article)**

All references or information sources cited in the proposed work need to be listed in the reference list at the end of the document under "References" or "Reference List." The Reference List provides all the details necessary for the readers to locate and retrieve information source cited in the reference list. The Reference List is arranged in alphabetical order of the author's first name (if the author is Thai) and the author's last name (if the author is non-Thai). The alphabetical order follows the alphabetical order issued by the Royal Institute Dictionary (Thai Language) or Dictionary (English language). The word with final consonant is placed before the word with vowel. The word begins with the same consonant is placed in order according to the vowel pattern in Thai language. In addition, the Thai authors are placed in front of the International authors

In writing the Reference, the author of the proposed work must use the APA 6<sup>th</sup> Edition Style (American Psychological Association), which follows the Standards of Thai Journal Citation Index Center (TCI) by classifying the type of document as follows:

## Book

Author's name. (Year of publication). *Book Title in Italics*. Place of Publication : Publisher's name.

Example :

Vicham Panich. (2556). *Enjoy learning in 21th. Century*. Nonthaburi : S.R. Printing Mass Products, Co. Ltd. (in Thai)

แต่ในภาษาอังกฤษ การเขียนอ้างอิงในบรรณานุกรมแตกต่างจากภาษาไทย ดังนี้

Author's last name, followed by initials. (Year of publication). *Book Title in Italics capitalized only the first word of the title*.

Place of Publication : Publisher's name.

Collier, A. (2008). *The world of tourism and travel*. Rosedale, New Zealand : Pearson Education New Zealand.

## Articles in Books, Journal, and Magazine

Author's name. (Year of publication). Title of the Article. *Name of the journal (in Italics)*, Volume number (issue no.), page numbers.

Example :

Amornrat Kulsudjarit. (2559). Assets and liabilities declaration and verification system for ministers. *Romphruek Journal*, 34(1), 209-234.

แต่ในภาษาอังกฤษ การเขียนอ้างอิงในบรรณานุกรมแตกต่างจากภาษาไทย ดังนี้

Author's last name, followed by initials. (Year of publication). Title of the article capitalized only the first word of the article.

*Title of the journal on full in Italics*. Volume number (Issue number), all page numbers

Becker, L.J., & Selgman, C. (1981). Welcome to the energy crisis. *Journal of Social Issues*, 37(2), 1-7.

## Thesis

Author's name. (Year of publication). *Thesis Title (in Italics)*. Faculty/Name of the University. Place of Publication

Example :

Varisara Sirimangkhal. (2552). *Roles of Administration with the Department of Information Technology*. Faculty of Liberal Arts Krirk University, Bangkok.

แต่ในภาษาอังกฤษ การเขียนอ้างอิงในบรรณานุกรมแตกต่างจากภาษาไทย ดังนี้

Author's last name, followed by initials. (Year of publication). *Thesis Title in Italics capitalized only the first word of the title* (Master's Thesis or Doctoral Dissertation). Name of University.

Liou, J. (1993). *Environmental knowledge, attitude, behavioral intention and behavior of preservice elementary teachers in Taiwan, the Republic of China*. Doctoral Dissertation. University of Florida.

## Conference Paper

Author's name. (Year of publication). *Title of the Article (in italics)*. Name of the Conference, page numbers.

Example :

ไม่มีข้อมูลชื่อผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ\*\*\*\* (ไม่สามารถแปลได้)

สุจิตรา เนตรสกุล (2559). การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล: ศึกษาระณีการส่งต่อข้อมูลบนเฟซบุ๊ก. การนำเสนอผลงานวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2559 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ, 588-600.

แต่ในภาษาอังกฤษ การเขียนอ้างอิงในบรรณานุกรมแตกต่างจากภาษาไทย ดังนี้

Author's last name, followed by initials. (Year of publication). Title of the presentation paper. In Name of the Conference, page number.

Williams, & Seary, K. (2010). Bridging the divide : Scaffolding the learning experiences of the mature age student. In J. Terrell (Ed.), *Making the links : Learning, teaching and high quality student outcomes*. Proceedings of the 9<sup>th</sup> Conference of the New Zealand Association of Bridging Educators (pp. 104-116). Wellington, New Zealand.

## Website

<b>Author's name. <i>Title of the article retrieved (in Italics)</i>. (Date, month, year of retrieval) retrieved from name of the website (URL).</b>
Example : Thanes Apornsuan. ทรัพย์สินทางปัญญา “ตุลาการภิวัตน์” ฉบับอเมริกัน?. (14 February, 2560) retrieved from <a href="http://www.bbc.com/thai/thailand-38915635">http://www.bbc.com/thai/thailand-38915635</a> [in Thai].
Ministry of Health. (2014). <i>Ebola : Information for the public</i> . Retrieved from <a href="http://www.health.govt.nz/your-health/conditions-and-treatments/diseases-and-illness/ebolainformation-public">http://www.health.govt.nz/your-health/conditions-and-treatments/diseases-and-illness/ebolainformation-public</a> .

## Interview การติดต่อสื่อสารส่วนบุคคล ให้ทำ การอ้างอิงในเนื้อหา (in-text citation) โดยไม่ต้องลง รายการในบรรณานุกรมท้ายเรื่อง (References)

<b>Interviewer, Position. Interview date, month, year</b>
Example : Praphas Saengpradap, Wat Bang Bua community President. 9 December 2558. [in Thai]
G. A. Smith, Interview, October 5, 2012

## E-Book

<b>Author of the book. (Year). <i>Book Title (in Italics)</i>. Retrieved date (date month year). Retrieved from website (URL)</b>
Example : Somnuek Oonkaew. (2556). <i>Theory of practical music</i> . (23 February 2560) Retrieved from <a href="http://www.ebooks.in.th/mybookshelf.html">http://www.ebooks.in.th/mybookshelf.html</a> . [in Thai]

## E-Journal

<b>Author of the article. (Year). <i>Article Title (in Italics)</i>. (Date month year of retrieval). Retrieved from name of Website (URL).</b>
Example : Sujittra Samakkitham. (2559). <i>Political economy of the community forest network in the five provincial borders of the eastern region</i> . (22 February 2560) Retrieved from <a href="https://www.tci-haijo.org/index.php/romphruekj/article/view/72599/58412">https://www.tci-haijo.org/index.php/romphruekj/article/view/72599/58412</a> . [in Thai]

## Cataloguing for Author(s) in the Reference List

1. The name of the Thai author is catalogued both first name and last name, also listed all authors in the case that there are more than two authors.
2. The author with royal title, place the royal title behind his/her last name by placing comma to separate these two parts  
Example : Thanadsri Sawasdiwat, M.R.  
Supatra Masdit, Khunyung
3. The author who is the monk with the monk's rank, put the name of the monk's rank with his real name in brackets.  
Example: Somdet Phra Buddhacarya (Toh Brahmaramsi)
4. Two authors, place the word "and" or "&" between the name of the first author and the second.
5. More than three authors, place the word "and" or "&" between the second last author and the last one.
6. For the foreign author, place the author's last name first, followed by comma (,) and the initials. However, the list of the foreign author can be changed according to the style of each nation.
7. If the author is the official agency, organization, and institute, the list must be in order from the line agency to the sub-department. The name of the two agencies are separated by spacing (the name of the agency is written in full).
8. The book written with unknown author, start with the title of the book and follow in order according to the author's list.

## **Sample-Writing of a Research Article**

Article Title : in Thai (Font : Cordia New 16 pt. Boldface)

Article Title : in English (Font : Cordia New 16 pt. Regular Type Face)

First and last name<sup>1</sup> (in Thai Cordia New 16 pt. Boldface)

First and last name (in English Cordia New 16 pt. Regular Type Face)

<sup>1</sup>Please indicate only the Office that you work for (do not mention the status, rank, job position, nor the name title)

Address: ..... Tel. No.....E-mail.....

(Cordia New 14 pt. regular type face)( in Thai & in English)

### **Abstract : (in Thai)**

The abstract should be described in one paragraph with content including Objectives, Methods and Results. (Cordia New 16 pt., regular type face).

**Keywords** : Please type in English not more than 3-5 words (Cordia New 16 pt. regular type face).

### **Abstract : (in English)**

The abstract should be described in one paragraph with content including Objectives, Methods and Results. (Cordia New 16 pt., regular type face).

**Keywords** : Please type in English not more than 3-5 words (Cordia New 16 pt. regular type face).

### **Introduction**

(Background and Significance of Study, Concerning Researches, Hypotheses, Objectives, Concepts and Theories)

The introduction should not exceed one A4 paper size, the content should be about the background and the significance of the study (Cordia New 16 pt. regular type face).

### **Research Methodology**

(Population and Sample, Data Collection and Data Analysis)

(Cordia New 16 pt. regular type face).

### **Results of the Research**

(The Results of the Research can be shown in figures or tables)

(Cordia New 16 pt. regular type face).

### **Conclusion**

(Conclusion, Discussion, Suggestion and Recommendation)

(Cordia New 16 pt. regular type face)

**Reference** : American Psychology Association (APA) 6<sup>th</sup> Edition Referencing Style

(Cordia New 16 pt. regular type face)



### romphruek 期刊投稿流程表格

研究型文章     学术型文章     其他

1. 姓名 (男/女) .....
2. 学位职称  
 教授     副教授     助教教师     学生     其他 .....
3. 任职院校..... 学校 (大学) .....
- 住址.....
- 联系电话..... 电子邮箱.....
4. 文章标题  
 (泰语) .....
- (英语) .....

romphruek 期刊投稿规定直接受首次发表的论文不接受课堂教师研究和来自研究院的论文。

所以编辑收到发表的文章 romphruek 期刊必须编辑名称隐私的选者合格和估计文章。任关何发表的稿件必须经过特定领域或相领域的至少两名同行评审专家的评审。期刊采用双盲同行评审原则，即同行评审专家和作者都不知道彼此的身份。所有的格乐大学出版 romphruek 期刊版权法 1994 年保留权利。

本人保证本篇论文的首次发表，没有抄袭剽窃其他文章，本人接受 romphruek 期刊投稿规则，申请该论文公开发表。

..... 签名  
...../...../.....

#### 付帐方式：

泰京银行 账户：格乐大学 / 账号：060-1-06501-8

请拿转帐表和注册表至寄电子邮箱：romphruek.kru@gmail.com

或者格乐大学研究与发展中心

No. 3 Soi Ramindra 1, Khwaeng Anusawari, Khet Bang Khen, Krung Thep Maha Nakhon 10220

文章	校内申请人和学生 手续费 /1 篇	校外申请人 手续费 / 1 篇
泰语	3,000 泰铢	4,000 泰铢
英语	6,000 泰铢	8,000 泰铢

## 文章格式说明

### (提交的稿件格式必须符合如下要求：)

1. 一、论文是有关人文和社会科学的学术论文。
2. 二、提交的文章必须从未在任何其他期刊上发表过也不得在任何其他期刊出版前的流程中审批过，此外，作者不得剽窃其他人的原创内容。
3. 三、作者必须将原件通过电邮方式(Microsoft Word)发送至本期刊。
  - 页数 A4 纸不超过 15 (页 A4)
  - 字体为 (包括泰语和英语)
  - 页边距 (上、下、左、右) 均 1 寸 (2.54 厘米)
  - 论文要提前 2 个月上交。
4. 文章写作风格，应该写描述性的，如果是来自调查报告，应该从新写，然后呈现出关键内容，不要使用报告的摘要。

### 研究型论文的组成部分

1. 文章标题 (泰文-英文)
2. 作者姓名 (泰英文两种语言)
3. 泰英文摘要 (所有两种语言不超过一页 A4)
4. 泰英文含关键词 3-5 个,分号 (;) 在单词之间移动)
5. 研究型文章内容，研究背景及重要性、包括引言、研究目的、文献综述。
6. 研究方法
7. 研究结果 (可以显示图档，图表，表格或其他插图)
8. 结论 (讨论、总结和建议)
9. 参考文献 (romphruek 期刊格式 APA 6<sup>th</sup>)

### 学术型论文的组成部分

1. 文章标题 (泰文-英文)
2. 作者姓名 (泰英文两种语言)
3. 泰英文摘要 (所有两种语言不超过一页 A4)
4. 泰英文含关键词 3-5 个,分号 (;) 在单词之间移动)
5. 学术型文章内容，学术背景及重要性。
6. 内容 (作者提出标题相关文章的主题的组成)
7. 结论是论文的最后总结，要说明解决了那些问题和有那些创新点。
8. 参考文献 (romphruek 期刊格式 APA 6<sup>th</sup>)

5. 五、对于评论文章-研究文章 (作者必须说明文章来源。)
6. 六、请进入网站注册投稿(ThaiJo)稿件上填写联系方式：电子邮件、电话号码、住址。



## 7. 七、romphruek 期刊不接受评审文章的原则。

7.1 不能用其他人的电子邮件和电话号码投稿。

7.2 不接受来自课堂研究和研究院的文章。

7.3 参考 romphruek 期刊文章的格式，请参照本期刊的格式要求投稿。

7.4 只通过 ThaiJO [<https://www.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/index>] 系统的投稿接受。

脚注是写作者的个人信息,例如作者姓名、职务、国籍、单位通讯方式,这篇发表的文章是来自哪个项目或者基金组织的。写在最后每页脚注的位置。如下

-**总参考**(Gross - Reference)参考文献的使用是为了让读者更清楚地了解与文章相关的内容。

.....ในการปฏิบัติหน้าที่ และการทำงานในหน่วยงานต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลงานที่ดีแล้ว จะต้องมีการบริหารองค์กรที่ดี นั้นหมายความว่า การดำเนินการจะต้องยึดหลักการบริหารงาน<sup>1</sup>

.....

<sup>1</sup>ดูรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่อง หลักการบริหารงาน บทที่ 4 หน้า 75.

-**脚注解**释(Content Footnote)的内容补充信息是为了帮助读者理解文章的内容。格式如下

书号 (Book Number)或作者编号 <sup>1</sup>

<sup>1</sup>书号 (Book Number)或作者编号是代替作者姓名的编号放在作者姓名编号后。

## 参考文献

**参考文献**是援引内容文档的项目,所以参考目录必须跟参考内容数目一样。

内容引用要在文章文本中识别文档的来源,必须在引用的前面或后面注明引用文档的作者姓名,出版年份和页码,使读者可以在参考 (references)和参考书目(bibliography)查阅。

ตัวอย่าง **例如** : (作者 1 人)

(พรรณี บัวเล็ก, 2559)

พรรณี บัวเล็ก (2559)

**例如** : (作者 2 人)如有三人以上需要填写所有作者姓名。

Dunning and Friedman (2014 : 79-120)

(Dunning and Friedman, 2014 : 79-120)

结论部分不必写上页码。

例如：

(ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2558) (Thin patchapruit,2558)

如果作者是外国人只放姓不放名。

例如：

(Hobbs, 2015 : 58 – 81)

如果作者有皇室或僧侣的职称要放全称。

例如：

(หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล, 2558 : 59)

如果作者有军衔、警衔学术职称等不必写。比如：医生教授

例如：

(สมชาย ผลเยี่ยมเอก, 2558 : 68)

引用网络资料要注明作者. (网络发表年份). 标题. 搜索时间, 从 URL 地址检索。

例如：

(อาทิตย์ ทองอินทร์, 2559)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2559)

## 编写参考文献（文章的最后）

编写参考文献（参考书目）根据泰国皇家词典或者英文词典中的字母顺序进行编写，泰国从 ก-จ，英语从 A-Z，如果相同辅音开头的，按照泰国元音字母顺序排序，泰国文献排序应该在英语文献之前。

### 书籍

格式：作者. (出版年份). 书名. 出版社地址. 出版社名称.

例如

วิจารณ์ พานิช. (2556). *สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21*. นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์.พี.นิตติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

### 期刊或杂志

格式：作者. (出版年份). 标题. 期刊名称. 卷 (期). 页.

例如

อมรรัตน์ กุลสุจริต. (2559). ระบบการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรีกี. *ร่วมทุกข์*, 34(1), 209-234.

## 论文

**格式：作者. (年份). 论文标题. 所在学校名称. 书名. 出版地.**

### 例如

วริศรา ศิริมงคล. (2552). บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

## 学术会议的报告

**格式：作者. (年份). 期刊名称. 会议报告的名称, 页.**

### 例如

สุจิตรา เนตรสกุล. (2559). การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล : ศึกษากรณีการส่งต่อข้อมูลบนเฟซบุ๊ก. การนำเสนอผลงานวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติประจำปี พ.ศ.2559 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ, 588-600.

## 网络资料

**格式：作者. (网络发表年份). 标题. 搜索时间, 从 URL 地址检索**

### 例如

ธนศ อารณสุวรรณ. ทรัมป์กำลังเผชิญหน้ากับ “ตุลาการวิวัฒน์” ฉบับอเมริกัน?. (14 กุมภาพันธ์ 2560) สืบค้นจาก <http://www.bbc.com/thai/thailand-38915635>.

## 访谈

**格式：作者. 职位. 访谈. (出版年月日).**

### 例如

ประภาส แสงประดับ, ประธานชุมชนวัดบางบัว. สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2558.

## (e Book) 电子书

**格式：作者. 标题. 搜索时间, 从 URL 地址检索**

### 例如

สมนึก อุ้นแก้ว. (2556). ทฤษฎีดนตรีแนวปฏิบัติ. (23 กุมภาพันธ์ 2560). สืบค้นจาก <http://www.ebooks.in.th/mybookshelf.html>

## (e Journal) 电子期刊

**格式：作者. (年份). 期刊名称. 搜索时间, 从 URL 地址检索**

### 例如

สุจิตรา สามัคคีธรรม. (2559). เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยเครือข่ายป่าชุมชนในเขตรอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (22 กุมภาพันธ์ 2560). สืบค้นจาก <https://www.tci-haijo.org/index.php/romphrueki/article/view/72599/58412>.

### 参考文献著录项目如下

1. 如有 2 位以上作者，每位泰国作者放名姓的全称。
2. 如有皇室、僧侣、社会地位高的作者尊严请使用使用逗号（，）分隔姓名和职称。

#### 例如

ณัฏฐ์ ศรีสวัสดิวัฒน์, ม.ร.ว.

สุพัตรา มาศดิตถ์, คุณหญิง.

3. 如果作者是僧侣，原来的名字放在括号里。

#### 例如

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี).

4. 如果是两位作者请使用“和”或“&”来连接作者 1 和作者 2
5. 三位作者以上使用“和”或“&”来连接作者 2 和作者 3
6. 外国作者名姓使用逗号（，）隔开名和中间名字（如有）外国作者的名字可以根据不同用情做调整。
7. 作者是政府机构公务员，单位名称从大到小全称排列大部门到小部门。  
在两个名字之间（使用全名，不能用缩写）
8. 果在书上没有作者的名字可以用书名，请按作者姓名列表作者姓名排序。

---例如---

**泰文题目**(Cordia New 16 号 加粗)

**英文题目**(Cordia New 16 号)

**作者<sup>1</sup>** (泰文 Cordia New 16 号 加粗)

**作者** (英文 Cordia New 16 号)

## **摘要**

不超过一半 A4 其基本要素包括研究目的、方法、结果和结论。

**关键词** : (3-5 个关键词, Cordia New 16 号)

## **引言**

引言作为开头介绍论文的背景和提出文中要研究的课题篇幅不超过一页 A4 Cordia New 16 号

## **文献综述**

Cordia New 16 号

## **研究目的**

Cordia New 16 号

## **研究方法**

Cordia New 16 号

## **研究结果 (讨论结果和建议)**

**研究结果 (如图、表)** Cordia New 16 号

## **参考文献**

APA 6<sup>th</sup> **格式** Cordia New 16 号

## ใบสมัครสมาชิกวารสารร่วมพฤษ : ROMPHRUEK JOURNAL



ข้าพเจ้า ชื่อ – สกุล (หรือ ชื่อหน่วยงาน) .....

ออกใบเสร็จในนาม.....

ที่อยู่ (ที่จัดส่งสมาชิก).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail : .....

ขอสมัครสมาชิก “วารสารร่วมพฤษ” ปีที่.....ฉบับที่.....(ระบุปีที่และฉบับที่ต้องการ)

1. ฉบับแรกถึงฉบับปีที่ 34 (กรุณาสอบถามเพื่อตรวจสอบก่อนสั่งซื้อเพราะบางฉบับอาจหมดสต็อก)

สมาชิกรายปี 3 ฉบับ                      ราคา 200 บาท (รวมค่าจัดส่ง)

ขายปลีก 1 ฉบับ                              ราคา 70 บาท (รวมค่าจัดส่ง)

2. ฉบับปีที่ 35 เป็นต้นไป (เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2560)

สมาชิกรายปี 3 ฉบับ                      ราคา 300 บาท (รวมค่าจัดส่ง)

ขายปลีก 1 ฉบับ                              ราคา 120 บาท (รวมค่าจัดส่ง)

พร้อมกันนี้ได้ชำระเงินจำนวน .....บาท (ตัวอักษร.....)

### ชำระเงินโดย

เงินสด ที่งานการเงินชั้น 2 อาคารมังคละพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก

ธนาคาส่งจ่ายในนามวารสารร่วมพฤษ (ป.ณ.รามอินทรา) พร้อมส่งธนาคาส่งและใบสมัครมาที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่ 3 ซอยรามอินทรา 1

ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

โอนเงินเข้าธนาคารกรุงไทย (สาขารามอินทรา กม.2)

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่บัญชี 060-1-06501-8 แล้วส่งใบโอนเงินและใบสมัครมาที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่ 3 ซอยรามอินทรา 1

ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220 หรือ

อีเมล : romphruek.kru@gmail.com

ลงชื่อ.....

ว/ด/ป.....

หมายเหตุ : กรณีโอนเงินค่าสมัครสมาชิกวารสารร่วมพฤษแล้ว มหาวิทยาลัยขอสงวนสิทธิ์การขอคืนเงินค่าสมัครสมาชิกในทุกกรณี



# มหาวิทยาลัยเกริก

เลขที่ 3 ซอยรามอินทรา 1 แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

โทรศัพท์ : 02-552-3500-9 ต่อ 402

<http://romphruekj.krirk.ac.th>